

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗΣ &
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ Κ.Μ.

ΕΡΓΟ: «Επισκευή και συντήρηση
κτιρίου του Περιφερειακού
Εργαστηρίου Καβάλας», της
Αποκεντρωμένης Διοίκησης
Μακεδονίας-Θράκης,
προϋπολογισμού 72.900,00
Ευρώ.

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

1. Αντικείμενο της Συγγραφής – Πεδίο εφαρμογής- Έννοιες – Γενικές Αρχές - Ορισμοί (άρθρο 1 του νόμου 3669/2008)

Η παρούσα Συγγραφή Υποχρεώσεων (Σ. Υ.) αφορά τους γενικούς και ειδικούς συμβατικούς όρους για την εκτέλεση του έργου “ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΒΑΛΑΣ” της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης όπως αυτό περιγράφεται στην τεχνική έκθεση της μελέτης καθώς κι από τα λοιπά τεύχη δημοπράτησης και στοιχεία της μελέτης.

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 18 του Ν. 4071/12 σύμφωνα με το οποίο «.....11. Για την άσκηση κάθε αρμοδιότητας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που προβλέπεται στην ισχύουσα νομοθεσία και έχει αποδοθεί σε οργανική μονάδα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) ή σε περίπτωση που δεν προβλέπεται στον Ο.Ε.Υ. και ανατίθεται από το Γενικό Γραμματέα αυτής σε συγκεκριμένη οργανική της μονάδα και απαιτείται η εφαρμογή της διαδικασίας της σύμβασης δημοσίου έργου σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3669/2008, μελέτης ή υπηρεσίας του ν.3316/2005, τα γνωμοδοτούντα και αποφαινόμενα όργανα καθορίζονται, με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, ως εξής: α) «Προϊσταμένη Αρχή» ή «Εποπτεύουσα Αρχή» είναι ο προϊστάμενος της αρμόδιας Διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στη χωρική αρμοδιότητάς οποίας εκτελείται το έργο, η μελέτη, ή η υπηρεσία. β) «Διευθύνουσα Υπηρεσία» είναι το αρμόδιο Τμήμα της παραπάνω Διεύθυνσης. γ) «Τεχνικό Συμβούλιο» είναι το Τεχνικό Συμβούλιο της έδρας της οικείας Περιφέρειας στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας εκτελείται το έργο, η μελέτη ή η υπηρεσία ή σε περίπτωση που η σύμβαση αφορά στο σύνολο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης το Τεχνικό Συμβούλιο της Περιφέρειας της έδρας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης....»
2. Τις διατάξεις του Ν.3669/2008 όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν μέχρι σήμερα και εφαρμόζονται σε όλα τα έργα που προγραμματίζονται και εκτελούνται από τους φορείς, που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν.2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α’).
3. Ότι τα δημόσια έργα είναι έργα υποδομής της χώρας που καλύπτουν βασικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, συμβάλλουν στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνατοτήτων, στην αύξηση του εθνικού προϊόντος, στην ασφάλεια της χώρας και γενικά αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του λαού. Τα δημόσια έργα εντάσσονται στο γενικό πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και υλοποιούν επιλογές του δημοκρατικού προγραμματισμού.

4. Από τεχνική άποψη δημόσια έργα είναι όλα τα έργα που εκτελούν οι φορείς της παρ.1 του Ν.3669/2008 και συνδέονται με οποιονδήποτε τρόπο με το έδαφος, το υπέδαφος ή τον υποθαλάσσιο χώρο, όπως και τα πλωτά τμήματα των τεχνικών έργων. Ως έργο νοείται κάθε νέα κατασκευή ή επέκταση ή ανακαίνιση ή επισκευή ή συντήρηση και η οικονομικά ή τεχνικά αυτοτελής λειτουργία, καθώς και κάθε σχετική ερευνητική εργασία, που απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση.
5. Τις διατάξεις του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, καθιερώνονται:
 - α) Ενιαίοι κανόνες για την κατασκευή όλων των δημοσίων έργων.
 - β) Ο κοινωνικός έλεγχος με τον οποίο εξασφαλίζεται η διαφάνεια των διαδικασιών, η άρτια εκτέλεση των έργων και η προστασία του περιβάλλοντος.
 - γ) Η ανάδειξη της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων (Γ.Γ.Δ.Ε.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) σε κρατικό επιτελικό φορέα στον τομέα υλοποίησης των Δημόσιων Έργων και στην εποπτεία της όλης κατασκευαστικής δραστηριότητας της χώρας.
 - δ) Ορθολογικό πλαίσιο για την οργάνωση, ανάπτυξη και εξέλιξη των εργοληπτικών επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν την κατασκευή των έργων.
6. Ότι τα έργα προγραμματίζονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και ορίζεται για κάθε έργο ή ομάδα έργων, το ύψος και η πηγή προέλευσης των πιστώσεων για τη χρηματοδότηση της κατασκευής.
7. Ότι για την εφαρμογή του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, οι παρακάτω όροι έχουν την ακόλουθη σημασία:
 - α) «Εργοδότης» ή «Κύριος του Έργου» είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο του δημοσίου τομέα για λογαριασμό του οποίου καταρτίζεται η σύμβαση ή κατασκευάζεται το έργο.
 - β) «Φορέας κατασκευής του έργου» είναι η αρμόδια αρχή ή υπηρεσία που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου.
 - γ) «Προϊσταμένη αρχή» ή «Εποπτεύουσα Αρχή» είναι, η αρχή ή υπηρεσία ή όργανο του φορέα κατασκευής του έργου που εποπτεύει την κατασκευή του και ιδίως αποφασίζει για κάθε μεταβολή των όρων της σύμβασης ή άλλων στοιχείων αυτής, όπου αυτό ορίζεται στον Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.
 - δ) «Διευθύνουσα υπηρεσία» ή «Επιβλέπουσα Υπηρεσία» είναι η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της κατασκευής του έργου.
 - ε) «Τεχνικό Συμβούλιο» είναι το συλλογικό όργανο του φορέα κατασκευής του έργου το οποίο γνωμοδοτεί στα θέματα που ορίζει ο Κώδικας του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.
 - στ) «Ανάδοχος Εργολήπτης» ή «Ανάδοχος» είναι η εργοληπτική επιχείρηση στην οποία έχει ανατεθεί με σύμβαση η κατασκευή του έργου.
 - ζ) «Σύμβαση» είναι η γραπτή συμφωνία μεταξύ του εργοδότη ή του φορέα κατασκευής του έργου και του αναδόχου για την κατασκευή του έργου, καθώς και όλα τα σχετικά τεύχη, σχέδια και προδιαγραφές.

Τα δημόσια έργα κατασκευάζονται με βάση τη σχετική μελέτη:

α) Από ειδικευμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις, όπως ορίζεται στο άρθρο 92 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

β) Από τον φορέα κατασκευής του έργου με αυτεπιστασία μέσω κατάλληλης τεχνικής υπηρεσίας και προσωπικού που είτε υπάρχει είτε κατά περίπτωση προσλαμβάνεται και αμείβεται από τις πιστώσεις του έργου.

2. Η αρμόδια αρχή ή υπηρεσία που έχει την ευθύνη κατασκευής του έργου αποφασίζει για τον τρόπο κατασκευής σύμφωνα με την παράγραφο και τα άρθρα 3 και 4 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Η απόφαση αυτή μπορεί να λαμβάνεται για κάθε

έργο ή για είδη εργασιών ή για εργασίες που αφορούν ορισμένη χρονική περίοδο. Η έγκριση διεξαγωγής δημοπρασίας αποτελεί και έγκριση της κατασκευής του έργου με εργοληπτική επιχείρηση.

Η διαδικασία επιλογής αναδόχου για την εκτέλεση έργου περιγράφεται στα άρθρα 3 έως 29 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

2. Ισχύουσες διατάξεις – Προδιαγραφές –Κανονισμοί - Εγκύκλιοι - Παραρτήματα

(άρθρο 2-175-176-182 του νόμου 3669/2008)

Κατά την εκτέλεση του εν λόγω Έργου ακολουθούνται οι οδηγίες των σχετικών εγκυκλίων του Υπουργείου Εσωτερικών και εφαρμόζονται οι αντίστοιχοι προς το είδος του εκτελούμενου έργου τεχνικές προδιαγραφές των Υπουργείων Εσωτερικών και Δημοσίων Έργων, οι αναφερόμενες στην ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, το τιμολόγιο.

Για τη δημοπράτηση του έργου, την εκτέλεση της σύμβασης και την κατασκευή του, εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρακάτω νομοθετημάτων:

α. Ο Ν. 1418/84 - «Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (Φ.Ε.Κ. 23 Α'/84) όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε ιδίως με τους Νόμους :

- ο Ν. 2052/92 άρθρα 6 και 20 (Φ.Ε.Κ. Α' 94/05-06-1992)
- ο Ν. 2229/94 άρθρα 1 έως και 4 (Φ.Ε.Κ. 138 Α' /13-8-1994)
- ο Ν. 2338/95 άρθρο 13 (Φ.Ε.Κ. Α' 202/14-09-1995)
- ο Ν. 2372/96 άρθρο 4 (Φ.Ε.Κ. Α' 29/28-02-1996)
- ο Ν. 2940/01 (Φ.Ε.Κ. Α' 180/6-8-2001)
- ο Ν. 3212/2003 (Φ.Ε.Κ. 308Α/31-12-2003)
- ο Ν. 3263/2004 (Φ.Ε.Κ. 179Α/28-9-2004)
- ο Ν. 3316/2005 (Φ.Ε.Κ. 42Α/22-2-2005)
- ο Ν 3463/06 «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας» (ΔΚΚ)
- ο Ν. 3481/06 (Φ.Ε.Κ. 162 Α' 2/8/2006)
- ο Ν. 3548/2007 (Φ.Ε.Κ. 68 Α' /20-3-2007) και Ν. 3559/2007 (ΦΕΚ Α' 102/14-5-07)
- ο Ν. 3669/2008
- ο Ν. 4013/2011
- ο Ν. 4070/2012
- ο Ν. 4071/2012
- ο Ν. 4072/2012
- ο Ν. 4156/2013
- ο Ν. 4129/2013
- ο Ν. 4313/2014
- ο Ν. 4281/2014
- ο Ν. 4250/2014
- ο Ν.4320/2015

“ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ”

Για την δημοπράτηση του έργου, επιλογή ανάδοχου, την εκτέλεση της σύμβασης και την κατασκευή του, εφαρμόζονται οι διατάξεις σύμφωνα με το άρθρο 76 παράγραφοι 6 και 7 του Συντάγματος, η κωδικοποίηση της νομοθεσίας που αφορά στην κατασκευή των δημόσιων έργων, όπως καταρτίστηκε από την Ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, η οποία συστάθηκε, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 26 παρ. 4 του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 11 παρ. 1 περ. γ' του ν. 3044/2002 (ΦΕΚ 197 Α'), με την αριθμ. Δ17α/01/8/Φ.Ν 433/17.1.2003 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και

Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Δικαιοσύνης (ΦΕΚ 36 Β΄) και συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. Δ17α/10/14/Φ.Ν 433/10.2.2003 απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (ΦΕΚ 164 Β΄).

β. Οι διατάξεις περί ονομαστικοποίησης των μετοχών των εργοληπτικών επιχειρήσεων με μορφή Α.Ε. και του ελέγχου της τυχόν ύπαρξης ασυμβίβαστων ιδιοτήτων από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης κλπ. [π.δ. 82/1996 και Ν.3310/05 (Φ.Ε.Κ. Α 30/14-2-05), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μετά το Ν.3414/05 (Φ.Ε.Κ. Α΄279), ΚΥΑ αριθμ.24014/25.11.05 (Φ.Ε.Κ. Β΄1637) και υπουργική απόφαση αριθμ.1108437/2565/ΔΟΣ/05 (Φ.Ε.Κ. Β΄1590)].

γ. Οι διατάξεις Ν. 1642/86 για το Φ.Π.Α. (Φ.Ε.Κ. Α΄ 25/86) και

- ο Το άρθρο 27 του Ν. 2166/93 για κράτηση 6% στο ΤΣΜΕΔΕ (Φ.Ε.Κ. Α΄ 137/24-8-93)
- ο Ν. 2362/95 - Δημόσιο Λογιστικό (Φ.Ε.Κ. 247 Α΄/95)
- ο Ν. 3310/05 όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3414/05 ,
- ο Το άρθρο 8 του Ν. 2741/99 (προσυμβατικός έλεγχος) (Φ.Ε.Κ. 199 Α΄ /28-09-1999), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μετά τους ν. 3060/02 (Φ.Ε.Κ. 242Α/11-10-2002), 3090/2002 (Φ.Ε.Κ. 329Α/24-12-2002), 3310/2005 (Φ.Ε.Κ. Α 30/14-2-05) και 3414/05 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 279)

δ. Το Π.Δ. 609/85 (Φ.Ε.Κ. 223 Α΄/85) - Κατασκευή Δημοσίων Έργων, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε ιδίως με τα:

- ο Π.Δ. 286/94, (Φ.Ε.Κ. Α΄ 148/94)
- ο Π.Δ. 368/94 άρθρα 5,6,7,8,9 και 11 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 201/94)
- ο Π.Δ. 210/97, (Φ.Ε.Κ. Α΄ 166/97)
- ο Π.Δ. 285/97, (Φ.Ε.Κ. Α΄ 207/97)
- ο Π.Δ. 218/99 (Φ.Ε.Κ. 187 Α΄ /16-09-1999)

ε. Το Π.Δ. 28/1-9-80 «Περί εκτελέσεως έργων και προμηθειών Ο.Τ.Α., όσον αφορά στη σύνταξη των μελετών» όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Ν. 1418/84.

στ. Τα Π.Δ. 171/87, 23/93 και 368/94

ζ. Το Π.Δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Νοεμβρίου 2005»

η. Εγκύκλιος 11 με αρ. πρωτ. Δ17α/08/78/ΦΝ433.β/16-5-2012 «Τροποποιήσεις νομοθετικού πλαισίου εκτέλεσης δημοσίων έργων»

θ. Εγκύκλιος 15 με αρ. πρωτ. Δ17α/09/95/ΦΝ433.β/14-6-2012 «Νέες ρυθμίσεις για τα Μητρώα με το ν.4070/2012 – Κοινοποίηση στην ΕΕΕΕ αποφάσεων δημοσίων συμβάσεων – Διαχείριση αποβλήτων από εκσκαφές κλπ.»

ι. Εγκύκλιος 21 με αρ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/252/24-7-2012 «Δημοσίευση Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την ενσωμάτωση εναρμονισμένων Ευρωπαϊκών Προτύπων στην Ελληνική Νομοθεσία (Κοινοτική Οδηγία 89/106 και Π.Δ. 334/94 «Προϊόντα Δομικών Κατασκευών»»).

ια. Η με αρ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/ΟΙΚ/273/17-7-2012 (ΦΕΚ 2221/Β΄/30-7-2012) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων με θέμα: «Έγκριση τετρακοσίων σαράντα (440) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα»

ιβ. Όλα τα εθνικά κανονιστικά κείμενα (Υπουργικές αποφάσεις, Εγκύκλιοι, Προδιαγραφές κλπ.) που δεν έρχονται σε αντίθεση με τις εγκριθείσες ΕΤΕΠ ή δεν περιλαμβάνονται στο θεματολόγιο αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έρχονται σε αντίθεση με τα εναρμονισμένα Ευρωπαϊκά Πρότυπα (h EN) που δεν έχουν θεσπισθεί με τις σχετικές ΚΥΑ).

κ. Η Εγκύκλιος 27 με αρ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ./369/15.10.2012 περί ένταξης στα συμβατικά τεύχη των δημοπρατούμενων έργων, άρθρου σχετικού με τα « απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας στο εργοτάξιο».

λα. Εγκύκλιος 7 με αρ. πρωτ. Δ11γ/ο/5/8/12-02-2013 «Αναπροσαρμογή και συμπλήρωση Ενιαίων Τιμολογίων Έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών, Πρασίνου και Ηλεκτρομηχανολογικών Εργασιών Οδοποιίας, Υδραυλικών και Λιμενικών».

λβ. Η Απόφαση με αρ. πρωτ. Δ11γ/0/9/7/7-2-2013 (ΦΕΚ 363/Β'/19-2-2013) «Αναπροσαρμογή και συμπλήρωση Ενιαίων Τιμολογίων Έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών, Πρασίνου και Ηλεκτρομηχανολογικών Εργασιών Οδοποιίας, Υδραυλικών και Λιμενικών»

λγ. Η Απόφαση με αρ. πρωτ. Δ11γ/ο/3/20/20-03-2013 Διορθωτικές επεμβάσεις στην απόφαση με αρ. πρωτ. Δ11γ/0/9/7/7-2-2013 (ΦΕΚ 363/Β'/19-2-2013) «Αναπροσαρμογή και συμπλήρωση Ενιαίων Τιμολογίων Έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών, Πρασίνου και Ηλεκτρομηχανολογικών Εργασιών Οδοποιίας, Υδραυλικών και Λιμενικών».

Οι σε εκτέλεση των ανωτέρω διατάξεων εκδοθείσες αποφάσεις, καθώς και λοιπές διατάξεις που αναφέρονται ρητά ή απορρέουν από τα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη της παρούσας εργολαβίας και γενικότερα κάθε διάταξη (Νόμος, Διάταγμα, Απόφαση, ερμηνευτική εγκύκλιος κ.λ.π.) που διέπει την εκτέλεση του έργου της παρούσας σύμβασης, έστω και αν δεν αναφέρονται ρητά παραπάνω.

Προδιαγραφές και Κανονισμοί Έργων

1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια.
2. Για την τήρηση και εφαρμογή των προδιαγραφών και κανονισμών της προηγούμενης παραγράφου τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων επιτρέπεται να διενεργούν ελέγχους στον τόπο παραγωγής των υλικών ή κατασκευής του έργου και στα μέσα μεταφοράς των υλικών. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται παράβαση, τα όργανα αυτά συντάσσουν σχετική έκθεση και αν διαπιστωθεί ακαταλληλότητα των υλικών, προβαίνουν στην κατάσχεση αυτών σε οποιονδήποτε και αν ανήκουν. Για τις παραβάσεις του παρόντος άρθρου οι τεχνικοί υπάλληλοι του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων θεωρούνται ανακριτικοί υπάλληλοι και υπάγονται ως προς τα σχετικά με την αρμοδιότητα αυτή καθήκοντά τους στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.
3. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου και των κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδονται με εξουσιοδότησή του διώκεται και τιμωρείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα. Επιπλέον, κατά των παραβατών επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων πρόστιμο, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των οκτακοσίων ογδόντα (880) ευρώ και ανώτερο των εβδομήντα τριών χιλιάδων και πεντακοσίων (73.500) ευρώ συνολικά κατά περίπτωση ελέγχου, εφόσον πρόκειται για παράβαση ή παραβάσεις κανονισμών ή υποχρεωτικών προδιαγραφών που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των δημόσιων ή ιδιωτικών έργων, σύμφωνα και με τις οικείες συμβάσεις και τις εγκεκριμένες μελέτες ή στην ποιότητα,

στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη μεταφορά, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Σε περίπτωση που η παράβαση επηρεάζει ή μπορεί, αιτιολογημένα, να επηρεάσει ουσιαστικά τις βασικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν τα δομικά υλικά και έργα, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 334/1994 (ΦΕΚ 176 Α'), ιδιαίτερα τη μηχανική αντοχή, την ευστάθεια, την πυρασφάλεια, την υγιεινή, την υγεία και το περιβάλλον ή την ασφάλεια χρήσης, το πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ για καθεμία από τις παραβάσεις αυτές, ανερχόμενο συνολικά κατά περίπτωση ελέγχου μέχρι το προαναφερόμενο όριο. Το ύψος του προστίμου κλιμακώνεται ανάλογα με τη βαρύτητα της διαπιστούμενης παράβασης. Τα ποσά αυτά του προστίμου αυξάνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

4. Ειδικά καθόσον αφορά στον έλεγχο και στις κυρώσεις για το σκυρόδεμα, στην περίπτωση που διαπιστώνονται παραβάσεις του Κανονισμού Τεχνολογίας Σκυροδέματος, όπως κάθε φορά ισχύει πέραν από αυτές που επισύρουν πρόστιμο κατά το τρίτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου, επιβάλλονται κατά εύλογη κρίση και πρόστιμα για καθεμία από τις παραβάσεις αυτές, πάντοτε με τον περιορισμό του ανώτατου ορίου του συνολικού κατά έλεγχο προστίμου.
5. Η έκθεση ελέγχου, με μνεία και των τυχόν απόψεων του ελεγχόμενου, υποβάλλεται στον Προϊστάμενο της αρμόδιας για τον ποιοτικό έλεγχο υπηρεσίας του φορέα ελέγχου. Ο Προϊστάμενος θεωρεί την έκθεση μέσα σε προθεσμία δέκα (10) εργάσιμων ημερών και μέσα στην ίδια προθεσμία την κοινοποιεί στον ελεγχόμενο, ο οποίος μπορεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών να καταθέσει στην υπηρεσία αυτή τυχόν αντιρρήσεις του επ' αυτών. Η έκθεση, οι τυχόν αντιρρήσεις, οι επ' αυτών παρατηρήσεις της υπηρεσίας και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο διαβιβάζονται αμέσως στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση Ποιότητας της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, η οποία εισηγείται στον Υπουργό.
6. Ο Υπουργός αποφαινεται για τις τυχόν υποβληθείσες αντιρρήσεις, την επιβολή και το ποσό του προστίμου. Η απόφαση αυτή αποτελεί τίτλο βεβαίωσης στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.). Το πρόστιμο είναι δημόσιο έσοδο και εισπράττεται κατά τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Από το έσοδο αυτό αποδίδεται στον Οργανισμό Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ) ποσοστό που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Οικονομίας και Οικονομικών. Με την κοινή απόφαση αυτή καθορίζεται ο τρόπος απόδοσης των σχετικών ποσών και κάθε άλλη λεπτομέρεια.
- Οι αποφάσεις επιβολής προστίμου εφόσον αφορούν εργοληπτικές επιχειρήσεις κοινοποιούνται στη Διεύθυνση Μητρώων και Τεχνικών Επαγγελματιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.
7. Η ανακοπή κατά της πράξης επιβολής προστίμου ασκείται ενώπιον του τριμελούς διοικητικού εφετείου, το οποίο δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.
8. Η διαδικασία επιβολής της διοικητικής ποινής του προστίμου είναι ανεξάρτητη από την ποινική ευθύνη. Για την τελευταία αυτή περίπτωση ο Προϊστάμενος της αρμόδιας υπηρεσίας του φορέα ελέγχου διαβιβάζει την έκθεση ελέγχου, μαζί με τις τυχόν αντιρρήσεις του ελεγχόμενου και τις επ' αυτών παρατηρήσεις της υπηρεσίας στον αρμόδιο Εισαγγελέα, αμέσως μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων.
9. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται γενικά σε όλα τα έργα, δημόσια και ιδιωτικά.

Κατά την εκτέλεση του έργου ακολουθούνται οι Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές που εγκρίθηκαν με Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού ΑνΥπ (ΦΕΚ Β' 2221/30-7-2012) όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.

3. Συμβατικά στοιχεία (άρθρο 17 του νόμου 3669/2008)

1. Η διακήρυξη της δημοπρασίας μνημονεύει τα συμβατικά τεύχη και σχέδια που μαζί με τη διακήρυξη αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της εργολαβικής σύμβασης. Σε περίπτωση απευθείας ανάθεσης τα τεύχη αυτά προσδιορίζονται με τη σύμβαση.
2. Τα τεχνικά συμβατικά τεύχη είναι σχέδια και κείμενα που δίνουν εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευαστεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κ.λπ.).
3. Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας αποτελεί ένδειξη της προεκτίμησης του κόστους του έργου και ανώτατο όριο προσφοράς, όταν η διακήρυξη δεν ορίζει ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις, ανάλογα με το εφαρμοζόμενο σύστημα υποβολής προσφοράς. Ο προϋπολογισμός μπορεί να είναι αναλυτικός ή να περιλαμβάνει κατ' αποκοπή τίμημα για το έργο ή τμήματά του.
4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων εγκρίνονται ενιαία τιμολόγια εργασιών, ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους.
5. Τα τιμολόγια, μετά την έγκρισή τους, ισχύουν υποχρεωτικά για όλους τους φορείς που δημοπρατούν δημόσια έργα.
6. Οι τιμές των εργασιών των ενιαίων τιμολογίων αναπροσαρμόζονται, όπως ορίζεται στην απόφαση και λαμβάνονται αυτούσιες ή σε συνδυασμό μεταξύ τους για τη σύνταξη των προϋπολογισμών των έργων.
7. Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα σχετικά τεύχη μπορεί να διαχωρίζονται οι τιμές και να προστίθεται στο τέλος ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους που ορίζεται σε δεκαοκτώ τοις εκατό (18%), για έργα που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων ή άλλες πηγές με ανάλογες απαλλαγές και σε είκοσι οκτώ τοις εκατό (28%) για τις άλλες περιπτώσεις.
8. Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας όταν είναι αναλυτικός ομαδοποιεί τις ομοειδείς εργασίες με ένδειξη του αθροίσματος της δαπάνης κάθε ομάδας. Αν δεν υπάρχει τέτοια ομαδοποίηση νοείται ότι το σύνολο των εργασιών είναι μία ομάδα. Σε έργα που η προμέτρηση των εργασιών είναι δύσκολη ή αδύνατη, όπως σε περιπτώσεις έργων συντήρησης, μπορεί ο προϋπολογισμός να μην περιλαμβάνει ποσότητες των επιμέρους εργασιών αλλά μόνο την κατ' εκτίμηση δαπάνη του συνόλου κάθε ομάδας ομοειδών εργασιών και το γενικό σύνολο.
9. Οι προσφορές των διαγωνιζομένων ανάλογα με το σύστημα υποβολής προσφοράς συντάσσονται είτε σε έντυπα της υπηρεσίας είτε βάσει υποδειγμάτων της υπηρεσίας, όπως ορίζεται στη διακήρυξη.

Τα συμβατικά στοιχεία της εργολαβίας είναι κατά τη σειρά ισχύος τους τα παρακάτω:

1. Το συμφωνητικό.
2. Η Διακήρυξη.
3. Η Οικονομική προσφορά
4. Το Τιμολόγιο Μελέτης.
5. Η Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.).
6. Η Τεχνική Περιγραφή (Τ.Π.).
7. Ο Προϋπολογισμός Μελέτης.
8. ΣΑΥ-ΦΑΥ
9. Το Χρονοδιάγραμμα, όπως αυτό τελικά θα εγκριθεί από την Υπηρεσία.

Επίσης συμβατική ισχύ έχουν, επόμενες των αναφερόμενων στην προηγούμενη παράγραφο, επειδή είναι δημοσιευμένα κείμενα :

- 1 Τα εγκεκριμένα ενιαία Τιμολόγια του άρθρου 8 του Ν.3263/2004 όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.
 2 Οι Ευρωκώδικες.
 3 Οι Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές που εγκρίθηκαν με Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Αν. Υπ (ΦΕΚ Β' 2221/30-7-2012) όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.
 4 Οι προδιαγραφές ΕΛ.Ο.Τ. και Ι.Σ.Ο.

Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Ν.3669/2008τος τα Παραρτήματα Ι, ΙΙΙ, ΙV, VΙΙ, VΙΙA, VΙΙB, VΙΙΓ, Χ του π.δ. 60/2007, καθώς και τα νέα τυποποιημένα έντυπα που αφορούν τα έργα που εμπίπτουν στην κοινοτική νομοθεσία και παρατίθενται στα Παραρτήματα Ι, ΙΙ, ΙΙΙ και VΙΙΙ έως ΧΙ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1564/2005 της Επιτροπής (L257/1.10.2005).

Καθώς επίσης ισχύουν και οι ακόλουθες υπουργικές αποφάσεις όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν:

- α) Δ17α/02/115/ΦΝ 443/3.8.2007(ΦΕΚ 1586 Β' και 2410 Β' Διόρθωση Σφαλμάτων) «Έγκριση 4ης βελτίωσης των πρότυπων τευχών διακηρύξεων δημοσίων έργων»,
 β) Δ15/οικ/24298/28.7.2005 (ΦΕΚ 1105 Β') «Έκδοση ενημερότητας πτυχίου ... και πιστοποιητικών εκτέλεσης έργων», όπως τροποποιήθηκε με την αριθμ. Δ15/οικ.1179/07 (ΦΕΚ 106 Β'),
 γ) οικ.433/19.9.2000 (ΦΕΚ 1176 Β'/22.9.2000) «Καθιέρωση του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητου στοιχείου για την προσωρινή και οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου»,
 δ) ΔΕΕΠΠ ΟΙΚ.502/13.10.2000 (ΦΕΚ 1265 Β') «Εφαρμογή Προγραμμάτων Ποιότητας Έργων (Π.Π.Ε.) στα Δημόσια Έργα και Μελέτες»,
 ε) ΔΕΕΠΠ ΟΙΚ.4/22.1.2001 (ΦΕΚ 94 Β') «Σύσταση Ειδικού Σώματος Ελεγκτών Συστημάτων και Προγραμμάτων Διασφάλισης Ποιότητας Δημόσιων Έργων»,
 στ) ΔΙΠΑΔ/οικ/177/2.3.2001 (ΦΕΚ 266 Β') «Πρόληψη εργασιακού κινδύνου κατά τη μελέτη του έργου»,
 ζ) Δ14/43309/5.3.2001 (ΦΕΚ 332 Β') . Διορθ. σφαλμ. στο ΦΕΚ 724 Β'/12.6.2001 «Έγκριση Κανονισμού διενέργειας ελέγχου ποιότητας υλικών και έργων», όπως τροποποιήθηκε με την αριθμ. Δ14/45004/01 (ΦΕΚ 793 Β'),
 η) ΔΕΕΠΠ/οικ/85/14.5.2001 (ΦΕΚ 686 Β') «Καθιέρωση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) και του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητων στοιχείων για την έγκριση μελέτης στα στάδια της οριστικής μελέτης ή και της μελέτης εφαρμογής σε κάθε δημόσιο έργο»,
 θ) ΔΙΠΑΔ/οικ/611/24.7.2001 (ΦΕΚ 1013 Β') «Οδηγίες υποχρεωτικής εφαρμογής για το περιεχόμενο, τον έλεγχο και την έγκριση Προγράμματος Ποιότητας Έργου»,
 ι) ΔΙΠΑΔ/οικ/889/27.11.2002 (ΦΕΚ 16 Β') «Πρόληψη και αντιμετώπιση του εργασιακού κινδύνου κατά την κατασκευή Δημόσιων Έργων (ΣΑΥ και ΦΑΥ)»,
 ια) ΔΕΕΠΠ/οικ/110/12.5.2003 (ΦΕΚ 624 Β') «Τήρηση Βάσης Δεδομένων με τις αστοχίες μελετών, κατασκευών και συντηρήσεων Δημόσιων Έργων και τους λόγους που τις προκάλεσαν»,

- ιβ) ΔΙΠΑΔ/οικ/501/1.7.2003 (ΦΕΚ 928 Β΄) «Έγκριση οδηγιών υποχρεωτικής εφαρμογής για το περιεχόμενο, τον έλεγχο και την έγκριση Προγράμματος Ποιότητας Μελέτης»,
- ιγ) ΕΔ2α/01/71/Φ.Ν.294/1986 (ΦΕΚ 374 Β΄) «Έγκριση Κανονισμού Επιθεωρήσεων Δημόσιων Έργων»,
- ιδ) 64517/Ε.Υ.Σ. 6195/2.10.2003 (ΦΕΚ 1539 Β΄) «Ρύθμιση όλων των θεμάτων σχετικά με τους ελέγχους ποιότητας στα δημόσια έργα που διενεργούνται από Ειδικό Συμβούλιο, των ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας του, καθώς και κάθε άλλης σχετικής λεπτομέρειας», όπως τροποποιήθηκε με την αριθμ. 8017/Α.Πλ.1259/07 (ΦΕΚ 260 Β΄),
- ιε) Δ17γ/08/45/Φ.2.2.1/13.3.2007 (ΦΕΚ 447 Β΄ και 694 διόρθωση σφαλμάτων), «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων Προϊσταμένης Αρχής στις συμβάσεις δημοσίων έργων αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων»,
- ιστ) 20977/23.8.2007 (ΦΕΚ 1673 Β΄) «Δικαιολογητικά για την τήρηση των μητρώων του ν. 3310/2005, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3414/2005».

4. Εγγύηση συμμετοχής, Χρόνος ισχύος των προσφορών (άρθρο 157 του νόμου 4281/2014 & το άρθρο 24 του ΚΔΕ στον βαθμό που δεν αντίκειται σε αυτό)

1. Για την έγκαιρη συμμετοχή στον διαγωνισμό κατατίθενται από τους διαγωνιζόμενους κατά τους όρους του άρθρου 157 παρ. 1 α) του Ν. 4281/2014 (Α160) και του άρθρου 24 του ΚΔΕ, στον βαθμό που δεν αντίκειται σε αυτό, εγγυητικές επιστολές συμμετοχής, που ανέρχονται σε ποσοστό έως 2% επί του προϋπολογισμού της Υπηρεσίας (συμπεριλαμβάνεται και η αναθεώρηση) μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.
2. Οι προσφορές που υποβάλλονται στους διαγωνισμούς για την ανάθεση των δημοσίων έργων δεσμεύουν τους προσφέροντες για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, μέσα στο οποίο πρέπει να συναφθεί η σύμβαση. Όταν στο διαγωνισμό υποβάλλονται και τεχνικές προσφορές, ο χρόνος ισχύος των προσφορών ανέρχεται σε δεκαοκτώ (18) μήνες. Ειδικότερα στους διαγωνισμούς που υπόκεινται εκ του νόμου στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο ως άνω χρόνος ισχύος των προσφορών προσαυξάνεται κατά τρεις (3) επιπλέον μήνες αντίστοιχα. Στα έργα που ανατίθενται με το σύστημα προσφοράς του άρθρου 11 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, ο χρόνος ισχύος της προσφοράς ορίζεται από τη διακήρυξη.
3. Επιτρέπεται, οι εγγυητικές επιστολές για τη συμμετοχή, να έχουν προθεσμία ισχύος, που όμως θα υπερβαίνει τουλάχιστον κατά τριάντα (30) ημέρες μετά την λήξη του προδιαγραφόμενου χρόνου ισχύος των προσφορών. Σε περίπτωση που η διάρκεια ισχύος της προσφοράς λήγει, η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας μπορεί, πριν την λήξη της να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.
4. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και στους λοιπούς προσφέροντες εντός τεσσάρων (4) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτούς της οριστικής απόφασης περί απόρριψης της προσφοράς τους από τα επόμενα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης είτε της οριστικής κατακύρωσης της σύμβασης.
5. Η εγγύηση συμμετοχής των προηγούμενων παραγράφων, παρέχεται με εγγυητικές επιστολές του Ταμείου Συντάξεων Εργοληπτών Δημόσιων Έργων (Ε.Τ.Α.Α. - Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) ή

πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) ή του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.), συνοδευόμενες από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Μπορεί επίσης να παρέχεται και με γραμματίο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων για παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού ή χρεογράφων που προβλέπεται η τέτοια χρήση τους και με την τιμή που προβλέπουν για αυτά οι ειδικές διατάξεις. Οι ως άνω εγγυητικές επιστολές πρέπει, προκειμένου να γίνουν αποδεκτές από την υπηρεσία, να απευθύνονται στην αρχή που διεξάγει το διαγωνισμό, ή στο φορέα κατασκευής ή στον κύριο του έργου, να αναφέρουν σαφώς τα στοιχεία της επιχείρησης υπέρ της οποίας παρέχονται, τον τίτλο του έργου, το ποσό για το οποίο παρέχεται η εγγύηση και το χρόνο ισχύος, όπως αυτά προβλέπονται στη διακήρυξη, επιπλέον δε να περιλαμβάνουν παραίτηση του εγγυητή από το δικαίωμα διζήσεως και υπόσχεση για την απροφάσιστη καταβολή του ποσού, εντός πέντε (5) το πολύ εργασίμων ημερών από την ημέρα λήψεως της σχετικής ειδοποίησης.

6. Η εγγύηση συμμετοχής στη δημοπρασία καταπίπτει αν ο διαγωνιζόμενος αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, παρέχει ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες που αφορούν τους λόγους αποκλεισμού, δεν προσκομίσει εγκαίρως τα δικαιολογητικά κατακύρωσης ή δεν προσέλθει εγκαίρως για την υπογραφή της σύμβασης.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ο συνολικός προϋπολογισμός της δαπάνης του έργου ανέρχεται σε 72.900.000 ευρώ, αναλύεται δε ως κάτωθι:

α) Δαπάνη αφορούσα τις προς δημοπράτηση εργασίες:	55.305,52 ευρώ.
β) Δαπάνη απολογιστική:.....	3.776,00ευρώ.
γ) Δαπάνη εκτελεσθησόμενων εργασιών από τον εργοδότη:.....	ευρώ.
δ) Δαπάνη αναθεώρησης.....	186,77ευρώ.
ε) Φ. Π. Α.: 23%	13.631,71 ευρώ.

ΕΓΓΥΗΣΗ

Η εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό ορίζεται σε ποσοστό έως δύο επί τοις εκατό (2%) επί του προϋπολογισμού της Υπηρεσίας (συμπεριλαμβάνεται και η αναθεώρηση) μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, δηλαδή : 59.268,29 * 2% ΕΥΡΩ που προκύπτει χίλια εκατό ογδόντα πέντε ευρώ και τριάντα επτά λεπτά (1185,37 €).

Η εγγύηση συμμετοχής των προηγούμενων παραγράφων, παρέχεται με εγγυητικές επιστολές του Ταμείου Συντάξεων Εργοληπτών Δημόσιων Έργων (Ε.Τ.Α.Α. - Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) ή πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) ή του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.), συνοδευόμενες από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Μπορεί επίσης να παρέχονται υπό μορφή γραμματίου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (άρθρο 157 του Ν. 4281/2014 και το άρθρο 24 του ΚΔΕ, στον βαθμό που δεν αντίκειται σε αυτό).

Η εγγύηση καλής εκτελέσεως ορίζεται γενικά σε ποσοστό έως πέντε επί τοις εκατό (5%) επί της αξίας της σύμβασης χωρίς να υπολογίζεται ο ΦΠΑ. (άρθρο 157 του Ν. 4281/2014 και το άρθρο 35 του ΚΔΕ, στον βαθμό που δεν αντίκειται σε αυτό).

5. Σύμβαση εργολαβικής σύμβασης κατασκευής του έργου (άρθρο 30 του νόμου 3669/2008)

1. Η σύμβαση κατασκευής του έργου, όταν αυτή αποτελεί συνέχεια δημοπρασίας, συνάπτεται με την κοινοποίηση προς τον ανακηρυχθέντα ως ανάδοχο, της εγκριτικής του αποτελέσματος της δημοπρασίας απόφασης της προϊσταμένης αρχής. Οι συμβατικοί όροι περιέχονται στην αντίστοιχη διακήρυξη, στα τεύχη και σχέδια που την συνοδεύουν, στις οικείες εγκεκριμένες μελέτες, καθώς και στα τεύχη και σχέδια, στα οποία γίνεται παραπομπή ή αναφορά. Το, αποδεικτικού χαρακτήρα, έγγραφο συμφωνητικό που πρέπει να υπογράφεται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών ύστερα από την σύναψη της σύμβασης, απαγορεύεται να μεταβάλλει τους συμβατικούς όρους. Σε κάθε άλλη περίπτωση η σύμβαση συνάπτεται με την υπογραφή του σχετικού εγγράφου.
2.
 - α) Πριν από την εκ μέρους του Δημοσίου, των ν.π.δ.δ. και των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών σύναψη οποιασδήποτε σύμβασης έργου, προϋπολογισμού δαπάνης, χωρίς συνυπολογισμό του αναλογούντος φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), μεγαλύτερου του ποσού του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας αυτής από κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αν δεν διενεργηθεί έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη. Για το σκοπό αυτόν υποβάλλεται από την προϊσταμένη αρχή φάκελος με όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία, ιδίως δε αυτά των οποίων η έλλειψη επιφέρει κατά την κειμένη νομοθεσία τον αποκλεισμό της συμμετέχουσας στο διαγωνισμό επιχείρησης. Αν ο έλεγχος αποβεί αρνητικός η σύμβαση δεν συνάπτεται. Ο έλεγχος ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση προς το Ελεγκτικό Συνέδριο του φακέλου.
 - β) Ο προβλεπόμενος από την περίπτωση α΄ της παρούσας παραγράφου έλεγχος νομιμότητας επί των συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων εκτέλεσης έργων διενεργείται υποχρεωτικά πριν από τη σύναψή τους από κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου εφόσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.. Ο έλεγχος αυτός περατώνεται εντός τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από την κατάθεση του σχετικού φακέλου στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση που από τον έλεγχο διαπιστωθεί έλλειψη στοιχείων, αυτά ζητούνται από τον αρμόδιο φορέα κατά τρόπο πλήρη και εξαντλητικό πριν την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας. Ο έλεγχος ολοκληρώνεται μετά την κατάθεση και των συμπληρωματικών στοιχείων σε κάθε περίπτωση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την καταθέση αυτών. Εάν παρέλθουν οι ανωτέρω προθεσμίες χωρίς το σχέδιο σύμβασης να έχει απορριφθεί με αιτιολογημένη πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου τού. το θεωρείται εγκεκριμένο.
 - γ) Οι προγραμματικές συμβάσεις, οι οποίες συνάπτονται μεταξύ δύο αναθετουσών αρχών, όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 9 του άρθρου 1 του ν. 3316/ 2005 (ΦΕΚ 42 Α΄), και αφορούν συγχρηματοδοτούμενα έργα, δεν εμπíπτουν στον προβλεπόμενο από την περίπτωση α΄ έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον το ύψος του προϋπολογισμού των έργων τα οποία αφορά η προγραμματική σύμβαση είναι κατώτερο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ. Για τις συμβάσεις ανάθεσης έργων που συνάπτονται στο πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα από την περίπτωση β΄.
3. μετά τον κατά ανωτέρω έλεγχο νομιμότητας της διαδικασίας ανάθεσης από το Ελεγκτικό Συνέδριο και πριν από τη σύναψη της σύμβασης, ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 2 του άρθρου 26 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων 2 και 3 εφαρμόζονται υποχρεωτικά και στην περίπτωση διαγωνισμού μεταξύ περιορισμένου αριθμού επιχειρήσεων, όταν η ανάθεση γίνεται επί τη βάση της οικονομικής προσφοράς των διαγωνιζομένων.
5. Για την υπογραφή του εγγράφου συμφωνητικού καλείται ο ανάδοχος σε ορισμένο τόπο και σε ορισμένη προθεσμία που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες. Η έγγραφη πρόσκληση γίνεται συγχρόνως με την κοινοποίηση προς τον ανάδοχο της αντίστοιχης εγκριτικής του αποτελέσματος της δημοπρασίας απόφασης της προϊσταμένης αρχής. Μέσα στην τασσόμενη προθεσμία ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τις σχετικές εγγυήσεις και όλα τα απαιτούμενα από τη σύμβαση έγγραφα.
6. Αν ο ανάδοχος δεν προσέλθει για την υπογραφή του εγγράφου συμφωνητικού ή δεν προσκομίσει τα απαιτούμενα από την προηγούμενη παράγραφο στοιχεία και η σύμβαση έχει κατά τα παραπάνω ήδη συναφθεί, κηρύσσεται έκπτωτος από αυτήν, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη κοινοποίηση ειδικής πρόσκλησης και καταπίπτει υπέρ του κυρίου του έργου η εγγύηση συμμετοχής στη δημοπρασία, ως ειδική ποινή. Η έκπτωση κηρύσσεται με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και κατ' αυτής ο ανάδοχος δικαιούται να υποβάλει ένσταση εντός δέκα (10) ημερών από την παραλαβή της. Η εμπρόθεσμη υποβολή ένστασης αναστέλλει την επιβληθείσα έκπτωση από τη σύμβαση. Επί της ενστάσεως αποφασίζει οριστικά η προϊσταμένη αρχή.
7. Η σύμβαση, εκ μέρους του κυρίου του έργου, υπογράφεται, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στην εγκριτική του αποτελέσματος της δημοπρασίας απόφαση της προϊσταμένης αρχής, από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας και αναγράφει πάντοτε τον κύριο του έργου.
8. Κατά την υπογραφή του εγγράφου συμφωνητικού ο ανάδοχος δηλώνει την έδρα του και την ακριβή διεύθυνσή του. Μέχρι την πλήρη εκκαθάριση της εργολαβικής σύμβασης κάθε μεταβολή των στοιχείων αυτών δηλώνεται υποχρεωτικά και χωρίς καθυστέρηση στη διευθύνουσα υπηρεσία. Διαφορετικά κάθε κοινοποίηση που γίνεται στην παλαιότερη διεύθυνση που έχει δηλώσει ο ανάδοχος, επιφέρει όλα τα νόμιμα αποτελέσματά της.
9. Ο ανάδοχος, κατά τον ίδιο παραπάνω χρόνο, δηλώνει εγγράφως αντίκλητο, κάτοικο της έδρας της διευθύνουσας υπηρεσίας. Ο αντίκλητος πρέπει να είναι αποδεκτός από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η δήλωση του αναδόχου συνοδεύεται από δήλωση και του οριζόμενου ως αντικλήτου ότι αποδέχεται τον γινόμενο διορισμό του. Κάθε κοινοποίηση προς τον αντίκλητο θεωρείται ότι γίνεται προς τον ανάδοχο. Αντικατάσταση του αντικλήτου είναι δυνατή με ανάλογη εφαρμογή της παραπάνω διαδικασίας. Η αντικατάσταση ισχύει μόνο μετά την αποδοχή του νέου αντικλήτου από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία έχει πάντοτε το δικαίωμα να ζητά την αντικατάσταση του αντικλήτου, αν αυτός αρνηθεί την παραλαβή εγγράφων ή απουσιάζει συστηματικά από την έδρα του ή γενικά κριθεί ακατάλληλος. Στην περίπτωση αυτή ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ορίσει χωρίς καμιά καθυστέρηση νέο αντίκλητο.
10. Κατά την υπογραφή της σύμβασης κατασκευής έργου, ύστερα από διαγωνισμό, επανυπολογίζονται, σε συνδυασμό με την έκπτωση, οι προβλεπόμενες δαπάνες για το φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), την αναθεώρηση και γενικά οτιδήποτε προβλέπεται πέραν της δαπάνης κατασκευής του έργου.

6. Ασυμβίβαστες ιδιότητες (Άρθρο 31 το νόμου 3669/2008)

1. Η ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου, του μέλους οργάνου διοίκησης ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης μέσω ενήμερωσης, είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου, του μέλους οργάνου διοίκησης ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης που συνάπτει δημόσιες συμβάσεις κατασκευής έργων, εφόσον συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις της παραγράφου 4. Σε περίπτωση που βασικός μέτοχος ή εταίρος της επιχείρησης είναι νομικό πρόσωπο, η ασυμβίβαστη ιδιότητα καταλαμβάνει και τα μέλη του οργάνου διοίκησης και τα διευθυντικά στελέχη του νομικού αυτού προσώπου, εφόσον συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις της παραγράφου 4.

2. Η ασυμβίβαστη ιδιότητα της προηγούμενης παραγράφου καταλαμβάνει επίσης και τα παρένθετα πρόσωπα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου, του μέλους οργάνου διοίκησης ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης μέσω ενήμερωσης ή επιχείρησης που συνάπτει δημόσιες συμβάσεις κατασκευής έργων, καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο μέσω χρηματοδότησης ή συμφωνίας, εξαιρουμένων των δανείων από αναγνωρισμένους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, ελέγχει επιχείρηση μέσω ενήμερωσης ή επιχείρησης που συνάπτει δημόσιες συμβάσεις κατασκευής έργων ή ασκεί επιρροή στη λήψη αποφάσεων, που λαμβάνονται από τα όργανα διοίκησης ή τα διευθυντικά στελέχη, σχετικά με τη διοίκηση και την εν γένει λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών, εφόσον συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις της παραγράφου 4.

3. Σε περίπτωση που σε διαγωνιστική διαδικασία ή διαδικασία ανάθεσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης κατασκευής έργων συμμετέχει ένωση προσώπων ή κοινοπραξία ή οποιασδήποτε άλλης μορφής οντότητα, η συνδρομή ασυμβίβαστης ιδιότητας του παρόντος άρθρου ερευνάται αυτοτελώς για κάθε μέλος τους, εφόσον συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις της παραγράφου 4.

4. Η διαπίστωση της ασυμβίβαστης ιδιότητας γίνεται, ξεχωριστά, για κάθε διαγωνιστική διαδικασία ή διαδικασία ανάθεσης από την αναθέτουσα αρχή και ελέγχεται, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 33 του Ν3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, εφόσον λόγω της συνδρομής της κατά τα ως άνω ασυμβίβαστης ιδιότητας, αποδειχθεί με οριστική δικαστική απόφαση που έχει ισχύ δεδικασμένου ότι συντρέχει περίπτωση αποκλεισμού, εξαιτίας ενεργητικής διαφθοράς, κατά την έννοια του εδαφίου β' της παραγράφου 1 του άρθρου 144 του Ν3669/2008 (άρθρο 45 παρ.1 εδάφ.β' της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ της 31.3.2004). Ενεργητική διαφθορά στοιχειοθετείται όταν οποιοσδήποτε, εκ προθέσεως, υπόσχεται ή παρέχει σε υπάλληλο της αναθέτουσας αρχής, άμεσα ή με τη μεσολάβηση τρίτου, οποιασδήποτε φύσεως ωφέλημα για τον εαυτό του ή για τρίτο, προκειμένου ο υπάλληλος να τελέσει ή να μην τελέσει πράξη εκ των καθηκόντων του, ή κατά την άσκηση των καθηκόντων του κατά παράβαση των νόμιμων καθηκόντων του. Με την οριστική καταδικαστική απόφαση που έχει ισχύ δεδικασμένου πρέπει να διαπιστώνεται η ανωτέρω αξιόποινη πράξη της επιχείρησης Μ.Μ.Ε. με την οποία συνδέεται ο υποψήφιος, εξαιτίας της κατά τα ως άνω συνδρομής των ασυμβίβαστων ιδιοτήτων και απαγορεύσεων του παρόντος και του επόμενου άρθρου και να αποδεικνύεται η τέλεση της αξιόποινης πράξης του υποψηφίου αυτού και η ιδιότητά του ως φυσικού αυτουργού ή ηθικού αυτουργού ή συναυτουργού ή άμεσου συνεργού στην τέλεση του αδικήματος της ενεργητικής διαφθοράς.

5. Σε περίπτωση που εκδοθεί, κατά τα ως άνω, οριστική καταδικαστική απόφαση, με ισχύ δεδικασμένου, που να διαπιστώνει το αδίκημα της ενεργητικής διαφθοράς, εάν μεν συνεχίζεται η διαγωνιστική διαδικασία ή η διαδικασία ανάθεσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης κατασκευής έργου, ο υποψήφιος στη διαδικασία αυτή αποκλείεται, εάν δε συνεχίζεται η εκτέλεση της σύμβασης, ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος. Εάν η εκτέλεση της σύμβασης κατασκευής έργου έχει ανατεθεί σε κοινοπραξία, της οποίας ένα ή περισσότερα μέλη έχουν καταδικαστεί, κατά τα ως άνω, για τη διάπραξη του αδικήματος της ενεργητικής διαφθοράς ως φυσικοί ή ηθικοί αυτουργοί, τα μέλη αυτά κηρύσσονται έκπτωτα και τα υπόλοιπα μέλη συνεχίζουν την εκτέλεση της σύμβασης, είτε μεταξύ τους είτε υποκαθιστώντας τα έκπτωτα μέλη, υπό την προϋπόθεση ότι

συναινεί η αναθέτουσα αρχή. Ο καταδικασθείς υποψήφιος ή ανάδοχος δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε διαγωνιστική διαδικασία ή σε διαδικασία ανάθεσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης κατασκευής έργου για χρονικό διάστημα ενός έτους από την έκδοση της σχετικής καταδικαστικής απόφασης. Σε περίπτωση υποτροπής, το ανωτέρω χρονικό διάστημα αποκλεισμού ορίζεται σε πέντε (5) έτη. Οι αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής για τον αποκλεισμό του υποψηφίου από τη διαγωνιστική διαδικασία ή τη διαδικασία ανάθεσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης κατασκευής έργου, καθώς και οι αποφάσεις της αρχής που, κατά το άρθρο 33 του παρόντος, είναι αρμόδια για τη διαδικασία ελέγχου, υπόκεινται σε προσφυγή, σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου α' της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 2522/1997 (ΦΕΚ 178 Α'), όπως ισχύει, καθώς και, ανεξάρτητα από την άσκηση ή μη αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, σε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 3 του ίδιου νόμου.

6. Για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 31 έως 34 του Ν3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, λαμβάνονται υπόψη οι ορισμοί του άρθρου 2 του ν. 3310/2005, όπως ισχύει μετά το άρθρο 2 του ν. 3414/2005 (ΦΕΚ 279 Α').

7. Απαγόρευση σύναψης δημοσίων συμβάσεων κατασκευής έργων (Άρθρο 32 το νόμου 3669/2008)

1. Απαγορεύεται η σύναψη δημοσίων συμβάσεων κατασκευής έργων με επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης. Η ίδια απαγόρευση ισχύει και για τους εταίρους, τους βασικούς μετόχους, τα μέλη των οργάνων διοίκησης και τα διευθυντικά στελέχη των επιχειρήσεων αυτών, εφόσον διαπιστωθεί η συνδρομή του ασυμβίβαστου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 31 του Ν3669/2008. Απαγορεύεται επίσης η σύναψη δημοσίων συμβάσεων κατασκευής έργων με επιχειρήσεις των οποίων οι εταίροι ή οι βασικοί μέτοχοι ή τα μέλη οργάνων διοίκησης ή τα διευθυντικά στελέχη είναι επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης ή εταίροι ή βασικοί μέτοχοι ή μέλη οργάνων διοίκησης ή τα διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων μέσω ενημέρωσης, εφόσον διαπιστωθεί η συνδρομή του ασυμβίβαστου κατά τα οριζόμενα επίσης στο άρθρο 31 του Ν3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

2. Η απαγόρευση της παραγράφου 1 καταλαμβάνει και:

α) τα παρένθετα πρόσωπα των φυσικών ή νομικών προσώπων που υπάγονται στην παράγραφο 1, β) κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, από το οποίο εξαρτάται οικονομικά, μέσω χρηματοδότησης, εξαιρουμένων των δανείων από αναγνωρισμένους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, ή καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο, επιχείρηση μέσω ενημέρωσης, ή ασκεί επιρροή στη λήψη των αποφάσεων που λαμβάνονται, από τα όργανα διοίκησης ή τα διευθυντικά στελέχη, σχετικά με τη διοίκηση και την εν γένει λειτουργία της επιχείρησης αυτής.

3. Από την απαγόρευση του παρόντος εξαιρούνται οι δημόσιες συμβάσεις, των οποίων το αντικείμενο έχει άμεση ή έμμεση σχέση με το αντικείμενο των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων μέσω ενημέρωσης. Επίσης, εξαιρούνται οι δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται με επιχειρήσεις των οποίων βασικός μέτοχος είναι πολιτικό κόμμα που χρηματοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό ή εκπρόσωπος αυτού, εκτός εάν στις επιχειρήσεις αυτές συμμετέχει άλλος βασικός μέτοχος που κατέχει τις ασυμβίβαστες ιδιότητες του άρθρου 31 του Ν3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

4. α) Απαγορεύεται η σύναψη δημοσίων συμβάσεων με εξωχώριες εταιρείες, σύμφωνα με τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α'), που προστέθηκε με την παράγραφο 7 του άρθρου 5 του ν. 3091/2002 (ΦΕΚ 330 Α'). Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται οι χώρες στις οποίες λειτουργούν εξωχώριες εταιρείες με βάση το σχετικό κατάλογο χωρών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.). Οι εξωχώριες εταιρείες απαγορεύεται, επίσης, να συμμετέχουν με ποσοστό μεγαλύτερο του ένα τοις εκατό (1%) επί του μετοχικού κεφαλαίου ή να κατέχουν εταιρικά μερίδια ή να είναι εταίροι των εταιρών σε επιχειρήσεις που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της

παραγράφου 6 του άρθρου 2 του ν. 3310/2005, όπως ισχύει μετά το ν. 3414/2005. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και για τις εξωχώριες εταιρείες, οι οποίες συμμετέχουν σε άλλα νομικά πρόσωπα που είναι μέτοχοι επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις ή μέτοχοι των μετόχων αυτών και ούτω καθεξής, και οι οποίες είναι κάτοχοι ποσοστού μετοχών, το οποίο συνυπολογιζόμενο και αναγόμενο σε ποσοστό μετοχών στην επιχείρηση που συνάπτει δημόσιες συμβάσεις αντιστοιχεί σε ποσοστό μεγαλύτερο του ένα τοις εκατό (1%) επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 6 του άρθρου 2 του ν. 3310/2005, όπως ισχύει μετά το ν. 3414/2005.

β) Απαγορεύεται εξωχώρια εταιρεία να συμμετέχει με ποσοστό μεγαλύτερο του ένα τοις εκατό (1%) επί του μετοχικού κεφαλαίου ή να κατέχει εταιρικά μερίδια ή να είναι εταίρος του εταίρου επιχείρησης μέσω ενημέρωσης, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 6 του άρθρου 2 του ν. 3310/2005, όπως ισχύει μετά το ν. 3414/2005. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και για τις εξωχώριες εταιρείες, οι οποίες συμμετέχουν σε άλλα νομικά πρόσωπα που είναι μέτοχοι επιχείρησης μέσω ενημέρωσης ή μέτοχοι των μετόχων αυτών και ούτω καθεξής και οι οποίες είναι κάτοχοι ποσοστού μετοχών, το οποίο συνυπολογιζόμενο και αναγόμενο σε ποσοστό μετοχών στην επιχείρηση μέσω ενημέρωσης αντιστοιχεί σε ποσοστό μεγαλύτερο του ένα τοις εκατό (1%) επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 6 του άρθρου 2 του ν. 3310/2005, όπως ισχύει μετά το ν. 3414/2005.

γ) Σε περίπτωση παράβασης των ανωτέρω διατάξεων με τα στοιχεία α' και β' της παραγράφου αυτής, η επιχείρηση που πρόκειται να συμμετάσχει ή συμμετέχει σε διαγωνιστική διαδικασία ή διαδικασία ανάθεσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης ή η επιχείρηση μέσω ενημέρωσης υποχρεούνται να καλέσει την εξωχώρια εταιρεία να εκποιήσει το σύνολο των εταιρικών μεριδίων που κατέχει ή το συνολικό ή υπερβαίνοντα κατά περίπτωση αριθμό μετοχών, βάσει των οποίων χαρακτηρίστηκε εταίρος ή εταίρος των εταίρων ή βασικός μέτοχος της αντίστοιχης επιχείρησης, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από τη γνώση της παράβασης εκ μέρους της επιχείρησης. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, οι μετοχές της εξωχώριας εταιρείας θεωρούνται αυτοδικαίως άκυρες και η επιχείρηση ή, εάν πρόκειται για μετοχές εισηγμένες σε ημεδαπό χρηματιστήριο, το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών, οφείλει να διαγράψει την εξωχώρια εταιρεία από τα βιβλία μετόχων ή τις βάσεις δεδομένων του Συστήματος Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) αντίστοιχα. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του στοιχείου ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 12 του κ.ν. 2190/1920, του προϊόντος της εκποίησης αποδιδόμενου στον κύριο των ακυρουμένων μετοχών.

8. Διαδικασία ελέγχου (άρθρο 33 το νόμου 3669/2008)

1. Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.) ελέγχει κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, εάν συντρέχει σε επιχείρηση που συνάπτει δημόσιες συμβάσεις κατασκευής έργων ασυμβίβαστη ιδιότητα ή απαγόρευση, κατά την έννοια και υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 31 και 32 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Ο έλεγχός της είναι διαρκής και καταλαμβάνει το χρονικό διάστημα από την υπογραφή της δημόσιας σύμβασης κατασκευής έργου έως και την ολοκλήρωση εκτέλεσής της. Ο έλεγχος και οι συνέπειες της συνδρομής ασυμβίβαστων ιδιοτήτων και των απαγορεύσεων του ν. 3310/2005 όπως ισχύει μετά το ν. 3414/2005 αναφέρονται υποχρεωτικά σε όλες τις προκηρύξεις και προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος που εκδίδονται από τις αναθέτουσες αρχές.

2. Πριν από την υπογραφή της δημόσιας σύμβασης κατασκευής έργου με οικονομικό αντικείμενο ή αντάλλαγμα μεγαλύτερο του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, απαιτείται η υποβολή από την επιχείρηση στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ., αίτησης για την έκδοση πιστοποιητικού μη συνδρομής ασυμβίβαστων ιδιοτήτων και απαγορεύσεων, κατά την έννοια και υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 31 και 32 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Στην αίτηση αυτή αναγράφονται τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής και του αντικείμενου της διαγωνιστικής διαδικασίας ή της διαδικασίας ανάθεσης. Με την αίτηση

συνυποβάλλονται τα έγγραφα που απαιτούνται για τον έλεγχο των ασυμβιβάστων ιδιοτήτων και των απαγορεύσεων των προηγούμενων άρθρων. Σε περίπτωση έκδοσης, πριν από την υπογραφή της δημόσιας σύμβασης, οριστικής καταδικαστικής απόφασης που έχει ισχύ δεδικασμένου, με την οποία διαπιστώνεται κατά τα ως άνω η τέλεση του αδικήματος της ενεργητικής διαφθοράς, η αναθέτουσα αρχή οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, να υποβάλει την απόφασή της περί αποκλεισμού του υποψηφίου στο Ε.Σ.Π. προκειμένου να ελεγχθεί, το αργότερο πριν από την υπογραφή της δημόσιας σύμβασης, ο αποκλεισμός του.

3. Οι επιχειρήσεις που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3310/2005, όπως ισχύει υποβάλλουν τα προβλεπόμενα από την υπ' αριθμ. 20977/23.8.2007 (ΦΕΚ 1673 Β') απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επικρατείας έγγραφα. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του Υπουργού στον οποίο ανατίθενται εκάστοτε οι αρμοδιότητες του Υπουργού Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Π. καθορίζονται, συμπληρώνονται ή τροποποιούνται τα απαιτούμενα ως άνω έγγραφα, τα οποία πρέπει να αναφέρουν τα αναγκαία στοιχεία για την εφαρμογή του ν. 3310/2005, όπως ισχύει.

4. Μετά τη σύναψη δημόσιας σύμβασης κατασκευής έργου, η επιχείρηση υποχρεούται να γνωστοποιεί στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Π. οποιαδήποτε αλλαγή των φυσικών ή νομικών προσώπων που εμπíπτουν στις ασυμβίβαστες ιδιότητες ή τις απαγορεύσεις, κατά την έννοια και τις προϋποθέσεις των άρθρων 31 και 32 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της δημόσιας σύμβασης και έως την ολοκλήρωση της εκτέλεσής της. Σε περίπτωση έκδοσης, μετά από την υπογραφή της δημόσιας σύμβασης, οριστικής καταδικαστικής απόφασης που έχει ισχύ δεδικασμένου, με την οποία διαπιστώνεται κατά τα ως άνω η τέλεση του αδικήματος της ενεργητικής διαφθοράς, η αναθέτουσα αρχή οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, να προσκομίσει την απόφασή της περί εκπτώσεως του αναδόχου στο Ε.Σ.Π., προκειμένου να ελεγχθεί η έκπτωσή του.

9. ΣΥΝΕΠΙΕΙΣ ΕΛΕΓΧΟΥ (άρθρο 34 του νόμου 3669/2008)

1. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δεν συντρέχουν οι ασυμβίβαστες ιδιότητες ή απαγορεύσεις κατά την έννοια και τις προϋποθέσεις των άρθρων 31 και 32 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, ο Πρόεδρος του Ε.Σ.Π. ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν μέλος του εκδίδει, μετά από απόφαση του Ε.Σ.Π., το σχετικό πιστοποιητικό εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την υποβολή του αιτήματος του ενδιαφερομένου σε αυτό. Στο πιστοποιητικό αναγράφονται τα στοιχεία της συγκεκριμένης διαγωνιστικής διαδικασίας ή διαδικασίας ανάθεσης, στην οποία αφορά το πιστοποιητικό, καθώς και τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής στην οποία απευθύνεται. Το πιστοποιητικό εκδίδεται σε τέσσερα (4) πρωτότυπα. Το ένα πρωτότυπο φυλάσσεται σε ειδικό φάκελο που τηρείται στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Π., το άλλο αποστέλλεται προς την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί τη συγκεκριμένη διαγωνιστική διαδικασία ή τη διαδικασία ανάθεσης, στην οποία αφορά το πιστοποιητικό και τα άλλα δύο χορηγούνται στον ενδιαφερόμενο, προκειμένου να επισυναφθούν στο σώμα της δημόσιας σύμβασης, στο κείμενο της οποίας αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός πρωτοκόλλου που φέρει το πιστοποιητικό. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητά από το Ε.Σ.Π. την έκδοση του πιστοποιητικού σε μεγαλύτερο αριθμό πρωτοτύπων ανάλογα με τον αριθμό των συμβαλλομένων.

Η ανωτέρω αποκλειστική προθεσμία των τριάντα (30) ημερών μπορεί να παραταθεί για αποκλειστική προθεσμία έως δεκαπέντε (15) το πολύ ημέρες, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση της Ολομέλειας του Ε.Σ.Π., η οποία κοινοποιείται και στην αναθέτουσα αρχή.

2. Εάν το Ε.Σ.Π. διαπιστώσει ότι συντρέχει ασυμβίβαστη ιδιότητα ή απαγόρευση κατά την έννοια και τις προϋποθέσεις των άρθρων 31 και 32 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, ο Πρόεδρος του Ε.Σ.Π. ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν μέλος του εκδίδει, μετά από τη σχετική απόφαση της Ολομέλειας του Ε.Σ.Π., και εντός της προαναφερόμενης αποκλειστικής προθεσμίας, σχετική απορριπτική πράξη, που είναι πλήρως και ειδικώς

αιτιολογημένη. Η απορριπτική πράξη κοινοποιείται χωρίς καθυστέρηση στην αναθέτουσα αρχή. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή ανακηρύσσει ανάδοχο τον αμέσως επόμενο κατά σειρά υποψήφιο, ο οποίος και υποχρεούται στην τήρηση της σχετικής διαδικασίας για την έκδοση του πιστοποιητικού από το Ε.Σ.Π., με την επιφύλαξη εφαρμογής της διάταξης της περίπτωσης α' της παραγράφου 7 του άρθρου 7 του ν. 3310/2005, όπως ισχύει.

3. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω αποκλειστική προθεσμία, η αναθέτουσα αρχή, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις παραγράφους 5, 6 και 7, προβαίνει στην κατάρτιση της δημόσιας σύμβασης ωσάν να είχε εκδοθεί σχετικό πιστοποιητικό.

4. Εάν μετά τη σύναψη της δημόσιας σύμβασης εκτέλεσης έργου και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της διαπιστωθεί από την Ολομέλεια του Ε.Σ.Π., μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του Τμήματος Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Π., η συνδρομή σχετικά με τον ανάδοχο μιας από τις προαναφερθείσες ασυμβίβαστες ιδιότητες και απαγορεύσεις, κατά την έννοια και υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 31 και 32 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες στο άρθρο 7 του ν. 3310/2005, όπως ισχύει μετά το ν. 3414/2005, κυρώσεις.

5. Η κρίση που διατυπώνει το Ε.Σ.Π για τη συνδρομή ή μη των ασυμβίβαστων ιδιοτήτων ή απαγορεύσεων, που προβλέπονται κατά την έννοια και υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 31 και 32 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, με την έκδοση ρητής διοικητικής πράξης, δεσμεύει τα όργανα που ελέγχουν τη νομιμότητα της κατάρτισης των δημοσίων συμβάσεων σε οποιοδήποτε στάδιο αυτής, με εξαίρεση τον έλεγχο που διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά τη διαδικασία της παραγράφου 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980, όπως κάθε φορά ισχύει.

6. Οι πράξεις του Ε.Σ.Π. που εκδίδονται στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου αυτού αποτελούν εκτελεστές διοικητικές πράξεις. Όποιος έχει έννομο συμφέρον, συμπεριλαμβανομένου και του Δημοσίου, ασκεί ενώπιον του Ε.Σ.Π. προσφυγή, σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου α' της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 2522/1997 (ΦΕΚ 178 Α'), όπως ισχύει κάθε φορά, καθώς και ανεξάρτητα από την προηγούμενη άσκηση αίτησης ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου του παραπάνω νόμου.

7. Η σύναψη δημόσιας σύμβασης χωρίς προηγουμένως να έχει τηρηθεί η διοικητική διαδικασία του άρθρου αυτού ή κατά παράβαση της εκδοθείσας, εντός της οριζόμενης προθεσμίας, απόφασης του Ε.Σ.Π. ή κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού, είναι άκυρη, και επισύρει για τα αρμόδια όργανα της αναθέτουσας αρχής, τα οποία προβαίνουν εν γνώσει τους στην ανωτέρω σύναψη, την ποινή της φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους.

8. Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή κατακυρώσει το διαγωνισμό ή αναθέσει την εκτέλεση της δημόσιας σύμβασης στον αμέσως επόμενο κατά σειρά υποψήφιο για τους λόγους που αναφέρονται στις διατάξεις της παραγράφου 2, ο αποκλεισθείς ή ο εκπεσών ανάδοχος, πέραν των κυρώσεων, που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, οφείλει έναντι της αναθέτουσας αρχής να καταβάλει τη διαφορά του ανταλλάγματος που τυχόν προκύπτει από την κατακύρωση της σύμβασης ή την ανάθεση της εκτέλεσής της στον αμέσως επόμενο κατά σειρά υποψήφιο. Εάν η αναθέτουσα αρχή είναι το Δημόσιο, η είσπραξη της κατά τα ως άνω διαφοράς του ανταλλάγματος βεβαιώνεται από την αρμόδια ΔΟΥ, κατόπιν σχετικής πράξης της αναθέτουσας αρχής, με την οποία εκκαθαρίζεται η απαίτηση. Η πράξη της αρμόδιας ΔΟΥ αποτελεί νόμιμο τίτλο για την είσπραξή του ως δημοσίου εσόδου κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Εάν αναθέτουσα αρχή είναι νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα, η σχετική απαίτηση επιδιώκεται δικαστικώς, εφόσον γι' αυτά τα νομικά πρόσωπα δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του ΚΕΔΕ.

10. Εγγυήσεις Καλής Εκτέλεσης (άρθρο 157 του νόμου 4281/2014 & το άρθρο 35 του ΚΔΕ στον βαθμό που δεν αντίκειται σε αυτό)

1. Για την ανάληψη της κατασκευής του έργου απαιτείται η παροχή εγγύησης καλής εκτέλεσης του έργου. Η εγγύηση κατατίθεται κατά την υπογραφή του ιδιωτικού συμφωνητικού της σύμβασης και το ύψος της ανέρχεται γενικά σε ποσοστό έως πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ. Σε περίπτωση απευθείας ανάθεσης ή διαγωνισμού μεταξύ περιορισμένου αριθμού επιχειρήσεων, ορίζεται ομοίως με τη σύμβαση εγγύηση μέχρι του ποσοστού του προηγούμενου εδαφίου.
2. Για τις τυχόν συμπληρωματικές συμβάσεις που υπογράφονται στα πλαίσια της αρχικής σύμβασης, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει πριν την υπογραφή, συμπληρωματική εγγύηση, το ποσοστό της οποίας υπολογίζεται στο ποσό της συμπληρωματικής σύμβασης και ισούται με το γενικό ποσοστό που αναφέρεται στην παράγραφο 1, στο οποίο προστίθεται το ήμισυ του ποσοστού που ενδεχομένως προκύπτει κατά την παράγραφο 2.
3. Οι εγγυήσεις που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους, οι εγγυήσεις για τη συμμετοχή στους διαγωνισμούς, καθώς και οι εγγυήσεις για την τυχόν λαμβανόμενη προκαταβολή, παρέχονται με εγγυητικές επιστολές του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών Εργοληπτών Δημόσιων Έργων (Ε.Τ.Α.Α. - Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.), ή πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή οποιοδήποτε άλλο κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) ή του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.), συνοδευόμενες από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Μπορεί επίσης να παρέχονται και με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων για παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού ή χρεογράφων που προβλέπεται η τέτοια χρήση τους και με την τιμή που προβλέπουν για αυτά οι ειδικές διατάξεις. Οι ως άνω εγγυητικές επιστολές πρέπει, προκειμένου να γίνουν αποδεκτές από την υπηρεσία, να απευθύνονται στην αρχή που διεξάγει το διαγωνισμό, ή στο φορέα κατασκευής ή στον κύριο του έργου, να αναφέρουν σαφώς τα στοιχεία της επιχείρησης υπέρ της οποίας παρέχονται, τον τίτλο του έργου, το ποσό για το οποίο παρέχεται η εγγύηση και το χρόνο ισχύος, όπως αυτά προβλέπονται στη διακήρυξη, επιπλέον δε να περιλαμβάνουν παραίτηση του εγγυητή από το δικαίωμα διζήσεως και υπόσχεση για την απροφάσιστη καταβολή του ποσού, εντός πέντε (5) ημερών από την ημέρα λήψεως της σχετικής ειδοποίησεως.
4. Οι εγγυήσεις των προηγούμενων παραγράφων καταπίπτουν πάντοτε υπέρ του κυρίου του έργου και καλύπτουν στο σύνολό τους και χωρίς καμία διάκριση την πλήρη και πιστή εφαρμογή όλων ανεξαιρέτως των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο και κάθε απαίτηση του κυρίου απέναντι στον ανάδοχο που προκύπτει από την εκτέλεση ή και εξαιτίας του έργου. Η κατάπτωση γίνεται με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η τυχόν υποβολή ενστάσεως κατά της αποφάσεως αυτής δεν αναστέλλει τη διαδικασία είσπραξης της εγγύησης.
5. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης συμπληρώνεται με κρατήσεις που γίνονται σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο. Οι κρατήσεις ανέρχονται σε πέντε τοις εκατό (5%) στην πιστοποιούμενη αξία των εργασιών και σε δέκα τοις εκατό (10%) στην αξία των υλικών που περιλαμβάνονται προσωρινά στην πιστοποίηση, μέχρις ότου αυτά ενσωματωθούν στις εργασίες. Οι κρατήσεις μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις της παραγράφου αυτής περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες από την

υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν εγκριθεί οι επιμετρήσεις.

6. Αν αποφασισθεί από τον κύριο ή το φορέα κατασκευής του έργου μείωση των εργασιών της σύμβασης, που συνεπάγεται και μείωση του προς καταβολή συμβατικού ποσού, η εγγύηση καλής εκτέλεσης του έργου μειώνεται αναλόγως με τη μείωση του συμβατικού ποσού. Η μείωση των εγγυήσεων αποφασίζεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία του έργου, κατόπιν αιτήσεως του αναδόχου. Με την ολοκλήρωση της εκτέλεσης και πιστοποίησης εργασιών που ανέρχονται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της αρχικής ή συμπληρωματικής σύμβασης, επιστρέφεται, με αίτηση του αναδόχου και σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της τυχόν πρόσθετης εγγύησης. Εν συνεχεία κάθε φορά που αυξάνονται οι εκτελεσθείσες και πιστοποιηθείσες εργασίες κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, επιστρέφεται ανάλογο ποσοστό της τυχόν πρόσθετης εγγύησης, ενώ με την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης του έργου επιστρέφεται το σύνολό της.

Η εγγύηση της παραγράφου 1 περιορίζεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) της αρχικής εγγύησης, όπως τυχόν συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής. Το σύνολο της εγγύησης της παραγράφου 1 επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και τη σύνταξη του τελικού λογαριασμού του έργου.

11. Διοίκηση του έργου – Επίβλεψη – Υπερημερία κυρίου του έργου (άρθρο 36 του νόμου 3669/2008 και το άρθρο 186 του νόμου 4070/2012)

1. Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η διοίκηση των έργων ασκούνται από την αρμόδια υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου (διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία)(άρθρο 18 παρ. 11 του Ν.4071/12), η οποία ορίζει τους τεχνικούς υπαλλήλους που θα ασχοληθούν ειδικότερα με την επίβλεψη, προσδιορίζει τα καθήκοντά τους όταν είναι περισσότεροι από έναν, παρακολουθεί το έργο τους και γενικά προβαίνει σε κάθε νόμιμη ενέργεια και ενεργεί ότι απαιτείται για την καλή και έγκαιρη εκτέλεση των έργων.
2. Η διευθύνουσα υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες και βοηθούς αυτών για το έργο ή τμήματά του ή είδη εργασιών τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη δυνατότητα, ανάλογα με τα στελέχη που διαθέτει, τις υπηρεσιακές ανάγκες και την αξιολόγηση του έργου και του προσωπικού. Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας στην άσκηση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το έργο, όπως αυτά ορίζονται στις επί μέρους διατάξεις του Ν.3669/2008 Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Δεν αποκλείεται η άσκηση της επίβλεψης από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Για την παραλαβή των αφανών εργασιών και την σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων ορίζονται τριμελείς επιτροπές τεχνικών υπαλλήλων της Δ.Υ..
3. Στα καθήκοντα των επιβλεπόντων περιλαμβάνονται η παρακολούθηση και ο έλεγχος της ποιότητας και ποσότητας των εργασιών και γενικά η τήρηση των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο. Οι βοηθοί των επιβλεπόντων ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται και έχουν ανάλογες ευθύνες.
4. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με ανάθεση σε ανάδοχο η επίβλεψη αποσκοπεί στην πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου

σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με αυτεπιστασία, η επίβλεψη οργανώνει και διευθύνει τα μέσα που έχει στη διάθεσή της κατά τον οικονομοτεχνικά προσφορότερο τρόπο, για να επιτύχει την κατασκευή του έργου σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του.

5. Η υποχρέωση της επίβλεψης να προβαίνει σε κάθε ενέργεια για την πιστή εκπλήρωση των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο, δεν μειώνει σε καμιά περίπτωση τις ευθύνες του αναδόχου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τη σύμβαση.
6. Η επίβλεψη μπορεί να ασκηθεί εκτός από τον τόπο των έργων και σε όλους τους χώρους που κατασκευάζονται τμήματα του έργου.
7. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται κατηγορίες μεγάλων ή ειδικών έργων, στην ομάδα επίβλεψης των οποίων μετέχει απαραίτητα και ο μελετητής του έργου. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια, ιδίως ο τρόπος καθορισμού της τυχόν αμοιβής του και η διαδικασία ανάθεσης των σχετικών υπηρεσιών.
8. Η διευθύνουσα υπηρεσία κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου συντάσσει και στέλνει στην προϊσταμένη αρχή κάθε δίμηνο συνοπτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του.
9. Σε περιπτώσεις μεγάλων ή ειδικών ή σημαντικών έργων η επίβλεψη μπορεί να γίνει με κλιμάκιο της διευθύνουσας υπηρεσίας, που έχει επικεφαλής τεχνικό κατηγορίας ΠΕ και τον απαιτούμενο αριθμό βοηθών και άλλου τεχνικού και διοικητικού προσωπικού. Το κλιμάκιο επίβλεψης μπορεί να εγκατασταθεί στην έδρα της διευθύνουσας υπηρεσίας ή με απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων στον τόπο των έργων.
10. Όταν παρίσταται ανάγκη διαπίστωσης πραγματικών περιστατικών, η αρμόδια υπηρεσία μπορεί να προβαίνει σε αυτοψία που ενεργείται από κατάλληλο τεχνικό υπάλληλο ή επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους που συντάσσουν σχετική έκθεση. Όταν γίνονται τέτοιες αυτοψίες καλείται να παραστεί και ο ανάδοχος, αν συντρέχει περίπτωση.
11. Αν ο κύριος του έργου καταστεί υπερήμερος ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεών του, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση μόνο για τις θετικές του ζημιές που προκαλούνται μετά την επίδοση από αυτόν σχετικής έγγραφης όχλησης. Σε περίπτωση υπερημερίας από καθυστέρηση πληρωμής οι θετικές ζημιές οφείλονται κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τον τόκο υπερημερίας.

12. Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου (άρθρο 37 του νόμου 3669/2008)

1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το έργο κατά τους όρους της σύμβασης και τις σύμφωνες προς αυτή και το νόμο έγγραφες εντολές του φορέα κατασκευής του έργου.
2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να τηρεί με ακρίβεια τη διάταξη και τις διαστάσεις των διαφόρων μερών του έργου, όπως προκύπτουν από τα εγκεκριμένα σχέδια ή άλλα στοιχεία της μελέτης.
3. Οι έγγραφες εντολές που δίνονται από το αρμόδιο όργανο για συμπλήρωση ή τροποποίηση των στοιχείων της μελέτης, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 57 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, καθώς και η εκτέλεση των

εγκεκριμένων συμπληρωματικών εργασιών, είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται να λάβει αποζημίωση ή αύξηση τιμών για μεταβολές στα έργα που έγιναν χωρίς έγγραφη διαταγή, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το έργο. Αν η χωρίς έγκριση μεταβολή επιφέρει μείωση ποσοτήτων ή διαστάσεων, καταβάλλεται μόνο η αξία των ποσοτήτων των εργασιών που έχουν πράγματι εκτελεσθεί χωρίς να αποκλείεται εφαρμογή των διατάξεων για κακοτεχνία.

4. Σε επείγουσες περιπτώσεις η διαταγή για τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις δίνεται προφορικά στον τόπο των έργων και καταχωρείται στο ημερολόγιο. Αν τη διαταγή αυτή δίνει ο επιβλέπων, οφείλει να ενημερώσει αμέσως εγγράφως τη διευθύνουσα υπηρεσία, για την έκδοση κανονικής διαταγής. Αν η διαταγή αυτή διαφοροποιεί μερικά ή ολικά τις εντολές του επιβλέποντα, ο ανάδοχος αποζημιώνεται για τις εργασίες που έχει εκτελέσει σύμφωνα με την εντολή της επίβλεψης μέχρι τη λήψη της εντολής της διευθύνουσας υπηρεσίας.
5. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέσει για το έργο όλο το απαιτούμενο προσωπικό, υλικά, μηχανήματα, οχήματα, αποθηκευτικούς χώρους, εργαλεία και οποιαδήποτε άλλα μέσα. Ο ανάδοχος σε κάθε περίπτωση βαρύνεται με όλες τις απαιτούμενες δαπάνες για την ολοκλήρωση του έργου, όπως είναι οι δαπάνες των μισθών και ημερομισθίων του προσωπικού, οι δαπάνες όλων των εργοδοτικών επιβαρύνσεων, οι δαπάνες για τη μετακίνηση του προσωπικού του, οι δαπάνες των υλικών και της μεταφοράς, διαλογής, φύλαξης, φθοράς τους κ.λπ., οι δαπάνες λειτουργίας, συντήρησης, απόσβεσης, μίσθωσης μηχανημάτων και οχημάτων, οι φόροι, τέλη, δασμοί, ασφαλιστικές κρατήσεις ή επιβαρύνσεις, οι δαπάνες εφαρμογής των σχεδίων κατασκευής των σταθερών σημείων, καταμετρήσεων, δοκιμών, προσπελάσεων προς το έργο και στις θέσεις για τη λήψη υλικών, σύστασης και διάλυσης εργοταξίων, οι δαπάνες αποζημιώσεων ζημιών στο προσωπικό του, στον κύριο του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και γενικά κάθε είδους δαπάνη απαραίτητη για την καλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου.
6. Οι φόροι, τέλη, δασμοί, κρατήσεις και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις βαρύνουν τον ανάδοχο, όπως ισχύουν κατά το χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής τους. Κατ' εξαίρεση άλλοι φόροι του Δημοσίου που βαρύνουν άμεσα το εργολαβικό αντάλλαγμα, βαρύνουν τον ανάδοχο μόνο στο μέτρο που ίσχυαν κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς. Τυχόν μεταγενέστερες αυξομειώσεις, αυξομειώνουν αντίστοιχα το οφειλόμενο εργολαβικό αντάλλαγμα. Τα δύο προηγούμενα εδάφια δεν ισχύουν για το φόρο εισοδήματος ή τις τυχόν παρακρατήσεις έναντι του φόρου αυτού.
7. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιονδήποτε τρίτο και για τη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Σχετικά με τη λήψη μέτρων ασφαλείας είναι υποχρεωμένος να εκπονεί με ευθύνη του κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κ.λπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα.
8. Ανεξάρτητα από την υποχρέωση του αναδόχου να διαθέτει όλο το προσωπικό που απαιτείται για τη διεύθυνση της κατασκευής και την κατασκευή του έργου, η σύμβαση μπορεί να ορίζει κατ' εκτίμηση τον αριθμό τεχνικού προσωπικού κατά ειδικότητα και βαθμίδα εκπαίδευσης, που πρέπει να διαθέτει ο ανάδοχος κατά την εκτέλεση της σύμβασής του. Ο αριθμός αυτός προσαρμόζεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του έργου με βάση το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του. Ο ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ΔΙΠΑΔ/οικ.177/ 2.3.2001 (ΦΕΚ 266 Β'), ΔΕΕΠΠ/85/ 14.5.2001 (ΦΕΚ 686 Β') και

ΔΙΠΑΔ/οικ889/ 27.11.2002 (ΦΕΚ 16 Β'), στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί πάντα να διατάσσει την απομάκρυνση του προσωπικού που κρίνεται δικαιολογημένα ακατάλληλο ή την ενίσχυση των συνεργείων του αναδόχου.

9. Αν ο ανάδοχος καθυστερεί τις πληρωμές των αποδοχών του προσωπικού που χρησιμοποιεί στο έργο, η διευθύνουσα υπηρεσία μετά από γραπτή όχληση των ενδιαφερομένων, καλεί τον ανάδοχο να εξοφλήσει τους δικαιούχους μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Αν ο ανάδοχος δεν εξοφλήσει τους δικαιούχους, τότε η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει καταστάσεις πληρωμής των οφειλομένων και πληρώνει απευθείας τους δικαιούχους από τις πιστώσεις του έργου, για λογαριασμό του αναδόχου και έναντι του λαβείν του. Σε εφαρμογή της παραγράφου αυτής μπορεί να πληρωθούν οι αποδοχές μέχρι τριών (3) το πολύ μηνών πριν από την όχληση των ενδιαφερομένων.
10. Ο ανάδοχος έχει όλη την ευθύνη για την ανεύρεση και χρησιμοποίηση πηγών αδρανών υλικών ή άλλων υλικών, που δεν προέρχονται από το εμπόριο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τη σύμβαση. Οι πηγές αυτές πριν από τη χρησιμοποίησή τους πρέπει να εγκριθούν από τη διευθύνουσα υπηρεσία, που μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση ακατάλληλων ή απρόσφορων για τα έργα πηγών. Αν διαπιστωθεί ότι ο ανάδοχος εμπορεύεται τα εξορυσσόμενα για την εκτέλεση του έργου αδρανή υλικά κηρύσσεται έκπτωτος με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Με την ίδια απόφαση μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο μέχρι εβδομήντα τέσσερις χιλιάδες (74.000) ευρώ, το οποίο εισπράττεται υπέρ του Ταμείου Εθνικής Οδοποιίας (Τ.Ε.Ο. Α.Ε.), σύμφωνα με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.
11. Τα υλικά που συναντώνται κατά την κατασκευή του έργου ή προέρχονται από καθαίρεση παλιών έργων, ανήκουν στον κύριο του έργου. Ο ανάδοχος αποζημιώνεται για τις δαπάνες εξαγωγής ή διαφύλαξής τους, αν η σύμβαση δεν ορίζει διαφορετικά και οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα, για να αποτραπεί ή να είναι όσο το δυνατόν μικρότερη η βλάβη των υλικών κατά την εξαγωγή τους. Χρησιμοποίηση των υλικών από τον ανάδοχο γίνεται μετά από διαταγή της υπηρεσίας και αφού συνταχθεί σχετικό πρωτόκολλο μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου.
12. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει αμέσως τη διευθύνουσα υπηρεσία αν τυχόν κατά την κατασκευή των έργων βρεθούν αρχαιότητες ή οποιαδήποτε έργα τέχνης. Οι διατάξεις για τις αρχαιότητες εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Για την καθυστέρηση των έργων ή τυχόν διακοπή τους από αυτή την αιτία, έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.
13. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να μην παρεμποδίζει την εκτέλεση οποιωνδήποτε άλλων έργων ή εργασιών φορέα του δημόσιου τομέα, που είναι δυνατόν να επηρεάζονται από τις εργασίες της εργολαβίας του, να προστατεύει τις υπάρχουσες κατασκευές και εκμεταλλεύσεις από κάθε βλάβη ή διακοπή λειτουργίας τους και χωρίς μείωση της ευθύνης του να αποκαθιστά ή να συμβάλει στην άμεση αποκατάσταση των τυχόν βλαβών ή διακοπών.
14. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση της επίβλεψης στα εργοστάσια που τυχόν κατασκευάζονται τμήματα του έργου και γενικά σε όλους τους χώρους που κρίνει απαραίτητο η διευθύνουσα υπηρεσία. Ο διευθύνων από μέρος της αναδόχου επιχείρησης τα έργα υποχρεούται, μετά από ειδοποίηση της υπηρεσίας, να συνοδεύει τους υπαλλήλους που επιβλέπουν, διευθύνουν ή επιθεωρούν τα έργα, κατά τις μεταβάσεις για επίβλεψη, έλεγχο ή επιθεώρηση στον τόπο των έργων ή στους άλλους τόπους παραγωγής.

13. Διεύθυνση έργου από την πλευρά του αναδόχου (άρθρο 38 του νόμου 3669/2008)

Η διεύθυνση των έργων από την πλευρά του αναδόχου στους τόπους κατασκευής τους γίνεται από τεχνικούς που έχουν τα κατάλληλα προσόντα και είναι αποδεκτοί από την Υπηρεσία. Η επί τόπου των έργων παρουσία τεχνικού στελέχους ή τεχνικού υπαλλήλου της εργοληπτικής επιχείρησης είναι υποχρεωτική και ανάλογη με τη φύση και το μέγεθος του κατασκευαζόμενου έργου. Προκειμένου για έργα προϋπολογισμού πάνω από τρία εκατομμύρια (3.000.000,00) ευρώ, η αναλογία αυτή καθορίζεται τουλάχιστον σε τρεις (3) τεχνικούς ανάλογων προσόντων και πείρας, από τους οποίους ένας (1) πρέπει να είναι διπλωματούχος ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και ένας (1) πτυχιούχος τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.). Η ελάχιστη τεχνική στελέχωση του εργοταξίου σε κάθε έργο μπορεί πάντα να αλλάζει με απόφαση του κυρίου ή του φορέα κατασκευής του έργου, εφόσον προβλέπεται στη διακήρυξη. Για το προσωπικό που αποτελεί την ελάχιστη στελέχωση, απαιτείται προσκόμιση στη διευθύνουσα υπηρεσία βεβαίωσης του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία θα αναγράφεται και ο χρόνος ασφάλισης των εργαζομένων. Η παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα για την εργοληπτική επιχείρηση, τα στελέχη και τους υπαλλήλους της, καθώς και για τους υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μπορεί να αναπροσαρμόζεται ο αριθμός των τεχνικών επί τόπου των έργων, ανάλογα με τον προϋπολογισμό και τη φύση του εκτελούμενου έργου.

14. Υποχρεώσεις μελών αναδόχου κοινοπραξίας (άρθρο 39 του νόμου 3669/2008)

1. Οι εγγυήσεις εκτέλεσης του έργου πρέπει να είναι κοινές υπέρ όλων των μελών της κοινοπραξίας.
2. Τα μέλη της αναδόχου κοινοπραξίας ευθύνονται έναντι του κυρίου του έργου εις ολόκληρο για κάθε υποχρέωση που απορρέει από τη σύμβαση ή από το νόμο.
3. Όλα τα μέλη της κοινοπραξίας οφείλουν κατά την κατάρτιση και υπογραφή της σύμβασης να καταθέσουν συμβολαιογραφική πράξη διορισμού κοινού εκπροσώπου της κοινοπραξίας έναντι του κυρίου του έργου και των υπηρεσιών. Με την ίδια πράξη ορίζεται υποχρεωτικά και ο αναπληρωτής του εκπροσώπου. Ο αναπληρωτής εκπροσωπεί την κοινοπραξία σε κάθε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του εκπροσώπου, καθώς και σε περιπτώσεις θανάτου ή ανικανότητας αυτού. Ο εκπρόσωπος και ο αναπληρωτής του πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο από τα μέλη της κοινοπραξίας ή από τους νόμιμους εκπροσώπους των εταιριών που κοινοπρακτούν. Ο εκπρόσωπος ή ο αναπληρωτής του μπορούν να διορίζουν άλλους πληρεξούσιους για τη διενέργεια συγκεκριμένων πράξεων κατά την εκπροσώπηση της κοινοπραξίας, εφόσον δόθηκε σε αυτούς τέτοια εξουσία με την πράξη διορισμού τους. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της επόμενης παραγράφου ο διορισμός του εκπροσώπου και του αναπληρωτού και η αποδοχή του από αυτούς διαρκούν καθ' όλη τη διάρκεια του έργου και μέχρι την πλήρη εκκαθάριση των σχέσεων της κοινοπραξίας με τον κύριο του έργου. Μαζί με την πράξη διορισμού κατατίθενται κατά την υπογραφή της σύμβασης και δηλώσεις αποδοχής του διορισμού τους από τον εκπρόσωπο και από τον αναπληρωτή του. Ο διορισμός του εκπροσώπου και του αναπληρωτή του και οι δηλώσεις αποδοχής πρέπει να είναι χωρίς αίρεση ή όρους και να εκτείνονται σε όλα τα θέματα που αφορούν την εκτέλεση της σύμβασης, στα οποία περιλαμβάνεται και η είσπραξη του εργολαβικού ανταλλάγματος και ο διορισμός αντικλήτου.

4. Αντικατάσταση του εκπροσώπου ή του αναπληρωτή του ή και των δύο γίνεται μόνο από κοινού από όλα τα μέλη της κοινοπραξίας με συμβολαιογραφική πράξη. Μόνο μετά την κοινοποίηση της πράξης αυτής και των δηλώσεων αποδοχής του διορισμού τους από τους διοριζόμενους παύει η εξουσία εκπροσώπησης αυτών που είχαν διορισθεί πριν.

15. Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων (άρθρο 40 του νόμου 3669/2008)

1. Η υπαίτια παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας από όργανα του φορέα κατασκευής του έργου αποτελεί πειθαρχική παράβαση.
2. Ιδίως αποτελούν πειθαρχικές παραβάσεις:
 - α) Για τους επιβλέποντες το έργο: η υπαίτια καθυστέρηση στην ενημέρωση του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας για την εκ μέρους του αναδόχου παραβίαση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής ή την κατασκευή ελαττωματικών εργασιών ή την ενσωμάτωση ελαττωματικών υλικών ή την παράλειψη τήρησης των νόμιμων μέτρων ασφάλειας ή προστασίας του περιβάλλοντος.
 - β) Για τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας: η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων, η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των επιμετρήσεων και των λογαριασμών του έργου και η χορήγηση εντολών για εκτέλεση εργασιών οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, ούτε άλλως πως είναι επιτρεπτή η εκτέλεσή τους κατά τις κείμενες διατάξεις.
 - γ) Για τον προϊστάμενο και τα όργανα της προϊσταμένης αρχής: η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων και των Πρωτοκόλλων προσωρινής και οριστικής παραλαβής, η χορήγηση παράτασης προθεσμίας χωρίς να υφίστανται οι νόμιμες προϋποθέσεις και η παράλειψη έκδοσης απόφασης σε ένσταση του αναδόχου κατά απόφασης κήρυξης έκπτωσης, εντός της δίμηνης προθεσμίας της παραγράφου 8 του άρθρου 62 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.
3. Για τις παραβάσεις των προηγούμενων παραγράφων ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή το αρμόδιο όργανο των άλλων φορέων που εκτελούν δημόσια έργα είτε επιβάλλει εις βάρος των υπαιτίων, ανάλογα με τη βαρύτητά τους, την πειθαρχική ποινή του προστίμου μέχρι ποσού αντίστοιχου του μισθού των έξι (6) μηνών είτε τους παραπέμπει στο οικείο πειθαρχικό όργανο για την επιβολή των κατά τις κείμενες διατάξεις προβλεπόμενων πειθαρχικών ποινών.

16. Κοινοποίηση στον ανάδοχο . εκπροσώπηση (άρθρο 44 του νόμου 3669/2008)

1. Οι κοινοποιήσεις εγγράφων της υπηρεσίας προς τον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του γίνονται με όργανο της υπηρεσίας ή με οποιοδήποτε άλλο δημόσιο όργανο ή με δικαστικό επιμελητή. Για την κοινοποίηση συντάσσεται σχετικό αποδεικτικό. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι οικείες διατάξεις του κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ο ανάδοχος γνωστοποιεί στη διευθύνουσα υπηρεσία τη νόμιμη εκπροσώπηση ή τους τυχόν πληρεξούσιους.
2. Όταν πρόκειται για υπογραφή του χρονοδιαγράμματος, των επιμετρήσεων, των πρωτοκόλλων αφανών εργασιών, των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδος νέων εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.) των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων, συμπληρωματικών συμβάσεων, των πιστοποιήσεων και της επί τόπου παρακολούθησης και διοίκησης κατασκευής του έργου, ο ανάδοχος μπορεί να αντιπροσωπευθεί από τεχνικό στέλεχος της επιχείρησης ή άλλο τεχνικό που έχει τα νόμιμα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Ο ανωτέρω τεχνικός μπορεί να είναι ολικά ή μερικά και πληρεξούσιος ή εκπρόσωπος του αναδόχου.

17. Σύμπραξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη (άρθρο 45 του νόμου 3669/2008)

1. Όταν η μελέτη του έργου έχει εκπονηθεί από ιδιωτικό μελετητικό γραφείο, η διευθύνουσα υπηρεσία ειδοποιεί εγγράφως τον μελετητή για την έναρξη κατασκευής του έργου που έχει μελετήσει και για κάθε τροποποίηση της μελέτης εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2. Οι ίδιες διατάξεις εφαρμόζονται για έργα προϋπολογισμού μεγαλύτερου από το ανώτατο όριο προϋπολογισμού έργων, που μπορούν να αναλαμβάνουν εργοληπτικές επιχειρήσεις της Α2 τάξης του Μ.Ε.ΕΠ..
Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, μπορεί το ποσό αυτό να αναπροσαρμόζεται και να αντιστοιχεί σε μεγαλύτερη τάξη. Για έργα μικρότερου προϋπολογισμού, όπως αυτός κάθε φορά ισχύει, μπορούν να εφαρμόζονται οι ανωτέρω διατάξεις, εφόσον προβλέπεται στη σχετική διακήρυξη και με όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται με όμοια απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.
2. Επιτρέπεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, για τη διόρθωση σφαλμάτων της ή τη συμπλήρωση ελλείψεων της ή για λόγους που υπαγορεύονται από απρόβλεπτες περιστάσεις. Προς τούτο υποβάλλεται πρόταση της διευθύνουσας υπηρεσίας του έργου προς την προϊσταμένη αρχή, η οποία αποφασίζει ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου κατασκευών. Αν η τροποποίηση αποδίδεται σε σφάλματα και ελλείψεις της μελέτης και ο μελετητής αποδέχεται την ευθύνη του, τροποποιεί τη μελέτη κατά την παράγραφο 4 του άρθρου 31 του ν. 3316/ 2005, εφόσον δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του εργοδότη. Σε κάθε άλλη περίπτωση την τροποποίηση αναλαμβάνει ο ανάδοχος του έργου σε συνεργασία με μελετητή που διαθέτει τα νόμιμα προσόντα. Για να εισαχθεί το θέμα στο Τεχνικό Συμβούλιο πρέπει η τροποποιητική μελέτη να είναι σε στάδιο αντίστοιχο με την προς τροποποίηση και να έχει τεθεί υπόψη του αρχικού μελετητή που διατυπώνει εγγράφως σε εύλογη προθεσμία τη γνώμη του. Κατά τη συζήτηση στο συμβούλιο καλούνται προς ακρόαση ο αρχικός μελετητής, ο ανάδοχος του έργου ή εκπρόσωποί τους και εκπρόσωπος της υπηρεσίας που ενέκρινε την αρχική μελέτη, οι οποίοι υποβάλλουν γραπτό υπόμνημα. Η προϊσταμένη αρχή εκδίδει την απόφαση περί αποδοχής της πρότασης τροποποίησης της μελέτης, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της γνωμοδότησης του συμβουλίου και η κοινοποίηση της απόφασης στην υπηρεσία τήρησης των μητρώων, αποτελεί προϋπόθεση για την πληρωμή των εργασιών της τροποποιητικής μελέτης. Αν η ανάγκη τροποποίησης της μελέτης αποδίδεται σε σφάλματα ή ελλείψεις της και δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του κυρίου του έργου κατά του μελετητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 31 του ν. 3316/2005. Ο μελετητής της αρχικής μελέτης μπορεί να ασκήσει αίτηση θεραπείας κατά της απόφασης περί τροποποίησης της μελέτης, αν αυτή αποδίδεται σε σφάλματα ή παραλείψεις της μελέτης. Η άσκηση αίτησης θεραπείας αναστέλλει τις εις βάρος του μελετητή οικονομικές συνέπειες και την έναρξη της πειθαρχικής διαδικασίας, όχι όμως την εφαρμογή της τροποποιημένης μελέτης. Η απόφαση κοινοποιείται στα αρμόδια για την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας κατά του μελετητή και των υπαίτιων υπαλλήλων όργανα, αν η ανάγκη τροποποίησης οφείλεται σε λάθη ή παραλείψεις της μελέτης.
3. Αν δεν έχει περάσει η εξαετία που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 31 του ν. 3316/2005 για την παραγραφή των αξιώσεων του εργοδότη κατά του μελετητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4 του αυτού άρθρου 31.
4. Για την πληρότητα των εκπονούμενων μελετών, τον αρτιότερο σχεδιασμό, την καλύτερη διοίκηση και επίβλεψη και την έντεχνη κατασκευή του έργου, υποχρεούνται ο μελετητής, ο

ανάδοχος κατασκευής του έργου και ο τεχνικός σύμβουλος να ασφαλίζουν τη μελέτη, την κατασκευή του έργου και τις υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου αντίστοιχα.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Ανάπτυξης, ορίζονται η έναρξη εφαρμογής της παραγράφου αυτής, οι μελέτες, τα έργα και οι υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου που εξαιρούνται από την υποχρέωση ασφάλισης και ρυθμίζονται τα σχετικά θέματα εφαρμογής της διάταξης αυτής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Ανάπτυξης καθορίζονται, ειδικά, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών καλύψεων, οι αποδεκτές εξαιρέσεις και οι μέγιστες απαλλαγές από τις ασφαλιστικές καλύψεις.

18. Χρονοδιάγραμμα κατασκευής (άρθρο 46 του νόμου 3669/2008)

1. Σε κάθε σύμβαση κατασκευής έργου ορίζεται προθεσμία για την περάτωσή του στο σύνολο και κατά τμήματα. Μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος με βάση την ολική και τις τμηματικές προθεσμίες, συντάσσει και υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου.
2. Η διευθύνουσα υπηρεσία εγκρίνει μέσα σε δέκα (10) ημέρες το χρονοδιάγραμμα και μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις του αναδόχου σχετικά με τη σειρά και τη διάρκεια κατασκευής των έργων, ανάλογα με τις δυνατότητες χρονικής κλιμάκωσης των πιστώσεων, μέσα στα όρια των συμβατικών προθεσμιών. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί συμβατικό στοιχείο του έργου. Αν η έγκριση δεν γίνει μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, ή αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν ζητήσει γραπτά η διευθύνουσα υπηρεσία διευκρινίσεις ή αναμορφώσεις ή συμπληρώσεις, το χρονοδιάγραμμα θεωρείται ότι έχει εγκριθεί. Αναπροσαρμογές του χρονοδιαγράμματος εγκρίνονται όταν μεταβληθούν οι προθεσμίες, το αντικείμενο ή οι ποσότητες των εργασιών. Η έναρξη των εργασιών του έργου από μέρος του αναδόχου δεν μπορεί να καθυστερήσει πέρα των τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Η μη τήρηση των ανωτέρω προθεσμιών με υπαιτιότητα του αναδόχου συνεπάγεται την επιβολή των διοικητικών και παρεπόμενων χρηματικών κυρώσεων, αποτελεί λόγο έκπτωσης του αναδόχου και για τα αρμόδια όργανα του φορέα κατασκευής αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.
3. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί το αναλυτικό πρόγραμμα κατασκευής του έργου. Το χρονοδιάγραμμα αναλύει ανά μονάδα χρόνου και πάντως ανά ημερολογιακό τρίμηνο τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεστούν. Το χρονοδιάγραμμα συντάσσεται με τη μορφή τετραγωνικού πίνακα που περιλαμβάνει την πιο πάνω χρονική ανάλυση των ποσοτήτων ανά εργασία ή ομάδα εργασιών και συνοδεύεται από γραμμικό διάγραμμα και σχετική έκθεση. Σε σημαντικά έργα μπορεί να προβλέπεται η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης.
4. Ο ανάδοχος κατασκευής του έργου υποχρεούται επίσης μέσα σε έναν (1) μήνα από την υπογραφή της σύμβασης να συντάξει και να υποβάλει οργανόγραμμα του εργοταξίου, στο οποίο θα περιγράφονται λεπτομερώς τα πλήρη στοιχεία στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου.
5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται σε συμβάσεις έργων που στις δημοπρασίες τους καλούνται να συμμετάσχουν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στα νομαρχιακά μητρώα. Στις περιπτώσεις αυτές η διευθύνουσα υπηρεσία κοινοποιεί έγκαιρα στον ανάδοχο πίνακες των εργασιών που πρέπει να εκτελεστούν. Ο πρώτος πίνακας κοινοποιείται κατά την υπογραφή της σύμβασης.

19. Ημερολόγιο του έργου (άρθρο 47 του νόμου 3669/2008)

1. Για κάθε εργολαβία, με μέριμνα του αναδόχου τηρείται ημερολόγιο σε βιβλιοδετημένα διπλότυπα αριθμημένα φύλλα. Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται, με συνοπτικό τρόπο, σε αυτό στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν, αριθμητικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα, τα προσκομιζόμενα υλικά, τις εκτελούμενες εργασίες, τις εργαστηριακές εξετάσεις, τις εντολές και παρατηρήσεις των οργάνων επίβλεψης, τυχόν έκτακτα περιστατικά και κάθε άλλο σχετικό με το έργο σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο.
2. Το ημερολόγιο υπογράφεται από εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης και τον εκπρόσωπο του αναδόχου. Το ένα αποκοπτόμενο φύλλο περιέρχεται στη διευθύνουσα υπηρεσία. Οι εγγραφές στο ημερολόγιο αποτελούν πληροφοριακά στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες, τη δύναμη απασχολούμενου προσωπικού και μηχανημάτων και γενικά για την παροχή εικόνας προόδου του έργου.
3. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί πάντα να ορίσει την εγγραφή στο ημερολόγιο συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προσιδιάζουν στο συγκεκριμένο έργο ή να ζητήσει από τον ανάδοχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων. Στις περιπτώσεις μικρών έργων μπορεί η διευθύνουσα υπηρεσία να ορίσει την τήρηση του ημερολογίου κατά άλλο συνοπτικότερο τρόπο, την τήρησή του κατά εβδομάδα ή άλλο χρονικό διάστημα ή και τη μη τήρηση ημερολογίου.

20. Προθεσμίες (άρθρο 48 του νόμου 3669/2008)

1. Κάθε σύμβαση, εκτός από την προθεσμία για την περάτωση του συνόλου του έργου (συνολική προθεσμία), περιλαμβάνει και προθεσμίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων τμημάτων αυτού (τμηματικές προθεσμίες). Σε περιπτώσεις μικρών έργων ή έργων που από τη φύση τους δεν επιδέχονται προσδιορισμό τμημάτων ή χαρακτηριστικών επί μέρους δραστηριοτήτων, μπορεί η σύμβαση να μην προβλέπει τμηματικές προθεσμίες.
2. Όλες οι προθεσμίες (συνολική και τμηματικές) αρχίζουν από την υπογραφή της σύμβασης, εκτός αν στα συμβατικά τεύχη ορίζεται διαφορετικά.
3. Μέσα στη συνολική προθεσμία πρέπει να έχουν τελειώσει όλες οι επί μέρους εργασίες του έργου και να έχουν ολοκληρωθεί οι τυχόν προβλεπόμενες από τη σύμβαση δοκιμές. Το ίδιο ισχύει αναλογικά και για τις τμηματικές προθεσμίες.
4. Τμηματικές προθεσμίες ορίζονται από τη σύμβαση:
 - α) Για παράδοση τμημάτων του έργου που η έγκαιρη αποπεράτωσή τους έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου, όπως είναι η κατασκευή τμημάτων του έργου που μπορεί να χρησιμοποιηθούν αυτοτελώς, η συμπλήρωση εργασιών που αποτελούν προϋπόθεση ή συνδυάζονται με τις εργασίες άλλου έργου, εκτός της εργολαβίας στην οποία αναφέρεται η συγκεκριμένη σύμβαση, η εκτέλεση εργασιών για εξασφάλιση του έργου από καιρικές συνθήκες (αποκλειστικές τμηματικές προθεσμίες).
 - β) Ως σταθμοί ενδιάμεσου ελέγχου της προόδου του έργου (ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες).

5. Όλες οι καθοριζόμενες τμηματικές προθεσμίες θεωρούνται ως ενδεικτικές, εκτός αν ρητώς ορίζονται από τη σύμβαση ως αποκλειστικές.
6. Υποχρεωτικά καθορίζονται στα συμβατικά τεύχη και για την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες ανά έναν (1) ή το πολύ δύο (2) μήνες ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τις συνθήκες εκτέλεσης. Οι ως άνω υποχρεωτικές ενδεικτικές προθεσμίες τίθενται για το διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας του ενός τετάρτου (1/4) της αρχικής συμβατικής προθεσμίας περαίωσης. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έξι (6) μήνες.
7. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου για επιπλέον της συνολικής προθεσμίας χρονικό διάστημα, ίσο προς το ένα τρίτο (1/3) αυτής και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία). Η συνολική προθεσμία υπολογίζεται με βάση την αρχική συμβατική προθεσμία και τις τυχόν παρατάσεις που εγκρίθηκαν ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία και δεν οφείλονται σε υπαιτιότητά του.
8. Παράταση της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών εγκρίνεται:
 - α) Είτε «με αναθεώρηση», όταν η καθυστέρηση του συνόλου των εργασιών του έργου ή του αντίστοιχου τμήματος δεν οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου ή προκύπτει από αύξηση του αρχικού συμβατικού αντικειμένου.
 - β) Είτε «χωρίς αναθεώρηση», για το σύνολο ή μέρος των υπολειπόμενων εργασιών, όταν η παράταση κρίνεται σκόπιμη για το συμφέρον του έργου, έστω και αν η καθυστέρηση του συνόλου ή μέρους των υπολειπόμενων εργασιών οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου. Σε περίπτωση έγκρισης παράτασης προθεσμίας «χωρίς αναθεώρηση» για το σύνολο των υπολειπόμενων εργασιών του έργου ή μιας τμηματικής προθεσμίας του, επιβάλλονται οι σχετικές ποινικές ρήτρες, ανεξάρτητα από την έγκριση της παράτασης αυτής.
9. Κατά την έγκριση των παρατάσεων της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών, εκτιμάται και προσδιορίζεται πάντοτε το υπαίτιο για την επιμήκυνση του χρόνου συμβαλλόμενο μέρος, για το σύνολο ή για μέρος των έργων ή κατά κονδύλια εργασιών. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής δεν επηρεάζουν την κατάπτωση των ποινικών ρητρών, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της.
10. Η έγκριση των παρατάσεων προθεσμιών γίνεται από την προϊσταμένη αρχή, ύστερα από αίτηση του αναδόχου. Παράταση μπορεί να εγκριθεί και χωρίς αίτηση του αναδόχου, αν αυτή δεν υπερβαίνει την οριακή προθεσμία. Η αίτηση, αν υπάρχει, κατατίθεται στη διευθύνουσα υπηρεσία που διατυπώνει πάντοτε τη γνώμη της προς την προϊσταμένη αρχή. Όταν πρόκειται για παράταση «χωρίς αναθεώρηση», ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, σε αντιπαράσταση με τον ανάδοχο, καταρτίζει πίνακα διαχωρισμού των εργασιών, σε εκείνες που μπορούσαν να εκτελεστούν σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο και στις λοιπές εργασίες. Οι πρώτες διαχωρίζονται και κατά αναθεωρητική περίοδο, μέσα στην οποία μπορούσε και έπρεπε να εκτελεστούν. Ο πίνακας αποτελεί πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας και ο ανάδοχος δικαιούται να υποβάλει ένσταση κατά του πίνακα διαχωρισμού, μόνο αν τον υπογράψει με επιφύλαξη. Σε περίπτωση άρνησης του αναδόχου να συμπράξει στην κατάρτιση ή να υπογράψει τον πίνακα, εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 57 του Ν.3669/2008.

Προθεσμία περαιώσεως των ανατιθεμένων εργασιών ορίζεται σε **έξι (06)** ημερολογιακούς μήνες αρχομένης από την ημέρα που υπογράφεται η σύμβαση (άρθρα 36 του Π.Δ. 609/85 και 7

του Π.Δ. 171/87). Για κάθε μέρα υπερβάσεως της προθεσμίας ορίζεται ποινική ρήτρα όπως αναφέρεται στο άρθρο 5 του Ν. 3263/2004.

21. Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου (άρθρο 49 του νόμου 3669/2008 & άρθρο 79 του νόμου 4313/2014)

1. Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, αν ο ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητά του, τη συνολική και τις τυχόν τεθείσες τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του έργου. Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της συνολικής και των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών δεν ανακαλείται. Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των ενδεικτικών τμηματικών προθεσμιών ανακαλούνται υποχρεωτικά, αν το έργο περατωθεί μέσα στη συνολική προθεσμία και τις εγκεκριμένες παρατάσεις της.
2. Η ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στον ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου. Ως μέση ημερήσια αξία νοείται το πηλίκο του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των τυχόν συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς την αναθεώρηση και το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α), προς τη συνολική προθεσμία του έργου. Οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) του συνολικού ποσού της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.. Εφόσον στη σύμβαση ορίζονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται υποχρεωτικά και το ποσοστό των ποινικών ρητρών ανά ημέρα υπέρβασης, καθώς και ο συνολικός χρόνος για την επιβολή τους. Το συνολικό ποσό της ποινικής ρήτρας για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών δεν μπορεί να ξεπεράσει σε ποσοστό το τρία τοις εκατό (3%) του ποσού της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α..
3. Όταν ο χρόνος αποπεράτωσης ενός έργου έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου και εφόσον προβλέπεται σχετικά στα συμβατικά τεύχη, μπορεί με τη σύμβαση να περιοριστούν οι ανωτέρω χρόνοι για την επιβολή των ποινικών ρητρών μέχρι το μισό, με ανάλογη αύξηση του ποσοστού της ημερήσιας ποινικής ρήτρας, διατηρουμένου του ανωτάτου ορίου της ποινικής ρήτρας.
4. Στην περίπτωση αιτήματος αναδόχου για παράταση ενδεικτικής προθεσμίας δημοσίου έργου αναστέλλεται η επιβολή ποινικών ρητρών για υπέρβαση αυτής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 79 του νόμου 4313/2014.

22. Επιμετρήσεις (άρθρο 52 του νόμου 3669/2008 και το άρθρο 186 του νόμου 4070/2012)

1. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου λαμβάνονται όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επιμέτρηση των ποσοτήτων των εκτελούμενων εργασιών. Οι επιμετρήσεις συντάσσονται με μέριμνα και δαπάνη του αναδόχου και υπόκεινται στον έλεγχο της υπηρεσίας. Τα επιμετρητικά στοιχεία λαμβάνονται από κοινού από τον επιβλέποντα και τον εκπρόσωπο του

αναδόχου, καταχωρούνται σε επιμετρητικά φύλλα εις διπλούν, που υπογράφονται από τα δύο μέρη και καθένα παίρνει από ένα αντίγραφο. Για την παραλαβή του φυσικού εδάφους, η Προϊσταμένη Αρχή συγκροτεί Επιτροπή στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά ο Προϊστάμενος της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και ο επιβλέπων.

2. Στο τέλος κάθε μήνα ο ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέστηκαν τον προηγούμενο μήνα. Υποβάλλονται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή το αργότερο είκοσι ημέρες μετά το τέλος του επομένου της εκτελέσεως του μήνα. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει για κάθε εργασία συνοπτική περιγραφή της με ένδειξη του αντίστοιχου άρθρου του τιμολογίου ή των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών, που εκτελέστηκαν και τα αναγκαία γι' αυτό επιμετρητικά σχέδια και διαγράμματα, με βάση τα στοιχεία απευθείας καταμέτρησης των εργασιών ή των πρωτοκόλλων της επόμενης παραγράφου. Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά σχέδια, υποβάλλονται από τον ανάδοχο στη διευθύνουσα υπηρεσία για έλεγχο, αφού υπογραφούν από αυτόν με την ένδειξη «όπως συντάχθηκαν από τον ανάδοχο». Η διευθύνουσα υπηρεσία μετά την παραβολή προς τα επιμετρητικά στοιχεία, τον έλεγχο και τυχόν διόρθωση των υπολογισμών, εγκρίνει τις επιμετρήσεις και τις κοινοποιεί στον ανάδοχο, μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολή τους. Η κοινοποίηση αυτή θεωρείται πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 76 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, και ο ανάδοχος αν δεν αποδέχεται τις διορθώσεις μπορεί να ασκήσει το προβλεπόμενο δικαίωμα της ένστασης.
3. Εάν οι υποβαλλόμενες επιμετρήσεις παρουσιάζουν ελλείψεις που καθιστούν αδύνατον τον έλεγχο ή την διόρθωσή τους, η Δ.Υ. τις επιστρέφει, μέσα σε τρίμηνη προθεσμία και καλεί τον ανάδοχο για την συμπλήρωσή τους, αναφέροντας συγκεκριμένα και αριθμημένα στο έγγραφό της τα στοιχεία που λείπουν και κρίνονται απαραίτητα. Ο ανάδοχος, μέσα σε ένα μήνα, υποχρεούται να επανυποβάλλει τις επιμετρήσεις συμπληρώνοντας όλα τα στοιχεία που του ζητήθηκαν με την πρόσκληση. Μετά την επανυποβολή, η Δ.Υ. δεν μπορεί να τις επιστρέψει εκ νέου στον ανάδοχο προς συμπλήρωση, αλλά υποχρεούται μέσα σε ένα μήνα να τις ελέγξει, να τις διορθώσει, να τις εγκρίνει και να τις κοινοποιήσει στον ανάδοχο. Αν οι επιμετρήσεις δεν επιστραφούν εγκεκριμένες ή διορθωμένες ή για συμπλήρωση μέσα στην πιο πάνω τρίμηνη προθεσμία, ή εάν, μετά την επανυποβολή τους, αυτές δεν ελεγχθούν, διορθωθούν, εγκριθούν και κοινοποιηθούν στον ανάδοχο, μέσα στην μηνιαία προθεσμία, θεωρούνται αυτοδίκαια εγκεκριμένες, μόνο όμως υπό την έννοια ότι μπορούν να συμπεριληφθούν από τον ανάδοχο σε επόμενο λογαριασμό. Οι επιμετρήσεις, εγκεκριμένες ρητώς από την Δ.Υ. ή αυτοδίκαια εγκεκριμένες, ελέγχονται εκ νέου από την επιτροπή προσωρινής παραλαβής και αν διαπιστωθεί σφάλμα τους που είχε ως συνέπεια να πληρωθεί αχρεωστήτως εργολαβικό αντάλλαγμα, αυτό είναι επιστρεπτέο με σύνταξη αρνητικού λογαριασμού, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 53. Οι αυτοδίκαια εγκεκριμένες επιμετρήσεις υπόκεινται σε έλεγχο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας σε επόμενο λογαριασμό.
4. Όταν πρόκειται για εργασίες που η ποσοτική τους επαλήθευση δεν θα είναι δυνατή στην τελική μορφή του έργου, όπως εργασίες που πρόκειται να επικαλυφθούν από άλλες και δεν θα είναι τελικά εμφανείς, ποσότητες που παραλαμβάνονται με ζύγιση ή άλλα παρόμοια, ο ανάδοχος υποχρεούται να καλέσει τον επιβλέποντα να προβούν από κοινού στην καταμέτρηση ή ζύγιση και να συντάξουν πρωτόκολλο παραλαβής αφανών εργασιών ή πρωτόκολλο ζυγίσεως αντίστοιχα. Η παραλαβή αφανών εργασιών γίνεται από τη επιτροπή της παρ. 2 του άρθρου 36 και τον επιβλέποντα, που καλούνται από τον ανάδοχο. Το ΠΠΑΕ ή το πρωτόκολλο ζυγίσεως υπογράφεται από τον ανάδοχο, τον επιβλέποντα και τα μέλη της Επιτροπής και η ύπαρξη τέτοιου υπογεγραμμένου πρωτοκόλλου αποτελεί προϋπόθεση για την πιστοποίηση των εργασιών.

5. Ειδικώς ο χαρακτηρισμός των εδαφών που κατασκευάζεται το έργο, γίνεται από δύο ή περισσότερους τεχνικούς υπαλλήλους, που ορίζονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ο ορισμός της επιτροπής αυτής ανακοινώνεται στην προϊσταμένη αρχή, η οποία μπορεί να ορίσει και άλλον υπάλληλο να συμμετέχει στο έργο της επιτροπής. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να ορίσει άλλη επιτροπή για επανέλεγχο και χαρακτηρισμό εδαφών. Σε περίπτωση που δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό ή σε περίπτωση αδυναμίας να ληφθεί απόφαση, λόγω διαφωνίας των υπαλλήλων που ορίζονται σε άρτιο αριθμό, ο ανωτέρω χαρακτηρισμός εδαφών γίνεται κατά τον προσφορότερο τρόπο με απόφαση της προϊσταμένης αρχής.
6. Δύο (2) μήνες το αργότερο μετά τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει στη διευθύνουσα υπηρεσία τυχόν επί μέρους επιμετρήσεις που λείπουν και την «τελική επιμέτρηση», δηλαδή τελικό συνοπτικό πίνακα που ανακεφαλαιώνει τις ποσότητες όλων των τμηματικών επιμετρήσεων και των πρωτοκόλλων της παραγράφου 3. Αν αυτές έχουν ελεγχθεί από τη διευθύνουσα υπηρεσία, οι ποσότητες τίθενται όπως διορθώθηκαν, έστω και αν εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις του αναδόχου ή αιτήσεις θεραπείας. Η καταχώρηση αυτή στην τελική επιμέτρηση δεν αποτελεί παραίτηση του αναδόχου από τέτοιες αιτήσεις ή ενστάσεις που έχουν ασκηθεί νόμιμα, ούτε παρέχει το δικαίωμα σε αυτόν να υποβάλει νέες. Η τελική επιμέτρηση υπογράφεται από τον ανάδοχο με την ένδειξη «όπως συντάχθηκε από τον ανάδοχο». Η διευθύνουσα υπηρεσία έχει υποχρέωση να προβεί στον έλεγχο της τελικής επιμέτρησης, μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή της και να κοινοποιήσει στον ανάδοχο την ελεγμένη και τυχόν διορθωμένη επιμέτρηση. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 έχει εφαρμογή για την τελική επιμέτρηση.
7. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα από τον ανάδοχο η τελική επιμέτρηση επιβάλλεται σε βάρος του, για κάθε συμπληρωμένο μήνα καθυστέρησης, ειδική ποινική ρήτρα ποσοστού δύο χιλιοστών (2%) επί του συνολικού ποσού που έχει καταβληθεί στον ανάδοχο μέχρι τότε για την όλη σύμβαση. Η ποινική ρήτρα επιβάλλεται με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και για έξι (6) το πολύ μήνες καθυστέρησης. Ανεξάρτητα από την επιβολή της ποινικής ρήτρας και μετά την πάροδο του χρόνου επιβολής της, η τελική επιμέτρηση συντάσσεται από την υπηρεσία που μπορεί να χρησιμοποιήσει γι' αυτό ιδιώτες τεχνικούς και συνεργεία καταλογίζοντας τη σχετική δαπάνη σε βάρος του αναδόχου. Η τελική επιμέτρηση που συντάσσεται με αυτόν τον τρόπο κοινοποιείται στον ανάδοχο.
8. Μαζί με την τελική επιμέτρηση ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλει και κάθε άλλο αίτημά του, που σχετίζεται με την εκτέλεση της σύμβασης, για το οποίο δεν έχει χάσει το σχετικό δικαίωμα από κάποια άλλη αιτία και κάθε άλλη αξίωση που δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή ή στην αποσβεστική προθεσμία του άρθρου 75^A που προστέθηκε με το άρθρο 137 ν.4070/2012. Μετά την υποβολή της τελικής επιμέτρησης, μόνο για οψιγενείς αιτίες μπορεί ο ανάδοχος να εγείρει σχετικές απαιτήσεις.
9. Στις περιπτώσεις συμβάσεων που προβλέπουν πληρωμή με κατ' αποκοπή τίμημα, τελική επιμέτρηση είναι η επιβεβαίωση κατασκευής των επί μέρους εργασιών ποιοτικά και ποσοτικά, όπως προβλέπονται στη σύμβαση. Για την πραγματοποίηση των τμηματικών πληρωμών εφαρμόζονται επί μέρους ποσοστά εκτέλεσης εργασιών κατά τμήματα του έργου, όπως ορίζεται στη σύμβαση
10. Η επιμέτρηση και η πληρωμή των εργασιών γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται κατ' αρχή στο Τιμολόγιο και στα τεύχη των εγκεκριμένων αναλυτικών τιμολογίων του ΥΠ. Δημ. Εργων και

σύμφωνα με τις ποσότητες των εργασιών που έχουν πραγματικά εκτελεσθεί χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τυχόν συνθήσεις.

11. Αν οι εργασίες που εκτελέστηκαν έχουν μικρότερες διαστάσεις των συμβατικών και αυτές γίνουν τελικά δεκτές από την Υπηρεσία τότε τα πρωτόκολλα αφανών εργασιών θα συνταχθούν με βάση τις μικρότερες πραγματικά διαστάσεις.
12. Ο ανάδοχος υποχρεούται να ειδοποιεί και να συνοδεύει τον επιβλέποντα κατά την επιμέτρηση των εργασιών πριν αυτές καταστούν αφανείς. Τα πάχη σκυροδέματος (τσιμεντοστρώσεις οδών κ.λ.π.) και ασφαλτοτάπητα μπορούν να προκύπτουν και από τα αποτελέσματα των καρότων.
13. Η σύνταξη και υπογραφή των πρωτοκόλλων αφανών εργασιών δεν περιορίζει τις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας και της Επιτροπής παραλαβής του έργου για έλεγχο των ποσοτήτων με επιτόπιο έλεγχο.
14. Για τις μεταφορές προϊόντων εκσκαφών και καθαιρέσεων σε κατάλληλους όρους συντάσσεται επίσης πρωτόκολλο μεταφοράς. Επισημαίνεται ότι ο ανάδοχος αναλαμβάνει χωρίς πρόσθετη αμοιβή τα έξοδα ορθής διαχείρισης των προϊόντων εκσκαφών και καθαιρέσεων.

23. Λογαριασμοί - Πιστοποιήσεις (άρθρο 53 του νόμου 3669/2008 και το άρθρο 134 του νόμου 4070/2012)

1. Η πληρωμή στον ανάδοχο του εργολαβικού ανταλλάγματος γίνεται τμηματικά, με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί μέσα στα όρια του χρονοδιαγράμματος εργασιών. Αν από τον ανάδοχο κατασκευασθούν εργασίες πέρα από τις προβλεπόμενες στο χρονοδιάγραμμα, ο κύριος του έργου έχει το δικαίωμα να αναβάλει την πληρωμή των επιπλέον εργασιών, ώστε να συμπίσει με τα προβλεπόμενα στο χρονοδιάγραμμα. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται όταν στη σύμβαση προβλέπεται πρόσθετη καταβολή (πριμ) στον ανάδοχο για τη γρηγορότερη περάτωση του έργου.
2. Η πραγματοποίηση τόσο των τμηματικών πληρωμών όσο και της οριστικής πληρωμής του εργολαβικού ανταλλάγματος, καθώς και η εκκαθάριση όλων των αμοιβαίων απαιτήσεων από την εργολαβική σύμβαση, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τις πιστοποιήσεις.
3. Μετά τη λήξη κάθε μήνα ή άλλης χρονικής περιόδου που τυχόν ορίζει η σύμβαση για τις τμηματικές πληρωμές, ο ανάδοχος συντάσσει λογαριασμό των οφειλόμενων σε αυτόν ποσών από εργασίες που εκτελέστηκαν. Οι λογαριασμοί αυτοί στηρίζονται στις καταμετρήσεις των εργασιών και στα πρωτόκολλα παραλαβής αφανών εργασιών. Κατ' αρχήν απαγορεύεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες που δεν έχουν καταμετρηθεί. Για τμήματα του έργου που, κατά την κρίση του επιβλέποντα μηχανικού, δεν ήταν δυνατή η σύνταξη επιμετρήσεων κατά διακριτά και αυτοτελώς επιμετρήσιμα τμήματα του έργου, επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες βάσει προσωρινών επιμετρήσεων, για τις οποίες όμως έχουν ληφθεί επιμετρητικά στοιχεία. Η τελευταία αυτή εξαίρεση γίνεται μόνο για τον πρώτο μήνα, μετά την εκτέλεση της εργασίας. Η αξία των εργασιών που πιστοποιούνται βάση προσωρινών επιμετρήσεων απαγορεύεται να υπερβαίνει το 20% της αξίας του συνόλου των εργασιών του λογαριασμού.
4. Αν δεν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση, ημιτελείς εργασίες μπορεί να περιληφθούν στο λογαριασμό με έγκριση της υπηρεσίας, αν η φύση τους είναι τέτοια που, τυχόν διακοπή του έργου, δε θα κατέστρεφε την ημιτελή εργασία. Οι εργασίες αυτές καταχωρούνται σε χωριστό μέρος του λογαριασμού και περιλαμβάνονται με προσωρινή τιμή μειωμένη, ώστε να

είναι δυνατή η αυτοτελής αποπεράτωση της εργασίας με το υπόλοιπο της προβλεπόμενης τιμής.

5. Στο λογαριασμό μπορεί να περιληφθούν, επίσης, τα υλικά που εισκομίσθηκαν με έγκριση της υπηρεσίας στα εργοτάξια ή σε αποθήκες που δηλώθηκαν και εγκρίθηκαν. Οι ποσότητες των υλικών αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνουν αυτές που απαιτούνται για την εκτέλεση των προσεχών εργασιών του εγκεκριμένου προγράμματος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση. Οι ποσότητες των υλικών περιλαμβάνονται χωριστά στο συνοπτικό πίνακα εργασιών που συνοδεύει το λογαριασμό, στον οποίο αναφέρονται επίσης και οι θέσεις αποθήκευσης των υλικών. Για τα περιλαμβανόμενα στους λογαριασμούς υλικά ο ανάδοχος έχει ακέραιη την ευθύνη, μέχρι την ενσωμάτωσή τους και την παραλαβή του έργου. Τα υλικά περιλαμβάνονται σε χωριστό τμήμα των λογαριασμών, με τιμές που δεν μπορεί να είναι ανώτερες των τιμών πρακτικού της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ) του χρόνου της δημοπρασίας και που βρίσκονται σε συνάρτηση προς την αντίστοιχη συμβατική τιμή, ώστε το υπόλοιπο μέρος της τιμής να αρκεί για την ολοκλήρωση της εργασίας, στην οποία θα ενσωματωθούν τα υλικά. Ποσοστά γενικών εξόδων και οφέλους της επόμενης παραγράφου δεν υπολογίζονται στα υλικά.
6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται επίσης η αναθεώρηση τιμών, αποζημιώσεις κάθε είδους που έχουν εγκριθεί, αντίτιμο απολογιστικών εργασιών που εκτελέσθηκαν μέσω της εργολαβίας και κάθε άλλη εγκεκριμένη δαπάνη που καταβάλλεται στον ανάδοχο. Στο λογαριασμό περιλαμβάνεται ακόμη και το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του εργολάβου της παραγράφου 7 του άρθρου 17 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, αν αυτό δεν περιλαμβάνεται στις συμβατικές τιμές, και το σύνολο μειώνεται κατά το ποσοστό έκπτωσης της δημοπρασίας, αν συντρέχει περίπτωση. Από τους λογαριασμούς αφαιρούνται όλες οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του εργοδότη και ιδίως ποινικές ρήτρες, περικοπές τιμών των άρθρων 60 και 73 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, συμπληρωματική κράτηση εγγύησης, αν γι' αυτή δεν έχουν κατατεθεί εγγυητικές επιστολές, οπότε γίνεται σχετική μεία, απόσβεση προκαταβολών, παρακράτηση αξίας τυχόν χορηγούμενων υλικών, πληρωμές που έγιναν σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου και γενικά κάθε απαίτηση του εργοδότη που δεν έχει ικανοποιηθεί με άλλον τρόπο.
7. Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και για την πληρωμή συνοδεύονται μόνο από ανακεφαλαιωτικό συνοπτικό πίνακα των εργασιών που εκτελέσθηκαν από την αρχή του έργου, τα παραστατικά στοιχεία των τυχόν απολογιστικών εργασιών, το συνοπτικό πίνακα του υπολογισμού της αναθεώρησης και από τις αποφάσεις που αναγνωρίζουν αποζημιώσεις ή επιβάλλουν ποινικές ρήτρες ή περικοπές ή άλλες απαιτήσεις του εργοδότη. Από κάθε νεότερο λογαριασμό αφαιρούνται τα ποσά που πληρώθηκαν με τους προηγούμενους λογαριασμούς καθώς και ποσά που δεν αντιστοιχούν σε εγκεκριμένες επιμετρήσεις ή αφορούν σε λάθη εγκεκριμένων λογαριασμών.
8. Οι λογαριασμοί υποβάλλονται στη διευθύνουσα υπηρεσία που τους ελέγχει και τους διορθώνει, αν είναι ανάγκη, μέσα σε έναν (1) μήνα. Αν ο λογαριασμός που έχει υποβληθεί έχει ασάφειες ή ανακρίβειες, σε βαθμό που να είναι δυσχερής η διόρθωσή του, η διευθύνουσα υπηρεσία, με διαταγή της προς τον ανάδοχο, επισημαίνει τις ανακρίβειες ή ασάφειες που διαπιστώθηκαν από τον έλεγχο και παραγγέλλει την ανασύνταξη και επανυποβολή του. Στην περίπτωση αυτή η οριζόμενη μηνιαία προθεσμία για τον έλεγχο του λογαριασμού αρχίζει από την επανυποβολή, ύστερα από την ανασύνταξη από τον ανάδοχο. Ο έλεγχος το λογαριασμού μπορεί να γίνει από συνεργείο της υπηρεσίας, στο οποίο συμμετέχει ο επιβλέπων το έργο. Ο επιβλέπων υπογράφει το λογαριασμό, βεβαιώνοντας έτσι ότι οι ποσότητες είναι σύμφωνες με τις επιμετρήσεις και τα επιμετρητικά στοιχεία, οι τιμές

σύμφωνες με τη σύμβαση και τις σχετικές διατάξεις και γενικά ότι έχουν διενεργηθεί στο λογαριασμό όλες οι περικοπές ή εκπτώσεις ποσών, που προκύπτουν από το νόμο και την εφαρμογή της σύμβασης. Ο λογαριασμός, μετά τον έλεγχο, εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και έτσι εγκεκριμένος αποτελεί την πιστοποίηση για την πληρωμή του αναδόχου. Η έγκριση του λογαριασμού από τη διευθύνουσα υπηρεσία είναι δυνατή και χωρίς την υπογραφή του επιβλέποντα.

9. Αν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέρα του διμήνου από την υποβολή του, οφείλεται, αν υποβληθεί έγγραφη όχληση και από την ημερομηνία υποβολής της, τόκος υπερημερίας που υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 του π.δ. 166/2003 (ΦΕΚ 38 Α΄) και ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες, αφού κοινοποιήσει στη διευθύνουσα υπηρεσία ειδική έγγραφη δήλωση.
10. Για την πληρωμή της δαπάνης κατασκευής του έργου επιτρέπεται πάντοτε η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής, χωρίς να εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή άλλη σχετική γενική ή ειδική διάταξη.
11. Επιτρέπεται η εκ μέρους του αναδόχου του έργου εκχώρηση χρηματικής απαίτησης, για την οποία έχει συνταχθεί και εγκριθεί πιστοποίηση εκ της κατασκευής έργου, σε αναγνωρισμένες τράπεζες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή προμηθευτές υλικών και μηχανημάτων για την εκτέλεση του έργου εκ του οποίου προέρχεται η απαίτηση ή εργάτες και υπαλλήλους που χρησιμοποιήθηκαν ή χρησιμοποιούνται για την κατασκευή του. Για την κατάσχεση και εκχώρηση του εργολαβικού ανταλλάγματος, εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, μπορεί να ορισθεί η δυνατότητα και η διαδικασία εκχώρησης από μέρους του αναδόχου απαίτησης από εγκεκριμένη πιστοποίηση ή μέρους της προς τον κύριο του έργου για την εξόφληση οποιασδήποτε οφειλής του προς αυτόν.
12. Όλες οι πληρωμές που γίνονται στον ανάδοχο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου με βάση τις πιστοποιήσεις αποτελούν πάντοτε καταβολές έναντι του εργολαβικού ανταλλάγματος που εκκαθαρίζεται μετά την οριστική παραλαβή.
13. Μετά τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «προτελικό λογαριασμό», με βάση τις ποσότητες που περιλαμβάνονται στο σχετικό πρωτόκολλο. Μετά τη διενέργεια της οριστικής παραλαβής και την έγκριση του πρωτοκόλλου ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «τελικό λογαριασμό». Για τον προτελικό και τελικό λογαριασμό εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου αυτού. Με τον τελικό λογαριασμό γίνεται εκκαθάριση του εργολαβικού ανταλλάγματος και όλων των αμοιβαίων απαιτήσεων που έχουν σχέση με την εκτέλεση της σύμβασης, εκτός από τις απαιτήσεις που προκύπτουν από μεταγενέστερες διαδικασίες διοικητικής, συμβιβαστικής ή δικαστικής επίλυσης διαφορών.

24. Αναθεώρηση τιμών (άρθρο 54 του νόμου 3669/2008 και του νόμου 4313/2014)

1. Οι συμβατικές τιμές κάθε σύμβασης δημόσιου έργου αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος) και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου οι αναθεωρημένες συμβατικές τιμές παραμένουν σταθερές.
2. Η αναθεώρηση υπολογίζεται για τις εργασίες που πραγματικά εκτελέστηκαν μέσα στο προβλεπόμενο από το άρθρο 46 χρονοδιάγραμμα. Εργασίες που, για οποιονδήποτε λόγο, εκτελέστηκαν σε αναθεωρητική περίοδο μεταγενέστερη της προβλεπόμενης από το

χρονοδιάγραμμα, θεωρούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης ότι εκτελέστηκαν στην αναθεωρητική περίοδο κατά την οποία έπρεπε να εκτελεστούν. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν πριν από την προβλεπόμενη από το χρονοδιάγραμμα αναθεωρητική περίοδο, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση το χρόνο της πραγματικής εκτέλεσής τους. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν μετά την πάροδο της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τους συντελεστές που ίσχυαν κατά την τελευταία αναθεωρητική περίοδο του αρχικού χρονοδιαγράμματος κατασκευής του έργου, εφόσον η καθυστέρηση οφείλεται σε υπαιτιότητα του αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλονται οι διοικητικές και οι παρεπόμενες χρηματικές κυρώσεις, που προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 82, καθώς και οι προβλεπόμενες από το άρθρο 49 του Ν.3669/2008.

3. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου κατά την έγκριση παρατάσεων της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών των συμβάσεων των δημόσιων έργων εκτιμάται και προσδιορίζεται πάντοτε το υπαίτιο για την επιμήκυνση του χρόνου συμβαλλόμενο μέρος για το σύνολο ή για μέρος των έργων ή κατά κονδύλια εργασιών. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν επηρεάζουν την κατάπτωση των ποινικών ρητρών, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της.
4. Ως χρόνος εκκίνησης για τον υπολογισμό της αναθεώρησης κάθε εργολαβικής σύμβασης ορίζεται το ημερολογιακό τρίμηνο μέσα στο οποίο:
 - α) υποβλήθηκε η προσφορά, αν πρόκειται για σύμβαση, που καταρτίστηκε ύστερα από δημοπρασία ή
 - β) εκδόθηκε η σχετική εγκριτική απόφαση, αν πρόκειται για σύμβαση που καταρτίστηκε χωρίς δημοπρασία, και υπό τον όρο ότι η εγκριτική αυτή απόφαση δεν ορίζει άλλο χρόνο.

Οι τιμές της σύμβασης παραμένουν σταθερές για τις εργασίες που εκτελούνται ή που έπρεπε να εκτελεστούν μέσα στο τρίμηνο που θεωρείται χρόνος εκκίνησης και στο αμέσως επόμενο ημερολογιακό τρίμηνο. Κατ' εξαίρεση η σταθερότητα των τιμών περιορίζεται μόνο στο ημερολογιακό τρίμηνο εκκίνησης όταν πρόκειται για έργα οποιασδήποτε κατηγορίας συνολικού αρχικού προϋπολογισμού δημοπρατούμενου ή ανατιθέμενου έργου, χωρίς αναθεώρηση, μέχρι το ανώτερο όριο της δεύτερης τάξης εργοληπτικών επιχειρήσεων, όπως ορίζεται, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 102 του Ν.3669/2008.

5. Η αναθεώρηση (αύξηση ή μείωση) για κάθε αναθεωρητική περίοδο υπολογίζεται με βάση τον τύπο:

$$\Delta T_v = T (A_n/A_o - 1) \times (1 - s)$$
 όπου είναι:
 - T: η υπόψη τιμή της σύμβασης,
 - ΔT_v : η αναθεώρηση της παραπάνω τιμής στην υπόψη αναθεωρητική περίοδο v ,
 - A_o : τιμή που προκύπτει αφού συμπληρωθεί με βασικές τιμές του χρόνου εκκίνησης το οριζόμενο για την τιμή
 - T άρθρο ανάλυσης τιμών ή συνδυασμός άρθρων με τα βάρη τους, όπως προσδιορίζονται από τη σύμβαση σύμφωνα με την παράγραφο 7,
 - A_n : τιμή που προκύπτει όπως παραπάνω με τις βασικές τιμές της αναθεωρητικής περιόδου v ,
 - s : σταθερός συντελεστής που αντιπροσωπεύει το μη αναθεωρούμενο μέρος της τιμής και που προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μεταξύ του 0,07 και 0,20 κατά κατηγορίες ή μέγεθος έργων και ανάλογα με τον αριθμό των αναθεωρητικών περιόδων, που μεσολαβούν μεταξύ του χρόνου εκκίνησης και της συγκεκριμένης κάθε φορά αναθεωρητικής περιόδου.

6. Ο σταθερός συντελεστής «σ» στον τύπο της αναθεώρησης της παραγράφου 5 ορίζεται από τη σχέση: $\sigma = \sigma_1 + 0,01\nu$, όπου σ_1 είναι συντελεστής που καθορίζεται ενιαία για όλες τις κατηγορίες ή και χωριστά για καθεμία από τις κατηγορίες των δημόσιων έργων και ανέρχεται σε $\sigma_1=0,12$ για όλες τις κατηγορίες έργων και «ν» είναι ακέραιος αριθμός ίσος με τη μονάδα για την πρώτη αναθεωρητική περίοδο που υπολογίζεται αναθεώρηση για τη συγκεκριμένη σε κάθε περίπτωση εργολαβία και που αυξάνεται κατά μία μονάδα για καθεμία από τις επόμενες αναθεωρητικές περιόδους της συγκεκριμένης εργολαβίας. Ο ν παύει να αυξάνει όταν το «σ» γίνει 0,20. Ο συντελεστής σ_1 μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.
7. Η αναθεώρηση της τιμής κάθε συμβατικού κονδυλίου γίνεται με βάση τα αντίστοιχα άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών που ορίζονται με τα συμβατικά τεύχη. Όταν πρόκειται για κονδύλια που δεν ταυτίζονται με άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή σε περιπτώσεις κατ' αποκοπή τιμών ή σύνθετων τιμών τα συμβατικά τεύχη ή τα πρωτόκολλα νέων τιμών καθορίζουν για την αναθεώρησή τους παρεμφερή άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή ομάδα τέτοιων κονδυλίων με τα αντίστοιχα βάρη καθενός άρθρου.
8. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις με εργολαβικό αντάλλαγμα άλλο εκτός από χρηματική καταβολή και στις απολογιστικές εργασίες. Στις συμβάσεις, που καταρτίζονται με τον τρόπο που προβλέπουν οι περιπτώσεις γ' και δ' του άρθρου 4 του Ν.3669/2008 ή που το αντάλλαγμα συνομολογείται σε ξένο νόμισμα, καθορίζεται με τη διακήρυξη αναθεώρησης και προσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της, ο οποίος μπορεί να είναι ίδιος ή διαφορετικός από τον ισχύοντα τρόπο αναθεώρησης.
9. Τα περιλαμβανόμενα στις πιστοποιήσεις υλικά θεωρούνται ως μερική εκτέλεση των εργασιών, για τις οποίες προορίζονται και η αναθεώρηση της πιστοποιούμενης αξίας τους γίνεται, όταν πιστοποιούνται, με τους συντελεστές των κονδυλίων στα οποία προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν. Όταν εκτελεσθούν οι εργασίες, η αναθεώρηση υπολογίζεται μόνο στο υπόλοιπο μέρος της αξίας τους, ύστερα από αφαίρεση της αξίας των υλικών που είχαν πιστοποιηθεί σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο.
10. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται ανάλογα και στις εργασίες που μένουν ημιτελείς σε μια αναθεωρητική περίοδο.
11. Η αξία των υλικών που χορηγούνται από τον φορέα κατασκευής του έργου δεν υπόκειται σε καμιά αναθεώρηση. Για την αναθεώρηση των τιμών των εργασιών που ορίζονται στη σύμβαση χωρίς την αξία των υλικών τα αντίστοιχα ποσά A_n και A_o που περιέχονται στον τύπο του παρόντος άρθρου υπολογίζονται αφού η σχετική ανάλυση συμπληρωθεί με μηδενική την αξία του υλικού. Αν οι τιμές περιλαμβάνουν την αξία των υλικών, τότε εφαρμόζεται ο ίδιος συντελεστής και στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού, εκτός αν ρητά ορίζεται στη σύμβαση άλλος τρόπος υπολογισμού της αναθεώρησης στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού.
12. Στις περιπτώσεις που στη σύμβαση προβλέπεται η προμήθεια εξοπλισμού ή σημαντικής αξίας μηχανημάτων για τη λειτουργία ή εγκατάσταση στο έργο και προσδιορίζεται χωριστά το αντάλλαγμα για την προμήθεια, μπορεί για το αντάλλαγμα αυτό να οριστεί με τη σύμβαση άλλος τρόπος αναθεώρησης.

13. Η αναθεώρηση δεν εφαρμόζεται στα ποσά αποζημιώσεων που αναγνωρίζονται διοικητικά ή δικαστικά, εκτός αν τα ποσά αυτά είναι συνάρτηση τιμών για τις οποίες προβλέπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση αναθεώρηση, σύμφωνα με ό,τι προκύπτει από τη σχετική δικαστική απόφαση ή διοικητική πράξη.
14. Το ποσό της αναθεώρησης καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου.
15. Πέρα από την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου αυτού αναθεώρηση τιμών αποκλείεται η αναπροσαρμογή του εργολαβικού ανταλλάγματος ή η διάλυση των συμβάσεων δημόσιων έργων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 288 ή 388 του Αστικού Κώδικα ένεκα της αυξομείωσης των τιμών.
16. Η διαπίστωση των βασικών τιμών ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων, μηχανημάτων όπως και των εργοδοτικών επιβαρύνσεων στα ημερομίσθια γίνεται από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (ΕΔΤΔΕ), που προβλέπεται από το άρθρο 9 της κοινής απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων αριθμ. 80885/5439/6.8.1992 (ΦΕΚ 573 Β').
17. Οι τιμές που διαπιστώνονται από την επιτροπή είναι οι μέσες τιμές που διαμορφώνονται στην αγορά της περιοχής της πρωτεύουσας και οι τιμές αυτές χρησιμοποιούνται σε όλη τη χώρα, όχι μόνο για την αναθεώρηση αλλά και για οποιαδήποτε άλλη συμπλήρωση αναλύσεων τιμών, όπου προβλέπουν τη χρήση των αναλύσεων οι σχετικές διατάξεις. Οι τιμές των ημερομισθίων αναφέρονται στον μέσης απόδοσης εργαζόμενο της αντίστοιχης ειδικότητας. Οι τιμές υλικών είναι οι τιμές που διαμορφώνονται για τη χονδρική πώληση των υλικών ως ελεύθερων εμπορευμάτων και περιλαμβάνουν κάθε σχετική επιβάρυνση που περιλαμβάνεται στις τιμές αυτές, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τα συναλλακτικά ήθη (όπως πάγια συνυπολογιζόμενες συσκευασίες ή μεταφορές, Φ.Π.Α. τιμολογίων). Οι τιμές μισθωμάτων μηχανημάτων και αυτοκινήτων διαπιστώνονται για μηχανήματα σε καλή κατάσταση λειτουργίας. Όταν διατίθενται από φορέα του δημόσιου τομέα τέτοια μηχανήματα, λαμβάνονται υπόψη και οι τιμές των μισθωμάτων αυτών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μηχανημάτων που δεν υπάρχουν στην αγορά επαρκή στοιχεία για τη διαμόρφωση της τιμής τους η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της τα χαρακτηριστικά του μηχανήματος (όπως κόστος, απόδοση, διάρκεια ζωής, κατανάλωση ενέργειας), σε σύγκριση με άλλα ανάλογα μηχανήματα για τα οποία διαμορφώνεται αγοραίο μίσθωμα. Για τη διαπίστωση των τιμών γενικά η επιτροπή λαμβάνει υπόψη της κάθε πρόσφορο στοιχείο και ιδιαίτερα τα στοιχεία που συγκεντρώνονται συνεχώς από την αρμόδια υπηρεσία της Γ.Γ.Δ.Ε., η οποία και παρέχει γραμματειακή και διοικητική εξυπηρέτηση στην επιτροπή. Οι τιμές που διαπιστώνονται από την Επιτροπή ισχύουν για όλες τις εργολαβίες.
18. Απόσπασμα των πρακτικών της επιτροπής, που περιλαμβάνει τις τιμές που διαπιστώνονται, κοινοποιείται στο Τ.Ε.Ε. και στις πανελλήνιες επαγγελματικές εργοληπτικές ενώσεις, που δίνουν κάθε δυνατή δημοσιότητα στις τιμές. Οι πιο πάνω πανελλήνιες εργοληπτικές ενώσεις μπορούν να ασκήσουν ένσταση κατά των πρακτικών για ορισμένες τιμές, σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση των πρακτικών στο Τ.Ε.Ε.. Η ένσταση κατατίθεται στη γραμματεία της Επιτροπής και σε αυτή αποφασίζει ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μετά από γνώμη της ίδιας επιτροπής της παραγράφου 16. Η απόφαση κοινοποιείται όπως και το απόσπασμα του πρακτικού της επιτροπής και ενεργεί έναντι πάντων.
19. Η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση συντελεστές που κοινοποιούνται μηχανογραφικά. Στην περίπτωση της παραγράφου 11, αν δεν δίνονται μηχανογραφικά οι συντελεστές με μηδενική την αξία των υλικών, συντάσσεται ειδικό φύλλο υπολογισμού του συντελεστή. Το ίδιο

εφαρμόζεται και σε κάθε περίπτωση που ο σχετικός συντελεστής δεν δίνεται μηχανογραφικά. Στις περιπτώσεις κονδυλίων αναλύσεων με πληθώρα εξειδικευμένων παραμέτρων ή ποιοτήτων υλικών διαφόρων προελεύσεων ή κυμαινόμενων μέσα στο αυτό άρθρο συντελεστών μεταφοράς, η αναθεώρηση γίνεται με το μηχανογραφικά κοινοποιούμενο συντελεστή της αντιπροσωπευτικότερης σχετικής περίπτωσης.

20. Στις πιστοποιήσεις εμφανίζονται συνολικά τα ποσά αναθεώρησης κάθε αναθεωρητικής περιόδου, όπως προκύπτουν από το σχετικό πίνακα. Οι ποσότητες εργασιών που έχουν εκτελεσθεί ή έπρεπε να εκτελεσθούν μέσα σε κάθε αναθεωρητική περίοδο προκύπτουν από σχετικούς πίνακες κατανομής των εργασιών που απαιτούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης. Με τους πίνακες αυτούς γίνεται και η εφαρμογή της παραγράφου 2 βάσει του χρονοδιαγράμματος του έργου, όπως αυτό οριστικοποιήθηκε ως εγκεκριμένο πρόγραμμα κατασκευής και με ανοχή εκτιμήσεων δέκα τοις εκατό (10%) προς τα πάνω ή προς τα κάτω από τη συνολική αξία εκτελεστέων εργασιών κατά αναθεωρητική περίοδο όπως προκύπτει από το πρόγραμμα αυτό.
21. Η αναθεώρηση κάθε αναθεωρητικής περιόδου περιλαμβάνεται στην πρώτη πιστοποίηση μετά την κοινοποίηση των συντελεστών της περιόδου αυτής. Μέχρι τότε υπολογίζεται η αναθεώρηση προσωρινά με τους συντελεστές της τελευταίας αναθεωρητικής περιόδου για την οποία έχουν κοινοποιηθεί οι συντελεστές αναθεώρησης. Για να περιληφθεί σε πιστοποίηση η αναθεώρηση δεν απαιτείται να έχει εγκριθεί ειδικό κονδύλιο για την αναθεώρηση και η πληρωμή γίνεται από τις εγκεκριμένες για το έργο πιστώσεις.
22. Κατ' εξαίρεση, για την περίοδο μετά την 1.1.2013 και εφεξής για την οποία δεν έχουν συνταχθεί και εγκριθεί τα σχετικά Πρακτικά Διαπίστωσης Τιμών, μέχρι την σύσταση και λειτουργία του « Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων » (ΕΣ ΤΟ & ΤΙΜ ΤΕ), κατά τα οριζόμενα στη συνέχεια του παρόντος άρθρου, η αναθεώρηση (αύξηση ή μείωση) για κάθε αναθεωρητική περίοδο θα υπολογίζεται με τον τρόπο που περιγράφεται στις παραγράφους 22 έως 28 του άρθρου 54 του Ν. 3669/2008, που προστέθηκαν με το άρθρο 70 του Ν.4313/2014.

25. Απολογιστικές εργασίες (άρθρο 55 του νόμου 3669/2008)

1. Στις περιπτώσεις συμβάσεων με ανάδοχο για την κατασκευή έργου με το απολογιστικό σύστημα του άρθρου 9 εφαρμόζονται οι παράγραφοι 2 έως 9.
2. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να ορίζει τον αριθμό του απαιτούμενου προσωπικού κατά ειδικότητα, τον αριθμό και είδος μηχανημάτων ή άλλων μέσων και να διατάσσει την αντικατάσταση τυχόν ακατάλληλων. Μπορεί επίσης να ορίζει το είδος και την ποσότητα των απαιτούμενων υλικών. Η διευθύνουσα υπηρεσία εγκρίνει τα ανώτατα όρια αμοιβής του προσωπικού του αναδόχου κατά ειδικότητα με τη δυνατότητα να ορίσει διάφορα όρια για ορισμένο αριθμό εργαζομένων κάθε ειδικότητας ανάλογα με την απόδοσή τους.
3. Η παρακολούθηση της δαπάνης και ο απολογισμός της χρήσης των υλικών ή άλλων μέσων που αγοράζονται με δαπάνη του κυρίου του έργου, γίνεται όπως ορίζεται με τη σύμβαση. Στη δαπάνη αυτή προστίθεται το εργολαβικό ποσοστό μειωμένο κατά την έκπτωση της σχετικής δημοπρασίας.
4. Οι εργοδοτικές επιβαρύνσεις και όλες οι τυχόν ισχύουσες κρατήσεις ή εισφορές υπέρ τρίτων στη δαπάνη του έργου, εκτός φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α., καταβάλλονται από τον ανάδοχο και αποδίδονται σε αυτόν, με το εργολαβικό ποσοστό, μειωμένο κατά την έκπτωση της δημοπρασίας.

5. Αποζημιώσεις προσωπικού των απολογιστικών εργασιών βαρύνουν τον κύριο του έργου μόνο για το διάστημα που το προσωπικό ασχολήθηκε στις απολογιστικές εργασίες και αν η λύση της σύμβασής του γίνεται με τη βούληση του κυρίου του έργου και κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.
6. Ο κύριος του έργου ευθύνεται για εργατικά ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την κατασκευή του έργου μόνο αν αυτά οφείλονται σε υπαιτιότητα των οργάνων του ή των οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου.
7. Για τις απολογιστικές εργασίες συντάσσεται από τον ανάδοχο επιμέτρηση και απολογισμός της δαπάνης και για την παραλαβή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 73 και 75 του Ν.3669/2008. Ο χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης και οι υποχρεώσεις του αναδόχου κατά το χρόνο αυτόν ορίζονται με τη σύμβαση.
8. Στις περιπτώσεις που η σύμβαση της απολογιστικής εκτέλεσης προβλέπει την κατασκευή εργασιών με υπεργολαβίες, ολικά ή μερικά, για την εκτέλεση της υπεργολαβίας από τον υπεργολάβο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, αλλά ό,τι ορίζεται σχετικά στη σύμβαση του κυρίου του έργου με τον ανάδοχο.
9. Σε κάθε περίπτωση απολογιστικής εκτέλεσης εργασιών τηρείται ειδικό ημερολόγιο στο οποίο καταγράφονται καθημερινά το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα, μηχανήματα ή άλλα μέσα, τα εισκομιζόμενα υλικά και καύσιμα, οι εκτελούμενες εργασίες περιγραφικά και κατά θέση του έργου και κάθε άλλο στοιχείο για την τεκμηρίωση της ορθολογιστικής διαχείρισης των μέσων, των υλικών και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού. Τα φύλλα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής προσωρινής παραλαβής. Μετά την έναρξη της καθημερινής εργασίας παραδίδεται στον εκπρόσωπο της διευθύνουσας υπηρεσίας ειδικό δελτίο που περιλαμβάνει ονομαστική κατάσταση του απασχολούμενου προσωπικού και κατάσταση των μηχανημάτων.
10. Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου με άλλο σύστημα, εκτός από το απολογιστικό σύστημα, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες, όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στον ανάδοχο και περιλαμβάνεται στην πιστοποίηση η πραγματική δαπάνη που προκύπτει σύμφωνα με τα νόμιμα αποδεικτικά πληρωμής για την εκτέλεση των εργασιών. Η δαπάνη αυτή δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας. Καταβάλλεται επίσης στον ανάδοχο το εργολαβικό ποσοστό της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Ν.3669/2008, αν δεν ορίζεται στη σύμβαση διαφορετικά. Στο ποσοστό αυτό εφαρμόζεται η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση της δημοπρασίας. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 6 και του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 9 εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.

26. Επείγουσες πρόσθετες εργασίες (άρθρο 56 του νόμου 3669/2008)

Αν υπάρχει ανάγκη να εκτελεσθούν επείγουσες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών. Για την έγκριση αυτή η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του επείγοντος και εκτίμηση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές τιμές μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για τυχόν νέες εργασίες. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στις σχετικές πιστοποιήσεις και πριν από την έγκριση Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και που ενσωματώνονται στον επόμενο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών. Οι εργασίες για τις

οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

27. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες – Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών

(άρθρο 57 του νόμου 3669/2008)

1. Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο φορέας κατασκευής του έργου έχει το δικαίωμα, αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, να συνάπτει σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου, με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της. Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αρχικής σύμβασης, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των τυχόν απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες. Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση για την εκτέλεσή τους, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 5, 6 και 7.
2. Κάθε σύμβαση επόμενη της αρχικής συνοδεύεται από Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) που περιλαμβάνει ιδίως τις ενδείξεις των εργασιών, τις τιμές μονάδας των εργασιών, τα μεγέθη των ποσοτήτων, τις δαπάνες του προϋπολογισμού του αρχικά ανατεθέντος έργου, του προϋπολογισμού της αμέσως προηγούμενης σύμβασης και του προϋπολογισμού της προς κατάρτιση νέας σύμβασης. Περιλαμβάνει ακόμη και τις δαπάνες των απρόβλεπτων, καθώς και την προβλεπόμενη δαπάνη για αναθεώρηση και Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.).
3. Με τα ποσά των απρόβλεπτων δαπανών (απρόβλεπτα) που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση καλύπτονται ιδίως δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά την ανάθεση του έργου, καθώς και από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή ή όλη κατασκευή, καθώς και τα βασικά διακριτά στοιχεία της, όπως προβλέπονται από την αρχική σύμβαση. Για τη διάθεση των απρόβλεπτων δαπανών συντάσσεται Α.Π.Ε. που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες, οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων. Τα ποσά των απρόβλεπτων δαπανών ανέρχονται σε ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) επί του προϋπολογισμού της υπηρεσίας, χωρίς το συνυπολογισμό των κονδυλίων αναθεώρησης και Φ.Π.Α., για έργα συνολικού προϋπολογισμού ίσου ή μεγαλύτερου του ορίου εφαρμογής της Κοινοτικής Νομοθεσίας, σύμφωνα με την απόφαση Δ17α/08/78/ΦΝ 357/3.11.1995 (ΦΕΚ 941 Β΄) και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για έργα προ. ύπολογισμού μικρότερου του ως άνω ορίου, σύμφωνα με την απόφαση Δ17α/07/45/ΦΝ 380/27.5.1996 (ΦΕΚ 409 Β΄) και μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Το ποσό των απρόβλεπτων δαπανών επανυπολογίζεται κατά την υπογραφή της

σύμβασης, ανάλογα με την προσφερθείσα έκπτωση, ώστε να διατηρείται σταθερή η ποσοστιαία αναλογία, σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν.3669/2008.

4. Οι συμβατικές ποσότητες εργασιών μίας σύμβασης εκτέλεσης δημόσιου έργου επιτρέπεται να μειωθούν και η δαπάνη που εξοικονομείται («επί έλασσον δαπάνη») να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση άλλων εργασιών της ίδιας εργολαβίας, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι κατωτέρω προϋποθέσεις:
- α) Αναφέρεται ρητά η δυνατότητα αυτή στη διακήρυξη και τη σύμβαση.
 - β) i) Δεν τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» (υπό την έννοια των Κοινοτικών Οδηγιών 2004/17 και 2004/18) της προκήρυξης, ούτε οι προδιαγραφές του έργου, όπως περιγράφονται στα συμβατικά τεύχη, ούτε να καταργείται ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης, ii) δεν θίγεται η πληρότητα, ποιότητα και λειτουργικότητα του έργου και iii) δεν χρησιμοποιείται για την πληρωμή νέων εργασιών που δεν υπήρχαν στην αρχική σύμβαση.
 - γ) Δεν υπερβαίνει η δαπάνη αυτή, κατά τον τελικό εγκεκριμένο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών του έργου, ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής δαπάνης ομάδας εργασιών του έργου ούτε, αθροιστικά, ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της δαπάνης της αρχικής σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεώρηση τιμών και απρόβλεπτες δαπάνες. Στην αθροιστική αυτή ανακεφαλαίωση λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεταφορές δαπάνης από μία ομάδα εργασιών σε άλλη.

Τα ποσά που εξοικονομούνται, εφόσον υπερβαίνουν τα ανωτέρω όρια (20% ή και 10%), μειώνουν ισόποσα τη δαπάνη της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεωρήσεις και απρόβλεπτες δαπάνες. Για τη χρήση των «επί έλασσον δαπανών» απαιτείται σε κάθε περίπτωση η σύμφωνη γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του φορέα υλοποίησης, η οποία συνοδεύεται από τη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής, εφόσον πρόκειται για έργο συγχρηματοδοτούμενο από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο προϋπολογισμός των έργων στα οποία εφαρμόζεται η παράγραφος αυτή αναλύεται σε Ομάδες Εργασιών, οι οποίες συντίθενται από εργασίες που υπάγονται σε ενιαία υποσύνολα του τεχνικού αντικειμένου των έργων, έχουν παρόμοιο τρόπο κατασκευής και επιδέχονται το ίδιο ποσοστό έκπτωσης στις τιμές μονάδας τους. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, η οποία μετά την έκδοσή της θα έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω έργα, προσδιορίζονται οι Ομάδες Εργασιών ανά κατηγορία έργων.

Η παράγραφος αυτή καταλαμβάνει τις συμβάσεις έργων όλων εν γένει των αναθετουσών αρχών κατά την έννοια των κοινοτικών Οδηγιών 2004/17 και 2004/18, εφόσον τα έργα αυτά: α) κατασκευάζονται με μελέτες που εκπονούνται βάσει των διατάξεων του ν. 3316/2005 ή β) προκηρύσσονται μετά την 1.3.2006 ή γ) αφορούν σε έργα που θα συγχρηματοδοτηθούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την προγραμματική περίοδο 2007.2013, ανεξαρτήτως ημερομηνίας προκήρυξης.

5. Όλα τα όρια ή ποσοστά του άρθρου αυτού αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης μαζί με τα απρόβλεπτα και δεν περιλαμβάνονται σε αυτά αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερη τροποποίησή τους ή οποιαδήποτε αποζημίωση.
6. Αν στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές. Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή κατά σειρά των κατωτέρω περιπτώσεων α', β' και γ' ως εξής:

- α) για εργασίες για τις οποίες υπάρχουν συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές καθορίζονται ανάλογα προς αυτές,
- β) για εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές αλλά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), οι τιμές καθορίζονται σύμφωνα με τα τιμολόγια αυτά και
- γ) για εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις οι τιμές καθορίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους.

Η εξακρίβωση του κόστους γίνεται από επιτροπή που συγκροτείται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη ικανότητα. Στα μέλη της επιτροπής περιλαμβάνεται και ο επιβλέπων το έργο τεχνικός υπάλληλος. Σε περίπτωση που δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό η επιτροπή συγκροτείται από δύο (2) τεχνικούς υπαλλήλους, μη αποκλεισμένης της συμμετοχής στην επιτροπή του επιβλέποντα και του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να διατάξει τη διενέργεια δοκιμαστικών εργασιών από τον ανάδοχο και να συγκροτήσει άλλη επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους για την παρακολούθηση της απόδοσης των απαραίτητων συντελεστών παραγωγής της νέας εργασίας. Στοιχεία που έχουν προκύψει για τον κανονισμό της τιμής της ίδιας εργασίας ή τμήματος αυτής του ίδιου φορέα κατασκευής του έργου ή άλλων φορέων του δημόσιου τομέα ή από δοκιμαστικές εργασίες εξακρίβωσης του κόστους άλλων εργολαβιών, δεν αποτελούν τεκμήριο για τον κανονισμό τιμών. Η περίπτωση γ' εφαρμόζεται μόνο για το μέρος της νέας τιμής που δεν μπορεί να κανονιστεί σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' ή β'. Στην «ανάλυση της τιμής» διαχωρίζονται τα τμήματα που κανονίζονται σύμφωνα με την περίπτωση γ' από τα τμήματα που κανονίζονται σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' ή β'.

Για εργασίες που είναι παρεμφερείς προς συμβατικές ή ήδη καθορισμένες νέες, οι τιμές κατά τα παραπάνω συντάσσονται μόνο για τα επιπλέον ή επί έλαττον στοιχεία κόστους.

Ο κανονισμός νέων τιμών γίνεται με τις βασικές τιμές ιδίως των ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή του τυχόν άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης. Οι προκύπτουσες από πρόσφατα στοιχεία κόστους τιμές ανάγονται στο χρόνο εκκίνησης της αναθεώρησης με αντίστροφη εφαρμογή του σχετικού τύπου της αναθεώρησης.

Οι τιμές που κανονίζονται σύμφωνα με την περίπτωση β' υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, ρητή ή τεκμαρτή. Η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση εφαρμόζεται και στην περίπτωση α', αν η έκπτωση δεν περιλαμβάνεται στην όμοια ή ανάλογη εργασία, καθώς και στο μέρος της τιμής της περίπτωσης γ' που κανονίζεται σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' ή β'. Οι τιμές ιδίως των υλικών των μηχανικών εξοπλισμών, των συσκευών, που δεν περιλαμβάνονται στις βασικές τιμές, υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, αν αποδεδειγμένα τα είδη αυτά υπάρχουν ευρέως διαδεδομένα στο εμπόριο.

Στα συστήματα προσφοράς των άρθρων 8,10 και 11 του Ν.3669/2008 ορίζεται υποχρεωτικά στη διακήρυξη τεκμαρτή έκπτωση και για τον προσδιορισμό της λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ των άλλων, η φύση του έργου, οι ιδιαιτερότητες και δυσκολίες των εργασιών και κάθε άλλο στοιχείο που προσιδιάζει στο συγκεκριμένο έργο.

7. Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που κανονίζεται σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 6 ή το μέρος της τιμής της περίπτωσης γ', που κανονίζεται σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 6, ανάγεται στο επίπεδο των τιμών της προσφοράς, πολλαπλασιαζόμενη με σταθερό συντελεστή που αφορά στη συμβατική ομάδα ομοειδών εργασιών στην οποία εντάσσεται η υπόψη νέα εργασία. Ο σταθερός συντελεστής «σ» προκύπτει από τον τύπο:

$$\sigma = A : B \text{ όπου:}$$

A: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, που εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές του προϋπολογισμού υπηρεσίας του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή τυχόν άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης και

B: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, στην οποία εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές των ισχυουσών εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή τυχόν άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης.

Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που από τη φύση της δεν εντάσσεται σε κάποια από τις συμβατικές ομάδες ομοειδών εργασιών καθορίζεται πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή που υπολογίζεται με τον ίδιο παραπάνω τύπο $\sigma = A/B$ όπου οι δαπάνες A και B αφορούν στις εργασίες του προϋπολογισμού υπηρεσίας που θεωρούνται ότι αποτελούν μια ομάδα εργασιών. Για τον υπολογισμό των δαπανών, με βάση τις οποίες προσδιορίζονται τα ανωτέρω πηλικά λαμβάνονται υπόψη μόνο οι εργασίες εκείνες του προϋπολογισμού υπηρεσίας, οι οποίες είτε υπάρχουν αυτούσιες στις εκάστοτε ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών ή εγκεκριμένα τιμολόγια δημοπράτησης έργων είτε υπάρχουν ως αυτούσια τμήματα εργασιών των αναλύσεων ή τιμολογίων αυτών. Στις περιπτώσεις που ο προϋπολογισμός υπηρεσίας περιλαμβάνει «κατ' αποκοπήν τιμές» ή τιμές αναφερόμενες στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του Ν.3669/2008 με τα συμβατικά τεύχη εγκρίνεται υποχρεωτικά και ανάλυση της τιμής των εργασιών αυτών ή βασικών επί μέρους συνιστωσών εργασιών που επηρεάζουν άμεσα την «κατ' αποκοπήν τιμή» και που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών.

Ο ανωτέρω τρόπος καθορισμού τιμών των νέων εργασιών δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις των συστημάτων προσφοράς των άρθρων 8, 10 και 11 του Ν.3669/2008. Με τη διακήρυξη ορίζεται γι' αυτά τα συστήματα προσφοράς σταθερός συντελεστής, που καθορίζεται με βάση τις γενικές αρχές τιμολόγησης των εργασιών στους προϋπολογισμούς υπηρεσίας από τους φορείς κατασκευής των έργων και πάντως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 0,90.

Οι νέες τιμές μονάδας εργασιών που καθορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προσαυξάνονται με το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του αναδόχου που ισχύει για τη σύμβαση, αν αυτό για την περίπτωση α' της παραγράφου 6 δεν περιέχεται στην παρόμοια ή ανάλογη τιμή.

8. Οι Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών και τα Πρωτόκολλα Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών που τους συνοδεύουν συντάσσονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και υπογράφονται από τον ανάδοχο ανεπιφύλακτα ή με επιφύλαξη. Αν ο ανάδοχος αρνηθεί την υπογραφή, του κοινοποιείται ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας και τα πρωτόκολλα, σύμφωνα με το άρθρο 44 του Ν.3669/2008. Στην περίπτωση αυτή όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος υπέγραψε τα σχετικά έγγραφα με επιφύλαξη, δικαιούται να υποβάλει ένσταση. Ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών και τα πρωτόκολλα νέων τιμών εγκρίνονται από την προϊσταμένη αρχή, στην οποία διαβιβάζονται μαζί με την τυχόν ένσταση του αναδόχου, την αιτιολογική έκθεση για την ανάγκη των τροποποιήσεων, τον τρόπο κανονισμού των τιμών και κάθε σχετική πληροφορία. Αν έχει υποβληθεί ένσταση διατυπώνεται και η γνώμη της διευθύνουσας υπηρεσίας στο περιεχόμενο της ένστασης αυτής. Μετά την έγκριση του Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματά του για επίλυση της τυχόν διαφοράς.

Ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών συντάσσεται σύμφωνα με τα ισχύοντα κάθε φορά.

Αν κατά την κατασκευή του έργου προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο, συνάπτεται σύμβαση και για τον κανονισμό τιμών μονάδων των συμπληρωματικών εργασιών εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 43 του ΠΔ 609/85 όπως κάθε φορά ισχύουν.

28. Βλάβες στα έργα - Αναγνώριση αποζημιώσεων (άρθρο 57\8 του νόμου 3669/2008)

1. Μέχρι την οριστική παραλαβή ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου για βλάβες από οποιαδήποτε αιτία εκτός αν αυτές οφείλονται σε υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής του έργου ή αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση. Αν το έργο παραδοθεί για χρήση πριν από την παραλαβή οι βλάβες από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου, βαρύνουν τον κύριο αυτού. Κατ' εξαίρεση για βλάβες του έργου ή των μόνιμων εγκαταστάσεων του αναδόχου στον τόπο των έργων που προέρχονται από ανωτέρα βία, αναγνωρίζεται στον ανάδοχο δικαίωμα αποζημίωσης ανάλογης με τη ζημία, το ποσό της οποίας καθορίζεται με συνεκτίμηση του είδους και της έκτασης των βλαβών και των ειδικών συνθηκών σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.
2. Ο ανάδοχος υποχρεούται να διορθώσει μέσα σε οριζόμενη από τον φορέα κατασκευής εύλογη προθεσμία τα ελαττώματα του έργου, που θα διαπιστωθούν κατά τη διάρκεια της κατασκευής και μέχρι την οριστική παραλαβή. Αν η προθεσμία αυτή περάσει άπρακτη, ο φορέας κατασκευής του έργου μπορεί να εκτελέσει τη διόρθωση σε βάρος του αναδόχου με οποιονδήποτε τρόπο, με την επιφύλαξη πάντοτε του δικαιώματός του να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η διόρθωσή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες γίνεται σχετική μείωση του εργολαβικού ανταλλάγματος.
3. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται καμιά αποζημίωση από τον κύριο του έργου για οποιαδήποτε βλάβη επέρχεται στα έργα, για οποιαδήποτε φθορά ή απώλεια υλικών και γενικά για οποιαδήποτε ζημία που οφείλεται σε αμέλεια, απρονοησία ή ανεπιτηδειότητα αυτού ή του προσωπικού του ή σε μη χρήση των κατάλληλων μέσων ή σε οποιαδήποτε άλλη αιτία, εκτός από τις περιπτώσεις υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής του έργου ή ανωτέρας βίας, σύμφωνα με την παράγραφο 1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τις βλάβες που τον βαρύνουν με δικές του δαπάνες.
4. Για να αναγνωρισθεί η αποζημίωση των βλαβών που προξενήθηκαν από ανωτέρα βία ο ανάδοχος πρέπει να δηλώσει γραπτώς στη διευθύνουσα υπηρεσία το είδος και την έκταση των βλαβών, καθώς και τη δαπάνη για την επανόρθωσή της κατά το μέτρο που μπορεί αυτή να εκτιμηθεί. Η δήλωση περιλαμβάνει επίσης υποχρεωτικά περιγραφή της αιτίας των βλαβών, που χαρακτηρίζεται ως ανωτέρα βία και αίτημα αποζημίωσης για αποκατάστασή τους.
5. Η δήλωση υποβάλλεται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επέλευση της βλάβης. Αν πρόκειται για έργο που έχει περατωθεί και δεν έχει ακόμα παραληφθεί οριστικά η προθεσμία αυτή ορίζεται σε είκοσι (20) ημέρες. Η διευθύνουσα υπηρεσία προβαίνει αμέσως σε αυτοψία για την εξακρίβωση του περιεχομένου της δηλώσεως και ιδιαίτερα του είδους και της έκτασης των βλαβών, του χρόνου και των συνθηκών που τις προκάλεσαν και μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή της δήλωσης του αναδόχου ζητά από την προϊσταμένη αρχή να ορίσει επιτροπή από υπαλλήλους, η οποία οφείλει να προβεί σε επιτόπια εξέταση σε αντιπαράσταση με τον ανάδοχο και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο διαπίστωσης των λαβών μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη σύστασή της. Στο πρωτόκολλο εκτίθενται τα αίτια, ο χρόνος και οι ειδικές συνθήκες από τις οποίες επήλθαν οι βλάβες, με περιγραφή όλων των στοιχείων που έχουν εξακριβωθεί. Επίσης εξετάζεται η ύπαρξη ή όχι της ευθύνης του αναδόχου, προσδιορίζεται με λεπτομέρεια το είδος και η έκταση των βλαβών και προτείνεται ο τρόπος και η δαπάνη που απαιτείται για την επανόρθωσή τους. Αν το έργο

χρησιμοποιείται, η υπηρεσία που το χρησιμοποιεί ειδοποιεί τη διευθύνουσα υπηρεσία για παρουσιαζόμενες βλάβες.

6. Το πρωτόκολλο της προηγούμενης παραγράφου επέχει θέση πράξης της διευθύνουσας υπηρεσίας για την υποβολή ένστασης του αναδόχου σύμφωνα με το νόμο. Η ένσταση είναι απαράδεκτη εφόσον το πρωτόκολλο υπογράφηκε από τον ανάδοχο χωρίς καμιά επιφύλαξη. Αν ο ανάδοχος δεν παραστεί ή αρνηθεί να υπογράψει το πρωτόκολλο, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας του το κοινοποιεί. Η ένσταση ειδικά στην περίπτωση αυτή υποβάλλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία πέντε (5) ημερών από την υπογραφή με επιφύλαξη του πρωτοκόλλου ή από την κοινοποίηση αυτού. Η αποζημίωση αναγνωρίζεται με απόφαση της προϊσταμένης αρχής που εγκρίνει με τροποποίηση ή όχι το πρωτόκολλο και αποφασίζει επί της τυχόν ενστάσεως. Η αποζημίωση προσδιορίζεται πάντοτε με βάση τους συμβατικούς όρους και τιμές. Όταν η αποκατάσταση των βλαβών διατάσσεται αφού τελειώσει το έργο και έχουν απομακρυνθεί οι εργοταξιακές εγκαταστάσεις του αναδόχου, κανονίζονται εύλογες τιμές μονάδας για την εκτέλεση εργασιών αποκατάστασης ή εκτελούνται απολογιστικά.
7. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες που έχουν διαταχθεί για την αποκατάσταση της βλάβης. Αν από τις βλάβες που προξενήθηκαν στα έργα δημιουργείται κίνδυνος για την ασφάλεια προσώπων ή για πρόκληση σημαντικών ζημιών σε τρίτους ή περαιτέρω σημαντικής βλάβης των έργων, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας μπορεί να εγκρίνει και πριν από την επίδοση της δήλωσης του αναδόχου σύμφωνα με την παράγραφο 5 την κατασκευή αναγκαίων επειγόντων έργων, στο μέτρο του δυνατού, έστω και αν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης που συνάφθηκε με τον ανάδοχο. Η διαταγή γι' αυτά μνημονεύει απαραίτητα τις διατάξεις της παραγράφου αυτής και κοινοποιείται στην προϊσταμένη αρχή. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προβεί στην κατασκευή των διατασσόμενων εργασιών χωρίς χρονοτριβή, διαθέτοντας γι' αυτό όλο το δυναμικό της οργάνωσής του. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί, όταν διαπιστώσει ανεπάρκεια της οργάνωσης του αναδόχου για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων, να εγκρίνει την κατασκευή μέρους ή και του συνόλου των διατασσόμενων εργασιών με οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο. Όλες οι δαπάνες για την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών καταβάλλονται από τις πιστώσεις που διατίθενται για την κατασκευή του έργου και βαρύνουν τελικά τον κύριο του έργου, εκτός αν με την απόφαση της προϊσταμένης αρχής που εγκρίνει το πρωτόκολλο καταλογισθεί η δαπάνη συνολικά ή μερικά σε βάρος του αναδόχου, ως υπαιτίου για τη βλάβη που προξενήθηκε στα έργα.
8. Η εκτέλεση των εργασιών για την αποκατάσταση των βλαβών από ανωτέρα βία μπορεί να δικαιολογήσει παράταση των προθεσμιών εκτέλεσης των εργασιών για εύλογο χρονικό διάστημα.
9. Η διαδικασία των παραγράφων 5 έως 7 εφαρμόζεται ανάλογα και για τον καθορισμό της αποζημίωσης του αναδόχου για τυχόν εργασίες αποκατάστασης ή πρόληψης κινδύνων σε έργα που εκτελέστηκαν, καθώς και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι βλάβες οφείλονται σε υπαιτιότητα του κυρίου του έργου ή σε άλλη αιτία που εξαιρείται από την ευθύνη του αναδόχου.
10. Εργασίες για αποκατάσταση βλαβών που οφείλονται σε χρήση έργου, που παραδόθηκε σε χρήση πριν από την παραλαβή του κατά τις διατάξεις του παρόντος, εκτελούνται μόνο μετά από έγγραφη εντολή της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η εντολή αυτή κοινοποιείται απαραίτητα στην προϊσταμένη αρχή. Για διαπίστωση της εκτέλεσης των εργασιών αυτών συντάσσεται ειδικό πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας και του

αναδόχου. Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται ανάλογα κατά τα λοιπά οι παράγραφοι 7 και 8.

29. Ποιότητα στα δημόσια έργα

(άρθρο 59 και 60 του νόμου 3669/2008 και το άρθρο 135 του Ν.4070/2012)

Σύμφωνα με το άρθρο 60 του Ν.3669/2008 (ΚΔΕ) και τα οριζόμενα στη Τεχνική Περιγραφή και στη σχετική εγκύκλιο του ΥΠΕΧΩΔΕ αριθμ. 54/38935/210.95 καθώς και Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές που εγκρίθηκαν με Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού ΑνΥπ (ΦΕΚ Β' 2221/30-7-2012) όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν .

I. Ποιότητα Εργασιών.

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το έργο σύμφωνα με τους όρους και τις αναφερόμενες στην παρούσα προδιαγραφές, κανονισμούς κ.λπ., όπως ορίζουν οι ισχύουσες διατάξεις. Η Υπηρεσία δικαιούται να προβεί στη διακοπή των εργασιών, αν διαπιστωθεί ότι αυτές δεν εκτελούνται σύμφωνα με τα ανωτέρω και να λάβει τα μέτρα που προβλέπονται από το άρθρο 176 του Ν.3669/2008 (ΚΔΕ). Ο Ανάδοχος ευθύνεται αποκλειστικά για το χρόνο που θα απολεσθεί, ως ανωτέρω, μέχρι την επανέναρξη των εργασιών. Σε ότι αφορά την εμφάνιση ελαττωμάτων στις εργασίες, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 60 του Ν.3669/2008 (ΚΔΕ).

Ο κάθε είδους ποιοτικός έλεγχος δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από την ευθύνη, γιατί αυτός είναι ο μοναδικός και εξ ολοκλήρου υπεύθυνος για την ποιότητα των υλικών και την αρτιότητα των κατασκευών.

I. Ποινικές Ρήτρες. Επιβολή προστίμου.

Για παράβαση των προδιαγραφών και κανονισμών (Κανονισμός για κατεδαφίσεις κτηρίων) επιβάλλεται πρόστιμο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Π.Δ.121/28-5-01 (Φ.Ε.Κ. 112/Α/6-6-01) "Επιβολή προστίμου για παράβαση διατάξεων του άρθρου 21 του Ν. 1418/1984" και στην αρ. Δ14/43309/5-3-01 (Φ.Ε.Κ. 332/Β/28-03-2001) του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

III. Συμπληρωματικές διατάξεις για τον ποιοτικό έλεγχο των Δημοσίων Έργων

Υποχρέωση του Αναδόχου και της Διευθύνουσας Υπηρεσίας αποτελεί και η τήρηση της Εγκυκλίου Ε60/15-9-92 και του με αρ. πρωτ.Δ14/597/9-2-93 εγγράφου του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., καθώς και η εφαρμογή του Π.Δ. 121/01 για επιβολή προστίμου για παράβαση των διατάξεων του άρθρου 21 του Ν.1418/84.

Άλλες προβλέψεις

Ο Ανάδοχος του έργου ή σε όποιον επιλέξει (με σύναψη έγγραφης συμφωνίας), πρέπει να διαθέτει άδεια συλλογής και μεταφοράς και διαχείρισης οικοδομικών αποβλήτων είτε να προσκομίσουν υπεύθυνη δήλωση ότι θα συνεργασθούν με αντίστοιχες εταιρείες-επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν ανάλογες άδειες.

Επίσης ο ανάδοχος αναλαμβάνει χωρίς πρόσθετη αμοιβή την ορθολογική διαχείριση των προϊόντων Α.Ε.Κ.Κ.

30. Ακαταλληλότητα υλικών . Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης (άρθρο 60 του νόμου 3669/2008 και το άρθρο 135 του Ν.4070/2012)

1. Η παραλαβή και ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου ή ενσωματώνονται σε αυτό, γίνεται από δύο (2) ή περισσότερους τεχνικούς υπαλλήλους, που ορίζονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ο ορισμός της επιτροπής

ανακοινώνεται στην προϊσταμένη αρχή, η οποία μπορεί να ορίσει και άλλον υπάλληλο να συμμετέχει στο έργο της επιτροπής. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να ορίσει άλλη επιτροπή για τον επανέλεγχο της παραλαβής υλικών και να διατάσσει τη διενέργεια εργαστηριακών ελέγχων. Σε περίπτωση που δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό ή σε περίπτωση αδυναμίας να ληφθεί απόφαση λόγω διαφωνίας των υπαλλήλων που ορίζονται σε άρθρο αριθμό, ο ανωτέρω έλεγχος και παραλαβή υλικών γίνεται κατά τον προσφορότερο τρόπο με απόφαση της προϊσταμένης αρχής.

2. Αν κατά την κατασκευή των έργων η επίβλεψη θεωρεί ότι τα προς χρησιμοποίηση υλικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών ή γενικά είναι ακατάλληλα, διατάσσεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία η μη χρησιμοποίηση των υλικών. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί, τα υλικά δεν χρησιμοποιούνται αν δεν κριθεί η καταλληλότητά τους από εργαστηριακό έλεγχο που γίνεται από τα εργαστήρια της Γ.Γ.Δ.Ε. ή Πολυτεχνικών Σχολών ή άλλα κρατικά εργαστήρια. Η δαπάνη για τις εργαστηριακές έρευνες προκαταβάλλεται από τον ανάδοχο και τον βαρύνει τελικά, αν αποδειχθεί η ακαταλληλότητα των υλικών. Στην αντίθετη περίπτωση η δαπάνη βαρύνει τον κύριο του έργου και αποδίδεται στον ανάδοχο από τις πιστώσεις του έργου.
3. Αν κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων μέχρι την οριστική παραλαβή οποιαδήποτε εργασία παρουσιάσει ελαττώματα που δεν αποκαθίστανται από τον ανάδοχο, κοινοποιείται σε αυτόν ειδική διαταγή της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η ειδική διαταγή προσδιορίζει τα ελαττώματα, καθορίζει αν είναι ουσιώδη, επουσιώδη ή και επικίνδυνα και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην αποκατάσταση μπορεί να περιλαμβάνεται η καθαίρεση των ελαττωματικών εργασιών και η ανακατασκευή τους, αν αυτό επιβάλλεται. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η αποκατάστασή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες με την ειδική διαταγή καθορίζεται ποσοστό μείωσης της αμοιβής του αναδόχου για τις αντίστοιχες εργασίες. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η διαταγή μπορεί να περιλαμβάνει και την εκτέλεση ορισμένων εργασιών για τον περιορισμό του ελαττώματος.
4. Η ένσταση του αναδόχου στην περίπτωση της ειδικής διαταγής που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος ασκείται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίησή της. Με την εμπρόθεσμη ένσταση αναστέλλεται η υποχρέωση εκτέλεσης των εργασιών μέχρις ότου εκδοθεί απόφαση της προϊσταμένης αρχής στην ένσταση. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα της ένστασης δεν επέρχεται ή αίρεται, αν ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας χαρακτηρίσει με διαταγή του το ελάττωμα ως επικίνδυνο. Στην περίπτωση αυτή οι εργασίες για την άρση του ελαττώματος ή οι εργασίες που ορίζονται στη διαταγή για την αποτροπή των κινδύνων εκτελούνται αμέσως από τον ανάδοχο. Ο επιβλέπων ή άλλος εκπρόσωπος της διευθύνουσας υπηρεσίας παρακολουθεί ειδικά τις εργασίες αυτές και καταχωρεί στο ημερολόγιο όλα τα μέτρα που παίρνει ο ανάδοχος για την εκτέλεση της διαταγής. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα της ένστασης δεν επέρχεται επίσης ή αίρεται, αν πρόκειται για εργασίες που θα καλυφθούν από άλλες εργασίες ή αποτελούν την προϋπόθεση άλλων εργασιών, οπότε η διαταγή του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας μπορεί να ορίζει τη μη συνέχιση των εργασιών πριν από την αποκατάσταση των ελαττωμάτων.
5. Αν ο ανάδοχος με την ένστασή του ζητεί τη διενέργεια εργαστηριακών ερευνών ή άλλων δοκιμών για την εξακρίβωση του ελαττώματος, οι εργασίες αυτές εκτελούνται πριν εκδοθεί απόφαση επί της ενστάσεως, ύστερα από εντολή της προϊσταμένης αρχής, που προσδιορίζει το είδος και την έκτασή τους. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 για την επιβάρυνση της δαπάνης εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.
6. Η προϊσταμένη αρχή αποφαινεται οριστικά επί της ενστάσεως και για να εκδώσει την απόφασή της μπορεί να διατάξει τη διενέργεια αυτοψίας ή οποιασδήποτε άλλης έρευνας, αν

το κρίνει απαραίτητο. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή. Αν τελικά ύστερα από αίτηση θεραπείας ή δικαστικά δικαιωθεί ο ανάδοχος στις απόψεις του, έχει το δικαίωμα να πληρωθεί με τους συμβατικούς όρους και τιμές για τις πρόσθετες εργασίες. Αν οι εργασίες διατάχθηκαν ύστερα από την απομάκρυνση των εγκαταστάσεων του αναδόχου συντάσσονται νέες τιμές που λαμβάνουν υπόψη τους και το γεγονός αυτό.

7. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος δεν αποκαταστήσει τις πλημμέλειες μέσα στην προθεσμία που τάσσεται σε αυτόν με την ειδική διαταγή ή αν ασκηθεί εμπρόθεσμη ένσταση, μέσα στην ίδια προθεσμία από την κοινοποίηση της απόφασης επί της ενστάσεως, τότε οι εργασίες αποκατάστασης της πλημμέλειας μπορεί να εκτελεσθούν με μέριμνα της διευθύνουσας υπηρεσίας με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του κυρίου του έργου ως προς την εφαρμογή των λοιπών κυρώσεων κατά του αναδόχου.
8. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 7 εφαρμόζονται ανάλογα και για την περίπτωση που ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων όσο διάστημα τον βαρύνει η συντήρηση αυτή.
9. Οι εργασίες που παρουσιάζουν ουσιώδη ελαττώματα δεν περιλαμβάνονται στην πιστοποίηση. Οι εργασίες που παρουσιάζουν επουσιώδη ελαττώματα περιλαμβάνονται με μειωμένη τιμή όπως καθορίζεται στην ειδική διαταγή μέχρι την αποκατάσταση του ελαττώματος. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί αφού έχουν πιστοποιηθεί οι εργασίες, μπορεί η περικοπή να γίνει στην επόμενη ή σταδιακά σε περισσότερες επόμενες πιστοποιήσεις, σύμφωνα με σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας.
10. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί κατά την παραλαβή των έργων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 73 του Ν.3669/2008 και η διαπίστωση της αποκατάστασης των ελαττωμάτων γίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία.

31. Έκπτωση αναδόχου (άρθρο 6 του Ν. 3263/2004, άρθρο 61 του Ν. 3669/2008 και το άρθρο 135 του Ν. 4070/2012)

1. Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή το νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία.
2. Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά κατά του αναδόχου, αν συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις:
 - α) Καθυστερήσει υπαίτια, πέραν του μηνός από της υπογραφής της συμβάσεως την έναρξη των εργασιών ή την υποβολή του αναλυτικού χρονοδιαγράμματος, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση.
 - β) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, για χρόνο περισσότερο του μηνός, τον προβλεπόμενο στη σύμβαση χρόνο για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής του ανάπτυξης.
 - γ) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, κατά δύο (2) τουλάχιστον μήνες, έστω και μία αποκλειστική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Κατ' εξαίρεση, αν η εκτέλεση των εργασιών καθυστερεί, αλλά ο ανάδοχος έχει ήδη εκτελέσει εργασίες που αντιστοιχούν σε ποσοστό τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) του συμβατικού αντικειμένου, όπως έχει διαμορφωθεί με τις τυχόν υπογραφείσες συμπληρωματικές συμβάσεις, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης των προθεσμιών προς το συμφέρον του έργου, έστω κι αν η

καθυστέρηση των εργασιών οφείλεται σε υπαιτιότητά του. Η παράταση χορηγείται στην περίπτωση αυτή χωρίς αναθεώρηση τιμών και με επιβολή των προβλεπόμενων στις διατάξεις του άρθρου 49 του Ν.3669/2008.

δ) Οι εργασίες του είναι κατά σύστημα κακότεχνες ή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές. Για να κηρυχθεί ο ανάδοχος έκπτωτος για το λόγο αυτόν πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μία φορά, η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 60 του Ν.3669/2008 για την αποκατάσταση των κακοτεχνιών του έργου και να έχει απορριφθεί, στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων αυτών, η ένσταση του αναδόχου.

ε) Παρεκκλίνει επανειλημμένα από τα εγκεκριμένα σχέδια ή παραλείπει συστηματικά την τήρηση των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων ή προστασίας του περιβάλλοντος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτή απαιτείται η κοινοποίηση δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας προς τον ανάδοχο.

στ) Η προσκόμιση πλαστής εγγυητικής επιστολής, περίπτωση που συνιστά ούτως ή άλλως παραβίαση των συμβατικών υποχρεώσεων του αναδόχου και αποτελεί εκ τούτου λόγο έκπτωσης κατά την παρ. 1 του άρθρου 61 του Ν3669/2008.

3. Η περίπτωση γ' της ανωτέρω παραγράφου εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση παραβίασης των ενδεικτικών προθεσμιών της παρούσας παραγράφου. Για την εφαρμογή της καθορίζονται υποχρεωτικά στα συμβατικά τεύχη και για την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης, ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες ανά έναν (1) ή το πολύ δύο (2) μήνες ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τις συνθήκες εκτέλεσης. Οι ως άνω υποχρεωτικές ενδεικτικές προθεσμίες τίθενται για το διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας του ενός τετάρτου (1/4) της αρχικής συμβατικής προθεσμίας περαίωσης. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έξι (6) μήνες.
4. Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον ανάδοχο ειδική πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας, η οποία αναφέρεται απαραίτητα στις διατάξεις του άρθρου αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή ανάλογη του χρόνου που απαιτείται κατά την κοινή αντίληψη για την εκτέλεση των εργασιών ή των ενεργειών. Δεν μπορεί πάντως να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες, ούτε και μεγαλύτερη από τριάντα (30) ημέρες. Όταν ζητείται η λήψη μέτρων για την αποτροπή επείγοντος κινδύνου, η προθεσμία που τάσσεται μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών.
5. Παρά την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και τις προθεσμίες που τάσσει για την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών ή ενεργειών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις του, για την εμπρόθεσμη εκτέλεση των έργων ή τμημάτων του και υφίσταται τις νόμιμες συνέπειες από την τυχόν υπέρβαση των συμβατικών προθεσμιών.
6. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική πρόσκληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί με το περιεχόμενό της, κηρύσσεται έκπτωτος αμέσως και πάντως πριν από την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας, με απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Στην απόφαση προσδιορίζονται οι εργασίες και ενέργειες που τυχόν εκτέλεσε ο ανάδοχος, σε συμμόρφωση προς την ειδική πρόσκληση και αιτιολογείται η έκπτωση, με αναφορά στις εργασίες που δεν εκτέλεσε και ενέργειες που δεν συμμορφώθηκε.

7. Αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση ή αν απορριφθεί η ένσταση από την αρμόδια προς τούτο προϊσταμένη αρχή, η έκπτωση καθίσταται οριστική. Αν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση, αναστέλλονται οι συνέπειες της έκπτωσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί και ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της εργολαβίας. Η απόφαση επί της ενστάσεως εκδίδεται, μετά γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου, από την προϊσταμένη αρχή και κοινοποιείται υποχρεωτικά, εντός δύο (2) μηνών από την κατάθεσή της. Η τυχόν αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης αιτιολογείται, μεταξύ δε των λόγων αποδοχής μπορεί να περιλαμβάνεται και η καταφανής βελτίωση του ρυθμού ή της ποιότητας των εκτελούμενων εργασιών, ώστε να πιθανολογείται βάσιμα η έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου. Αν η ανωτέρω δίμηνη προθεσμία παρέλθει άπρακτη, κινείται η πειθαρχική διαδικασία κατά των υπαίτιων υπαλλήλων κατά το άρθρο 40 του Ν.3669/2008, για την επιβολή ποινών αναλόγων προς τις επιπτώσεις της αμέλειάς τους στα συμφέροντα του κυρίου του έργου, επιπλέον δε, ο ανάδοχος υποχρεούται να διακόψει τις εργασίες, έως ότου εκδοθεί ρητή απόφαση της προϊσταμένης αρχής επί της ενστάσεώς του. Για το χρόνο διάρκειας της διακοπής δικαιούται ισόποση παράταση προθεσμίας με αναθεώρηση, εφόσον η ένστασή του γίνει τελικά αποδεκτή, ενώ η διακοπή των εργασιών δεν αποτελεί λόγο για τη διάλυση της σύμβασης. Ουδεμία εργασία εκτελούμενη μετά την ημέρα της κατά τα άνω υποχρεωτικής διακοπής των εργασιών και μέχρι την έκδοση τυχόν θετικής για τον ανάδοχο αποφάσεως πιστοποιείται για πληρωμή. Μόλις οριστικοποιηθεί η έκπτωση, η προϊσταμένη αρχή υποχρεούται να ενημερώσει εγγράφως τη Διεύθυνση Μητρώων και Τεχνικών Επαγγελματιών της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.
8. Αν μετά την κήρυξη της έκπτωσης και πριν από την οριστικοποίησή της ο ανάδοχος εξακολουθεί να παραμελεί τις υποχρεώσεις του, η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να επέμβει για την αποτροπή ενδεχόμενων κινδύνων για το έργο και εκτελεί τις απαιτούμενες προς τούτο εργασίες σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου. Επίσης εκτελεί τις απαραίτητες κατεπείγουσες εργασίες μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης και μέχρι τον καθορισμό του τρόπου εκτέλεσης των υπολειπόμενων εργασιών, από την αρμόδια προϊσταμένη αρχή. Η εκτέλεση των εργασιών της παραγράφου αυτής γίνεται με απευθείας ανάθεση σε άλλον εργολήπτη ή με πρόχειρο διαγωνισμό ή με αυτεπιστασία.
9. Αν η έκπτωση καταστεί οριστική, ο ανάδοχος αποξενώνεται και αποβάλλεται αμέσως από το έργο και η εργολαβία εκκαθαρίζεται το συντομότερο δυνατό. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτραπεί στον έκπτωτο ανάδοχο να συμπληρώσει ημιτελείς εργασίες, ώστε να καταστεί δυνατή η επιμέτρησή τους ή να εκτελέσει εργασίες προς άρση ή αποτροπή κινδύνων.
10. Κατά του οριστικά έκπτωτου αναδόχου επέρχονται αθροιστικά οι εξής συνέπειες, τις οποίες υποχρεούται να υλοποιήσει η διευθύνουσα υπηρεσία εντός μηνός από την οριστικοποίηση της έκπτωσης:
- α) Καθίσταται άμεσα απαιτητό το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής προσαυξημένο με τους νόμιμους τόκους και εισπράττεται από τον κύριο του έργου με κατάπτωση ανάλογου ποσού της αντίστοιχης εγγύησης.
 - β) Καταπίπτει υπέρ του κυρίου του έργου, ως ειδική ποινική ρήτρα, το σύνολο των εγγυήσεων για την καλή εκτέλεση του έργου, όπως ορίζονται στο άρθρο 35 του Ν.3669/2008.
 - γ) Καταπίπτει το σύνολο των ποινικών ρητρών που προβλέπονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου και για τις τμηματικές προθεσμίες. Οι ποινικές ρήτρες περιλαμβάνονται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας.

11. Για την εκκαθάριση της εργολαβίας καλείται ο έκπτωτος ανάδοχος να υποβάλει μέσα σε έναν (1) μήνα την επιμέτρηση των εργασιών που έχει εκτελέσει. Αν αμελήσει την υποχρέωσή του αυτή, η διευθύνουσα υπηρεσία προβαίνει η ίδια στη σύνταξη της επιμέτρησης ή την αναθέτει σε ιδιώτη μηχανικό, καλώντας τον έκπτωτο ανάδοχο να παραστεί. Η επιμέτρηση ελέγχεται και εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία εντός μηνός από της υποβολής της και κοινοποιείται στον έκπτωτο ανάδοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλει ένσταση εντός δεκαπέντε (15) ημερών. Το ίδιο ισχύει αναλογικά και αν η επιμέτρηση συνταχθεί με επιμέλεια της διευθύνουσας υπηρεσίας. Επί της ένστασης αποφαινεται η προϊσταμένη αρχή εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Αν η επιμέτρηση ανατεθεί προς σύνταξη σε ιδιώτη μηχανικό, η σχετική δαπάνη καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και περιλαμβάνεται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει μόνο ολοκληρωμένες εργασίες. Κατ' εξαίρεση ημιτελείς εργασίες και εισκομισθέντα στο εργοτάξιο υλικά περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση, αν κατά την κρίση της υπηρεσίας είναι χρήσιμα για τον κύριο του έργου, εν όψει της προοπτικής συνέχισής του.
12. Στον εκκαθαριστικό λογαριασμό περιλαμβάνεται το σύνολο των ποινικών ρητρών της παραγράφου 10 και κάθε άλλη εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά του έκπτωτου αναδόχου. Αν ο εκκαθαριστικός λογαριασμός είναι αρνητικός, η διαφορά εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την είσπραξη των απαιτήσεων του κυρίου του έργου. Αν κατά την παραλαβή των εργασιών της έκπτωτης εργολαβίας, που διενεργείται ταυτόχρονα ως προσωρινή και οριστική, προκύψουν διαφορές στα ποσά του εκκαθαριστικού λογαριασμού, συντάσσεται νέος τελικός λογαριασμός, αλλιώς ο εκκαθαριστικός λογαριασμός ισχύει ως τελικός.
13. Αν, μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η προϊσταμένη αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην προϊσταμένη αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω μειοδότης δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η προϊσταμένη αρχή προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η προϊσταμένη αρχή για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, κατά τις οικείες διατάξεις.
Η διαδικασία της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η προϊσταμένη αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου, ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις.

32. Διακοπή εργασιών – Διάλυση της σύμβασης (άρθρο 62 του νόμου 3669/2008)

1. Η σύμβαση διαλύεται από την κοινοποίηση στον ανάδοχο διαταγής του φορέα κατασκευής του έργου για οριστική διακοπή των εργασιών, εκτός αν με τη διαταγή αυτή ορίζεται μεταγενέστερος χρόνος διάλυσης, για να εκτελεσθούν οριζόμενες στη διαταγή εργασίες.
2. Ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης:

- α) Αν μετά την υπογραφή της σύμβασης καθυστερήσει η έναρξη των εργασιών περισσότερο από τρεις (3) μήνες με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, εκτός αν στη σύμβαση ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών.
- β) Αν οι εργασίες, ύστερα από την έναρξή τους, διακοπούν είτε με διαταγή είτε από υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου για διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής στην πρώτη περίπτωση ή από την επίδοση ειδικής δήλωσης του αναδόχου στη δεύτερη. Σε περίπτωση διακοπής για καθυστέρηση πληρωμών, σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 53 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, η διάλυση μπορεί να ζητηθεί μετά δίμηνο από τη δήλωση διακοπής των εργασιών.
- γ) Αν η καθυστέρηση των εργασιών χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου υπερβεί την οριακή προθεσμία.
3. Αν υπάρχει υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, για διακοπή των εργασιών, ο ανάδοχος υποβάλλει την ειδική δήλωση διακοπής των έργων στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με τη δήλωση αυτή:
- α) Καθορίζεται συγκεκριμένα η υπαιτιότητα, που αποδίδεται στον φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου, η οποία προκαλεί τη διακοπή των έργων.
- β) Δίνονται στοιχεία για τα τμήματα του έργου που έχουν κατασκευαστεί μέχρι τη διακοπή των εργασιών και για την εκτίμηση της αξίας τους.
- γ) Περιγράφονται τα τμήματα του έργου που υπολείπονται για εκτέλεση και αιτιολογείται για καθένα από αυτά η έλλειψη δυνατότητας κατασκευής, λόγω της υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, αν πρόκειται για τέτοια περίπτωση. Δήλωση που δεν περιλαμβάνει τα ανωτέρω στοιχεία, δεν παράγει έννομο αποτέλεσμα. Η δήλωση κοινοποιείται και στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου.
4. Μετά την επίδοση της ειδικής δήλωσης, κατά την παράγραφο 3 η διευθύνουσα υπηρεσία εξακριβώνει μέσα σε δέκα (10) ημέρες τα στοιχεία της δήλωσης και εκδίδει απόφαση που αποδέχεται ή απορρίπτει το περιεχόμενο της δήλωσης.
5. Αν περάσει διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την επίδοση της ειδικής δήλωσης του αναδόχου, για διακοπή των εργασιών με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, ή δύο (2) μηνών, σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμών, ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία των προηγούμενων παραγράφων συνεκτιμώνται για το σχηματισμό γνώμης στο αίτημα του αναδόχου.
6. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης, λόγω παρέλευσης της οριακής προθεσμίας με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, η απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας πρέπει να κοινοποιηθεί στον ανάδοχο μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Μέχρι τότε, όπως και σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης, οι εργασίες συνεχίζονται μέχρι την επίλυση της σχετικής διαφοράς, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
7. Το δικαίωμα του αναδόχου για αίτηση διάλυσης της σύμβασης, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το στοιχείο α' και από την πρώτη περίπτωση του στοιχείου β' της παραγράφου 2, ασκείται μόνο μετά πάροδο τριών (3) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, αν σε αυτή δεν ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών ή από

την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής των εργασιών. Η αίτηση επιδίδεται στη διευθύνουσα υπηρεσία και κοινοποιείται στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου. Για την αίτηση αποφασίζει η διευθύνουσα υπηρεσία που κοινοποιεί την απόφασή της στην προϊσταμένη αρχή.

8. Στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται διαφορετικά, αν δεν εκδοθεί απόφαση μέσα σε δύο (2) μήνες από την επίδοση της αίτησης στη διευθύνουσα υπηρεσία, θεωρείται ότι η αίτηση έγινε δεκτή. Η αποδοχή της διάλυσης επέχει τη θέση της βεβαίωσης για την περαίωση των εργασιών. Στις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης, ο ανάδοχος μπορεί με αίτησή του να ζητήσει να εγκριθεί η διενέργεια και της οριστικής παραλαβής μαζί με την προσωρινή, χωρίς να απαιτείται η παρέλευση του χρόνου εγγύησης, αν από τη φύση των εργασιών δεν δικαιολογείται η συντήρησή τους, ούτε απαιτείται η δοκιμασία του χρόνου.

33. Ματαίωση διάλυσης (άρθρο 63 του νόμου 3669/2008)

1. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος συμφωνεί μπορεί να ματαιωθεί η διάλυση, αφού αποζημιωθεί ο ανάδοχος για τις θετικές του μόνο ζημιές που προκλήθηκαν από την καθυστέρηση της έναρξης ή τη διακοπή των εργασιών.
2. Για τη ματαίωση της διάλυσης, ο ανάδοχος υποβάλλει οίκοθεν ή ύστερα από πρόσκληση της υπηρεσίας σχετική αίτηση με στοιχεία υπολογισμού της αποζημίωσης που αξιώνει. Η διευθύνουσα υπηρεσία διαβιβάζει την αίτηση στην προϊσταμένη αρχή, με ταυτόχρονη σχετική εισήγησή της. Η προϊσταμένη αρχή συγκροτεί επιτροπή που ερευνά το βάσιμο των απαιτήσεων του αναδόχου και εκτιμά το ύψος των θετικών ζημιών που προκλήθηκαν από την καθυστέρηση της έναρξης ή τη διακοπή των εργασιών. Η επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τον ανάδοχο πληροφορίες και συμπληρωματικά στοιχεία.
3. Η ματαίωση διάλυσης της σύμβασης και η σχετική αποζημίωση εγκρίνονται με απόφαση της προϊσταμένης αρχής. Η έγκριση ματαίωσης της διάλυσης γίνεται μετά από προηγούμενη γραπτή αποδοχή του ύψους της αποζημίωσης από τον ανάδοχο. Η αποζημίωση δεν μπορεί να είναι ανώτερη από αυτή που έχει εκτιμήσει η επιτροπή της προηγούμενης παραγράφου, εκτός αν πρόκειται για διόρθωση ή συμπλήρωση των στοιχείων της έκθεσης της επιτροπής. Με την έγκριση της ματαίωσης μπορεί να εγκριθούν και οι αναγκαίες προσαρμογές στις προθεσμίες του έργου.

34. Αποζημίωση αναδόχου λόγω διάλυσης της σύμβασης (άρθρο 64 του νόμου 3669/2008)

1. Σε όλες τις περιπτώσεις, που διαλύεται η σύμβαση από τον φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου και υπό την προϋπόθεση ότι μέχρι το χρόνο εκείνον έχουν εκτελεσθεί εργασίες αξίας μικρότερης από τα τρία τέταρτα (3/4) του αρχικού συνολικού συμβατικού ποσού, καθώς και στις περιπτώσεις που διαλύεται η σύμβαση με αίτηση του αναδόχου, καταβάλλεται στον ανάδοχο, εκτός από την αξία των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί:
 - α) Η αξία των υλικών που έχουν προσκομισθεί ή βρίσκονται στο στάδιο παραγωγής ή προμήθειας. Η αξία των υλικών καταβάλλεται εφόσον είχε δοθεί εντολή να προσκομισθούν ή επιβάλλονταν η παραγωγή ή η προμήθεια από το χρονοδιάγραμμα των εργασιών σε συνδυασμό με τις τυχόν ειδικές συνθήκες του συγκεκριμένου έργου, που επιβάλλουν την προσκόμιση, την παραγωγή ή προμήθεια υλικών.
 - β) Η αξία του αναπόσβεστου μέρους των εγκαταστάσεων. Η αξία αυτή καταβάλλεται μόνον εφόσον πρόκειται για τις πράγματι απαραίτητες για το έργο εγκαταστάσεις, αφού ληφθεί υπόψη η τυχόν χρησιμοποίησή τους από τον ανάδοχο σε άλλα έργα ή η υπαίτια παράλειψη χρησιμοποίησής τους.

γ) Αποζημίωση για το τεκμαιρόμενο όφελος που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του πέντε τοις εκατό (5%) του αρχικού συνολικού συμβατικού ποσού, μειωμένου κατά το ένα τέταρτο (1/4) και ύστερα από αφαίρεση της αξίας των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί, καθώς και των υλικών και του αναπόσβεστου μέρους των εγκαταστάσεων που η αποζημίωσή τους αναγνωρίζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση. Για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές συνθήκες και ιδίως το μέγεθος του έργου, ο χρόνος αποδέσμευσης του αναδόχου και η ωφέλεια του αναδόχου από άλλη εργασία κατά τους όρους του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 700 του Αστικού Κώδικα.

2. Η ανωτέρω αποζημίωση, καθώς και η αποζημίωση για το τεκμαιρόμενο όφελος του αναδόχου προτείνεται από την επιτροπή παραλαβής του έργου και καθορίζεται με απόφαση της προϊσταμένης αρχής κατά την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής.

35. Υποκατάσταση (άρθρο 65 του νόμου 3669/2008)

1. Η υποκατάσταση του αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου (εκχώρηση του έργου) απαγορεύεται χωρίς έγκριση του φορέα κατασκευής του έργου. Η έγκριση της υποκατάστασης γίνεται από την προϊσταμένη αρχή, μετά από πρόταση της διευθύνουσας υπηρεσίας, εφόσον η εργοληπτική επιχείρηση, που θα υποκαταστήσει τον ανάδοχο, έχει τα ίδια προσόντα που απαιτήθηκαν για την ανάληψη του έργου από τον ανάδοχο και παρέχει τα απαραίτητα εγγύα για την κατασκευή του έργου, κατά την κρίση της προϊσταμένης αρχής που λαμβάνει υπόψη της και τα σχετικά στοιχεία του Μ.Ε.ΕΠ.. Αν διαπιστωθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι έχει γίνει άμεση ή έμμεση υποκατάσταση του αναδόχου από άλλη εργοληπτική επιχείρηση, ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής κηρύσσει έκπτωτο τον ανάδοχο, μετά γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου.
2. Σε κάθε περίπτωση υποκατάστασης ο ανάδοχος ευθύνεται μαζί με τον υποκατάστατο εις ολόκληρον προς τον κύριο του έργου, το προσωπικό του έργου και οποιονδήποτε τρίτο. Κατ' εξαίρεση μπορεί να εγκριθεί η υποκατάσταση με απαλλαγή του αναδόχου από την ευθύνη του προς τον κύριο του έργου, αν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του έργου και ο ανάδοχος βρίσκεται σε προφανή αδυναμία να περατώσει το έργο.
3. Για να εγκριθεί η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη του αρχικού αναδόχου, στην αίτηση του αναδόχου προσδιορίζεται το τμήμα της εργολαβίας, για το οποίο ζητείται η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη και η πιστοποίηση μετά την οποία όλες οι πληρωμές θα διενεργούνται απευθείας στον νέο ανάδοχο. Μαζί με την αίτηση υποβάλλεται και δήλωση του νέου αναδόχου ότι αποδέχεται το περιεχόμενο της αίτησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού. Με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή καθορίζεται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ισχύει η υποκατάσταση, αν η υποκατάσταση δεν γίνεται για το σύνολο του έργου, η πιστοποίηση μετά την οποία οι πληρωμές θα διενεργούνται στον νέο ανάδοχο, οι εγγυήσεις του νέου αναδόχου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής ο υποκατάστατος του αναδόχου επέχει στο εξής θέση αναδόχου και αναλαμβάνει όλες τις ευθύνες για το σύνολο του έργου ή για τα τμήματα του έργου που προσδιορίζονται με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή της ευθύνης του αρχικού αναδόχου. Επίσης αναλαμβάνει και τις υποχρεώσεις του αρχικού αναδόχου προς το προσωπικό που εργάσθηκε στο έργο τους τελευταίους τρεις (3) μήνες πριν από την υποκατάσταση. Οι εγγυήσεις επ' ονόματι του αρχικού αναδόχου ή το μέρος τους που ορίζεται με την εγκριτική απόφαση αποδίδονται, αφού προηγουμένως κατατεθούν νέες ισόποσες εγγυήσεις από τον νέο ανάδοχο. Μόνο μετά την κατάθεση αυτή επέρχεται η απαλλαγή του αρχικού αναδόχου από την ευθύνη του.

4. Σε περίπτωση αναδόχου κοινοπραξίας που την υποκατάσταση ζητεί μέλος της, απαιτείται η συναίνεση όλων των μελών της κοινοπραξίας και κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι προηγούμενες παράγραφοι.
5. Σε κάθε περίπτωση υποκατάστασης γίνεται ανακοίνωση στο Μ.Ε.ΕΠ. για να ληφθεί υπόψη κατά την κρίση της εκχωρούσας επιχείρησης σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

36. Κατασκευαστική κοινοπραξία (άρθρο 66 του νόμου 3669/2008)

1. Επιτρέπεται η σύσταση κοινοπραξίας μεταξύ εργοληπτικών επιχειρήσεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 80 του Ν.3669/2008, όπως κάθε φορά ισχύει, για την κατασκευή έργου, το οποίο έχει αναλάβει μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές (κατασκευαστική κοινοπραξία), αν:
 - α) όλα τα μέλη της κατασκευαστικής κοινοπραξίας ανήκουν στις καλούμενες από τη διακήρυξη τάξεις και κατηγορίες του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) και
 - β) το συμφωνητικό σύστασης της κοινοπραξίας γνωστοποιείται στον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής. Αν δεν γνωστοποιηθεί, δεν αναγνωρίζεται από τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής. Ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής μπορεί να μην εγκρίνει τη σύσταση της κοινοπραξίας, με απόφαση που λαμβάνεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την ανωτέρω γνωστοποίηση. Μέχρι την έγκριση ή μέχρι την παρέλευση της προθεσμίας αυτής δεν επιτρέπεται η σύμπραξη της κοινοπραξίας στην κατασκευή του έργου. Ο αριθμός των μελών της κατασκευαστικής κοινοπραξίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία, αν το έργο ανατέθηκε σε μία επιχείρηση, ή το διπλάσιο του αρχικού αριθμού των εργοληπτικών επιχειρήσεων, αν το έργο ανατέθηκε σε κοινοπραξία εργοληπτικών επιχειρήσεων.
2. Ο ανάδοχος πρέπει να διατηρεί συνολικό ποσοστό συμμετοχής στην κατασκευαστική κοινοπραξία τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%). Αν ο ανάδοχος είναι κοινοπραξία, πρέπει επιπλέον κάθε επιχείρηση της κοινοπραξίας να διατηρεί ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εκτός αν η συμμετοχή της στην αρχική κοινοπραξία ανέρχεται σε ποσοστό μικρότερο του δεκαπέντε τοις εκατό (15%), οπότε αυτό ισχύει ως ελάχιστο ποσοστό και στην κατασκευαστική κοινοπραξία. Στην περίπτωση αναδόχου κοινοπραξίας επιχειρήσεων της ίδιας κατηγορίας, το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής καθεμίας των επιχειρήσεων αυτών στην κατασκευαστική κοινοπραξία δεν μπορεί να είναι κατώτερο από είκοσι πέντε τοις εκατό (25%). Κάθε άλλη νέα επιχείρηση που μετέχει στην κατασκευαστική κοινοπραξία πρέπει να έχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%). Τα επιπλέον μέλη της κοινοπραξίας δεν επιτρέπεται να είναι κοινοπραξίες.
3. Τα μέλη της κοινοπραξίας ευθύνονται εις ολόκληρον έναντι του κυρίου του έργου ή του φορέα κατασκευής, για το σύνολο του έργου.
4. Στον υπολογισμό της εμπειρίας και του ορίου ανεκτέλεστου μέρους εργολαβιών δημόσιων έργων κάθε εργοληπτικής επιχείρησης, όπως το όριο αυτό προσδιορίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 20 του Ν.3669/2008, λαμβάνονται υπόψη και τα έργα που εκτελέστηκαν από κατασκευαστικές κοινοπραξίες, στις οποίες συμμετείχε καθεμία από αυτές τις εργοληπτικές επιχειρήσεις, κατά το ποσοστό συμμετοχής της.

37. Όροι και διαδικασία έγκρισης κατασκευαστικής κοινοπραξίας (άρθρο 67 του νόμου 3669/2008)

1. Η γνωστοποίηση της σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας μεταξύ εργοληπτικών επιχειρήσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 80 του Ν.3669/2008, η οποία προτίθεται να εκτελέσει έργο, που έχει αναλάβει μία ή περισσότερες από αυτές, γίνεται με αίτηση του αναδόχου, η οποία υποβάλλεται στη διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία, μαζί με πρωτότυπο συμφωνητικό σύστασης της κατασκευαστικής κοινοπραξίας και φάκελο δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παράγραφο 3.
2. Το συμφωνητικό σύστασης της κατασκευαστικής κοινοπραξίας τελεί υπό την αίρεση έγκρισής του και πρέπει να περιλαμβάνει, τουλάχιστον, τα εξής στοιχεία:
 - α) Σαφή αναφορά των στοιχείων των συμβαλλόμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων, από τα οποία να αποδεικνύεται η εγκυρότητα της σύστασης της κατασκευαστικής κοινοπραξίας και ότι αυτές έχουν και τις ιδιότητες που απαιτούνται από τις διατάξεις του άρθρου 66 του Ν.3669/2008 και ειδικότερα:
 - i) Εάν πρόκειται περί ατομικής εργοληπτικής επιχείρησης εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.ΕΠ., το ονοματεπώνυμο, την ισχύουσα επαγγελματική διεύθυνση και τον αριθμό εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και την τάξη και τις κατηγορίες έργων στις οποίες είναι γραμμένη.
 - ii) Εάν πρόκειται περί εργοληπτικής επιχείρησης με νομική προσωπικότητα εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.ΕΠ., την πλήρη επωνυμία και το διακριτικό τίτλο της εταιρίας, την ισχύουσα διεύθυνση, τον αριθμό εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και την τάξη και τις κατηγορίες έργων στις οποίες είναι εγγεγραμμένη, καθώς και το ονοματεπώνυμο, την ισχύουσα διεύθυνση, το επάγγελμα και την ιδιότητα του φυσικού προσώπου, το οποίο είναι εξουσιοδοτημένο για την υπογραφή του συμφωνητικού σύστασης της κατασκευαστικής κοινοπραξίας και τα στοιχεία της απόφασης του οργάνου, το οποίο δεσμεύει την εταιρία κατά το καταστατικό της, για την εκτέλεση του έργου σε κοινοπραξία με τα λοιπά μέλη της κατασκευαστικής κοινοπραξίας και για την εξουσιοδότησή του να υπογράψει το συμφωνητικό σύστασής της.
 - iii) Εάν πρόκειται για εργοληπτική επιχείρηση με έδρα εκτός Ελλάδος, μη εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ., τα στοιχεία των περιπτώσεων i και ii και αντί των στοιχείων εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι πρόκειται περί εργοληπτικής επιχείρησης η οποία δύναται, σύμφωνα με το δίκαιο της έδρας της, να συμμετέχει σε δημοπρασίες και να αναλαμβάνει την εκτέλεση δημόσιων έργων, της τάξης και της κατηγορίας του συγκεκριμένου έργου το οποίο έχει αναλάβει ο ανάδοχος.
 - β) Σαφή αναφορά του ποσοστού συμμετοχής κάθε συμβαλλόμενης εργοληπτικής επιχείρησης στην κατασκευαστική κοινοπραξία, από την οποία να αποδεικνύεται πλήρως η τήρηση των σχετικών προϋποθέσεων έγκρισης της κοινοπραξίας αυτής, που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 66 του Ν.3669/2008.
 - γ) Σαφή αναφορά του έργου για την εκτέλεση του οποίου συνιστάται η κατασκευαστική κοινοπραξία, η οποία να ταυτίζεται με τον τίτλο του έργου που έχει αναλάβει ο αρχικός ανάδοχος.
 - δ) Ρητή και ανεπιφύλακτη δήλωση όλων των συμβαλλομένων περί αποδοχής όλων των όρων της σύμβασης, μεταξύ του εργοδότη και του αναδόχου και περί της εις ολόκληρον ευθύνης τους έναντι του εργοδότη για το σύνολο του έργου.
 - ε) Ορισμό φυσικού προσώπου, ως εκπροσώπου της κατασκευαστικής κοινοπραξίας, με τον αναπληρωτή του για τους οποίους ισχύουν τα εξής:

- i) Σε περίπτωση που ο αρχικός ανάδοχος είναι κοινοπραξία, ο εκπρόσωπος πρέπει να είναι μέλος αυτής ή νόμιμος εκπρόσωπος εταιρίας, μέλους της κοινοπραξίας, ο δε αναπληρωτής μπορεί να είναι μέλος ή νόμιμος εκπρόσωπος των υπόλοιπων μελών της κατασκευαστικής κοινοπραξίας.
- ii) Σε περίπτωση που ο αρχικός ανάδοχος είναι μία εργοληπτική επιχείρηση, ο εκπρόσωπος πρέπει να είναι το φυσικό πρόσωπο που τη συνιστά (επί ατομικής επιχείρησης) ή ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτής (επί εταιρίας) και ο αναπληρωτής μπορεί να είναι πρόσωπο με τις ίδιες ιδιότητες από τα υπόλοιπα μέλη της κατασκευαστικής κοινοπραξίας.
- iii) Σε όλες τις περιπτώσεις ισχύουν αναλόγως κατά τα λοιπά και οι σχετικές διατάξεις των άρθρων 39 και 70 παράγραφοι 2 και 4 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.
3. Ο φάκελος των δικαιολογητικών που συνοδεύει την αίτηση της παραγράφου 1 περιέχει ιδίως τα εξής:
- α) Τα νομιμοποιητικά έγγραφα που τεκμηριώνουν τα στοιχεία της παραγράφου 2.α, όπως τα ισχύοντα καταστατικά, αποφάσεις διοικητικών συμβουλίων, εξουσιοδοτήσεις κ.λπ..
- β) Τις ισχύουσες βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. (σε αντίγραφα νομίμως επικυρωμένα) για τις περιπτώσεις i και ii της παραγράφου 2.α και τα αντίστοιχα σχετικά στοιχεία για την περίπτωση iii της ίδιας παραγράφου.
- γ) Τις συμβολαιογραφικές πράξεις ορισμού εκπροσώπου και αναπληρωτή, σύμφωνα με την ανωτέρω παράγραφο 2.ε και τα άρθρα 39 και 70 παράγραφοι 2 και 4 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.
- δ) Πιστοποιητικά από τα οποία να αποδεικνύεται ότι τα επιπλέον του αρχικού αναδόχου μέλη της κατασκευαστικής κοινοπραξίας δεν βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση, αναγκαστική διαχείριση ή προκειμένου για επιχείρηση με έδρα εκτός Ελλάδας, σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τη νομοθεσία της έδρας της.
- ε) Πιστοποιητικά από τα οποία να αποδεικνύεται ότι τα παρακάτω πρόσωπα δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για αδικήματα τα οποία στερούν το δικαίωμα συμμετοχής στη δημοπρασία, όπως καθορίζονται κάθε φορά στη διακήρυξη δημοπράτησης του συγκεκριμένου έργου. Τα πιστοποιητικά αυτά πρέπει να έχουν εκδοθεί από την αρμόδια εισαγγελική αρχή ή την αντίστοιχη δημόσια αρχή (επί επιχειρήσεων με έδρα εκτός Ελλάδας, μη εγγεγραμμένων στο Μ.Ε.ΕΠ.) και αφορούν στα εξής φυσικά πρόσωπα:
- i) επί ατομικής επιχείρησης, στο πρόσωπο που ανήκει αυτή,
- ii) επί προσωπικής εταιρίας, στους διαχειριστές,
- iii) επί Ε.Π.Ε. στους διαχειριστές,
- iv) επί Α.Ε. στον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο,
- v) στον εκπρόσωπο της κατασκευαστικής κοινοπραξίας και στον αναπληρωτή του.
- στ) Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου της εργοληπτικής επιχείρησης ότι δεν της επιβλήθηκε για πειθαρχικό παράπτωμα ποινή η οποία της στερεί το δικαίωμα συμμετοχής στη δημοπρασία.
- ζ) Βεβαιώσεις των αρμόδιων οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης (βεβαιώσεις ασφαλιστικής ενημερότητας), από τις οποίες να αποδεικνύεται ότι κάθε επιπλέον του αρχικού αναδόχου μέλος της κατασκευαστικής κοινοπραξίας έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά

στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία ή με τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος.

- η) Βεβαιώσεις των αρμόδιων φορολογικών αρχών (βεβαιώσεις φορολογικής ενημερότητας), από τις οποίες να αποδεικνύεται ότι κάθε επιπλέον του αρχικού αναδόχου μέλος της κατασκευαστικής κοινοπραξίας έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του τις σχετικές με την πληρωμή των φόρων, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία ή με τη νομοθεσία της χώρας που είναι εγκατεστημένος.
- θ) Υπεύθυνη δήλωση κάθε επιπλέον του αρχικού αναδόχου μέλους της κατασκευαστικής κοινοπραξίας, για το ύψος του ανεκτέλεστου μέρους των εργολαβικών της συμβάσεων δημόσιων έργων.
4. Εργοληπτικές επιχειρήσεις κάτοχοι «ενημερότητας πτυχίου» σε ισχύ δεν προσκομίζουν όσα από τα ανωτέρω δικαιολογητικά προσκομίστηκαν για την έκδοση της ενημερότητας πτυχίου.
5. Η διευθύνουσα υπηρεσία οφείλει να διαβιβάσει αμέσως στην προϊσταμένη αρχή την αίτηση του αναδόχου και τα συνημμένα σε αυτή στοιχεία, μαζί με αιτιολογημένη εισήγησή της για την έγκριση ή μη της σύστασης της κατασκευαστικής κοινοπραξίας. Επί της αιτήσεως αποφασίζει η προϊσταμένη αρχή, μέσα στην αποκλειστική προθεσμία του ενός (1) μηνός, που ορίζεται στις διατάξεις του τρίτου εδαφίου της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 66 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Αν κατά την εξέταση της αίτησης διαπιστωθούν ελλείψεις, μπορεί να προσκληθεί ο ανάδοχος για τη συμπλήρωσή τους. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να ανασταλεί η ανωτέρω προθεσμία, μέχρι τη συμπλήρωση των ελλείψεων και την υποβολή των δικαιολογητικών που λείπουν.
6. Η προϊσταμένη αρχή, με ειδική αιτιολόγηση, μπορεί να μην εγκρίνει τη σύσταση της κατασκευαστικής κοινοπραξίας, οι δε λόγοι μη έγκρισης μπορούν να βασίζονται μόνο σε τεκμηριωμένα στοιχεία προερχόμενα κυρίως από την υπηρεσία του μητρώου του άρθρου 92 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, σχετικά με την ικανότητα και αξιοπιστία των εργοληπτικών επιχειρήσεων, που μετέχουν στην κατασκευαστική κοινοπραξία (εκτός από τον ανάδοχο), για την καλή και έγκαιρη κατασκευή του έργου. Η απόφαση αυτή της προϊσταμένης αρχής, περί μη έγκρισης της σύστασης της κατασκευαστικής κοινοπραξίας, εκδίδεται μόνο μέσα στην αποκλειστική προθεσμία της παραγράφου 5 και κοινοποιείται αμέσως στη διευθύνουσα υπηρεσία, καθώς και στον ανάδοχο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 44 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Πριν από την ολοκλήρωση της ανωτέρω κοινοποίησης, και πάντως μέσα στην ανωτέρω αποκλειστική προθεσμία, αν εκδοθεί αρνητική απόφαση, η προϊσταμένη αρχή γνωστοποιεί στη διευθύνουσα υπηρεσία με κάθε πρόσφορο μέσο (όπως εσωτερικό σημείωμα, τηλεομοιοτυπία, τηλεφωνικώς) το γεγονός ότι εκδόθηκε η απόφαση και τα στοιχεία αυτής, για την επέλευση των συνεπειών της παραγράφου 7.
7. Η προϊσταμένη αρχή και η διευθύνουσα υπηρεσία υποχρεούνται ύστερα από σχετική αίτηση του αρχικού αναδόχου ή του εκπροσώπου της κατασκευαστικής κοινοπραξίας, που υποβάλλεται μετά από την παρέλευση της αποκλειστικής προθεσμίας της παραγράφου 5, να του γνωστοποιήσουν εγγράφως αν εκδόθηκε ή δεν εκδόθηκε μέσα στην προθεσμία απόφαση για τη μη έγκριση της κατασκευαστικής κοινοπραξίας. Σε περίπτωση μη χορήγησης απάντησης το αργότερο εντός της επόμενης εργάσιμης ημέρας, τεκμαίρεται η έγκριση της κοινοπραξίας, εκτός αν σε αυτήν μετέχουν μέλη που δεν ανήκουν σε καλούμενες από τη διακήρυξη τάξεις και κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. ή παραβιάζονται οι περιορισμοί που προβλέπει το άρθρο 66 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, ως προς την κατανομή των ποσοστών συμμετοχής. Σε περίπτωση μη έγκρισης της κατασκευαστικής

κοινοπραξίας ο ανάδοχος μπορεί να προσβάλει τη σχετική απόφαση με αίτηση θεραπείας, σύμφωνα με το άρθρο 76 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, μέσα στην προβλεπόμενη τρίμηνη προθεσμία, η οποία αρχίζει από την πλήρη κοινοποίηση της απόφασης, σύμφωνα με την παράγραφο 6.

8. Η απόφαση της προϊσταμένης αρχής, με την οποία εγκρίνεται η σύσταση της κατασκευαστικής κοινοπραξίας, κοινοποιείται αμέσως στον εκπρόσωπο αυτής, κατά τις διατάξεις του άρθρου 44 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, καθώς και στη διευθύνουσα υπηρεσία, μαζί με επικυρωμένο αντίγραφο του υποβληθέντος συμφωνητικού σύστασης της κατασκευαστικής κοινοπραξίας. Εάν η έγκριση της κατασκευαστικής κοινοπραξίας γίνει αυτοδικαίως κατά τις διατάξεις των τρίτου και τέταρτου εδαφίων της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 66 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, η διευθύνουσα υπηρεσία οφείλει, εντός δέκα (10) ημερών από τότε που θα το ζητήσει εγγράφως ο εκπρόσωπος αυτής, να εκδώσει σχετική βεβαίωση για την ανάληψη του έργου από αυτήν, προς χρήση ενώπιον των αρμόδιων φορολογικών, ελεγκτικών ή άλλων αρχών, χορηγώντας του και επικυρωμένο αντίγραφο του υποβληθέντος συμφωνητικού σύστασης της κατασκευαστικής κοινοπραξίας.
9. Στα πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ. και Μ.Ε.ΕΠ., τα οποία εκδίδει η διευθύνουσα υπηρεσία, εν σχέσει με το έργο, καθώς και στις κάθε είδους βεβαιώσεις για την εμπειρία από την κατασκευή του έργου και για το ανεκτέλεστο, αναφέρονται τα στοιχεία τα οποία προκύπτουν από την ανάληψη του έργου από την κατασκευαστική κοινοπραξία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις σχετικές διατάξεις του άρθρου 66 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.
10. Μετά από τη ρητή ή αυτοδίκαιη έγκριση της κατασκευαστικής κοινοπραξίας, ο ανάδοχος υποκαθίσταται από αυτήν στην κατασκευή του έργου. Με αίτηση της εγκεκριμένης κατασκευαστικής κοινοπραξίας αντικαθίστανται οι εγγυήσεις εκτέλεσης του έργου που είχε χορηγήσει ο αρχικός ανάδοχος, εφαρμοζομένων αναλόγως των σχετικών διατάξεων, όπως των άρθρων 35 και 39 της παραγράφου 1 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

38. Υπεργολαβία(άρθρο 68 του νόμου 3669/2008)

1. Όταν συνάπτεται σύμβαση μίσθωσης έργου μεταξύ του αναδόχου δημόσιου έργου και εργοληπτικής επιχείρησης του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 80 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα για την κατασκευή μέρους του έργου που έχει αναληφθεί από τον ανάδοχο (υπεργολαβία), ο υπεργολάβος θεωρείται «εγκεκριμένος» με τις συνέπειες του παρόντος, μετά από έγκριση του κυρίου του έργου ή του φορέα κατασκευής όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:
 - α) Ο υπεργολάβος έχει τα αντίστοιχα προσόντα για την εκτέλεση του έργου που αναλαμβάνει και ανήκει σε τάξη και κατηγορία έργου, αντίστοιχη με το ποσό της σύμβασης υπεργολαβίας και
 - β) Ο ανάδοχος, πριν από την εγκατάσταση του υπεργολάβου στο έργο έχει γνωστοποιήσει στον κύριο του έργου ή στον φορέα κατασκευής τη σύμβαση υπεργολαβίας.

Ο ανάδοχος του έργου πρέπει να διατηρεί ποσοστό τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%) του ποσού της σύμβασής του με τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής, αφού ληφθούν υπόψη όλες οι συμβάσεις υπεργολαβιών που έχουν εγκριθεί.

Ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής μπορούν με απόφασή τους, που εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την ανωτέρω γνωστοποίηση, να μην εγκρίνουν την υπεργολαβία αυτή. Στα έργα με προϋπολογιζόμενη δαπάνη μεγαλύτερη του ορίου εφαρμογής της εκάστοτε ισχύουσας σχετικής Οδηγίας η αναθέτουσα αρχή μπορεί να υποχρεώσει με τη διακήρυξη τους διαγωνιζόμενους, στην περίπτωση που αναδειχθούν ανάδοχοι, να αναθέσουν σε τρίτους υπεργολάβους συμβάσεις που αντιπροσωπεύουν κατά μέγιστο όριο το τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας των έργων που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή η διακήρυξη αναφέρει τα στοιχεία που πρέπει να υποβληθούν από τους διαγωνιζόμενους για την απόδειξη της συνεργασίας. Κατά την υπογραφή της σύμβασης εκτέλεσης ο ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει την υπεργολαβική σύμβαση, εφαρμοζομένης κατά τα λοιπά της κείμενης νομοθεσίας για την έγκριση της υπεργολαβίας. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να χορηγήσει προθεσμία στον ανάδοχο και κατ' αίτησή του, για την προσκόμιση της υπεργολαβικής σύμβασης με τον αρχικώς προταθέντα υπεργολάβο ή άλλον που διαθέτει τα αναγκαία κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής προσόντα, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος. Η διευθύνουσα υπηρεσία υποχρεούται να κινήσει τη διαδικασία έκπτωσης του αναδόχου, εφόσον δεν συνάψει εν τέλει την υπεργολαβική σύμβαση.

2. Η έγκριση της υπεργολαβίας έχει τις εξής συνέπειες:
 - α) Το ποσό της σύμβασης της υπεργολαβίας, όπως αυτό προκύπτει ιδίως από τα τιμολόγια που εκδίδονται από τον υπεργολάβο προς τον ανάδοχο, λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της εμπειρίας και του ορίου του ανεκτέλεστου μέρους εργολαβιών δημόσιων έργων του υπεργολάβου.
 - β) Το ποσό της σύμβασης της υπεργολαβίας, όπως αυτό προκύπτει ιδίως από τα τιμολόγια που εκδίδονται από τον υπεργολάβο προς τον ανάδοχο αφαιρείται από το ανεκτέλεστο του αναδόχου. Για το ποσό της σύμβασης υπεργολαβίας ο ανάδοχος δεν δικαιούται πιστοποιητικό εμπειρίας για χρήση στο Μ.Ε.ΕΠ., ενώ τα στελέχη του αναδόχου δικαιούνται πιστοποιητικό εμπειρίας, το οποίο για την εξέλιξη στο Μ.Ε.Κ. ανάγεται στο μισό του χρόνου επίβλεψης.

39. Όροι και διαδικασία έγκρισης υπεργολαβίας (άρθρο 69 του νόμου 3669/2008)

1. Για την αναγνώριση υπεργολάβου ως εγκεκριμένου με τις συνέπειες της παραγράφου 2 του άρθρου 68, υποβάλλεται στη διευθύνουσα υπηρεσία κοινή αίτηση του αναδόχου και του υπεργολάβου. Ως προς την υποβολή της αίτησης και το ελάχιστο περιεχόμενο του συμφωνητικού σύναψης σύμβασης έργου μεταξύ του αναδόχου και του υπεργολάβου, εφαρμόζονται αναλογικώς όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 67 του Ν.3669/2008 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Επιπλέον στο συμφωνητικό της υπεργολαβίας πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι εργασίες ή το μέρος του έργου που αναλαμβάνει ο υπεργολάβος, καθώς και η αξία της σύμβασης υπεργολαβίας.
2. Η απόφαση έγκρισης ή μη της σύναψης της σύμβασης της προηγούμενης παραγράφου λαμβάνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα στην αποκλειστική προθεσμία των δεκαπέντε (15) ημερών που ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 68 του Ν.3669/2008 ως προς δε την κοινοποίησή της, καθώς και για την έκδοση σχετικής βεβαίωσης, για την αυτοδίκαιη έγκριση και για τα εκδιδόμενα από την Υπηρεσία πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ. και Μ.Ε.ΕΠ. και τις κάθε είδους σχετικές βεβαιώσεις ισχύουν, εφαρμοζόμενα αναλογικώς, όσα ορίζονται στις παραγράφους 5, 6 και 8 του άρθρου 67 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

40. Πτώχευση, θάνατος (άρθρο 70 του νόμου 3669/2008)

1. Αν ο ανάδοχος πτωχεύσει, η σύμβαση διαλύεται αυτοδίκαια.
2. Σε περίπτωση πτώχευσης ενός ή μερικών από τα μέλη της κοινοπραξίας εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου. Αν τα μέλη της κοινοπραξίας ήταν δύο και πτωχεύσει το ένα, η κοινοπραξία θεωρείται διαλυμένη ως προς τον κύριο του έργου και η εργολαβία συνεχίζεται υποχρεωτικά για το σύνολο του έργου από το άλλο μέλος μόνο, το οποίο αναλαμβάνει έναντι του κυρίου του έργου όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πτώχευσε και που απορρέουν από την εργολαβική σύμβαση. Αν τα μέλη της κοινοπραξίας ήταν περισσότερα από δύο, η κοινοπραξία συνεχίζεται έναντι του κυρίου του έργου από τα λοιπά μέλη. Τυχόν απαιτήσεις ή υποχρεώσεις του μέλους ή της κοινοπραξίας που συνεχίζει το έργο έναντι του μέλους που πτώχευσε κρίνονται κατά τις διατάξεις του πτωχευτικού δικαίου. Η παράγραφος αυτή εφαρμόζεται ανάλογα και σε περίπτωση πτώχευσης δύο ή περισσότερων μελών της κοινοπραξίας. Αν κηρυχθούν σε πτώχευση δύο ή περισσότερα από τα μέλη της κοινοπραξίας και από την αιτία αυτή εκτίθεται σε κίνδυνο η προσήκουσα εκτέλεση της εργολαβικής σύμβασης, ο κύριος του έργου μπορεί κατά την κρίση του να διαλύσει τη σύμβαση, αζημίως γι' αυτόν.
3. Αν ο ανάδοχος είναι ατομική επιχείρηση και αποβιώσει αυτός που την ασκεί, η σύμβαση διαλύεται αυτοδίκαια, εκτός αν εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή η αποπεράτωση των εργασιών από τους κληρονόμους, οι οποίοι στην περίπτωση αυτή αναλαμβάνουν όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του αναδόχου. Η έγκριση γίνεται ύστερα από αίτηση των κληρονόμων που πρέπει να υποβληθεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από το θάνατο του αναδόχου.
4. Σε περίπτωση θανάτου ενός ή περισσότερων φυσικών προσώπων που μετείχαν στην κοινοπραξία με τις ατομικές τους επιχειρήσεις, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου. Αν μέλη της κοινοπραξίας ήταν δύο φυσικά πρόσωπα που μετείχαν σε αυτήν με τις ατομικές τους επιχειρήσεις και πεθάνει ο ένας, η κοινοπραξία θεωρείται διαλυμένη ως προς τον κύριο του έργου και η εργολαβία συνεχίζεται για το σύνολο του έργου υποχρεωτικά από το άλλο μέλος που αναλαμβάνει απέναντι στον κύριο του έργου όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτού που πέθανε. Οι σχέσεις που προκύπτουν από την εργολαβία μεταξύ των κληρονόμων του θανόντα και του άλλου μέλους της κοινοπραξίας ρυθμίζονται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Αν τα μέλη της κοινοπραξίας ήταν περισσότερα από δύο, η κοινοπραξία συνεχίζεται μεταξύ των λοιπών που αναλαμβάνουν απέναντι στον κύριο του έργου όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του θανόντος, που προκύπτουν από την εργολαβική σύμβαση, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων.

41. Βεβαίωση περάτωσης εργασιών (άρθρο 71 του νόμου 3669/2008 και το άρθρο 136 του νόμου 4070/2012)

1. Όταν λήξει η προθεσμία περάτωσης του συνόλου ή τμημάτων του έργου, ο επιβλέπων αναφέρει στη διευθύνουσα υπηρεσία αν τα έργα έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες που προβλέπονται στη σύμβαση ή αν τα έργα δεν έχουν περατωθεί, οπότε αναφέρει συγκεκριμένα τις εργασίες που απομένουν για εκτέλεση. Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας εκδίδει βεβαίωση για το χρόνο περάτωσης των εργασιών (βεβαίωση περάτωσης των εργασιών). Τίθενται προθεσμίες για την έκδοση της βεβαίωσης περαίωσης, ήτοι 10 ημέρες από την λήξη της προθεσμίας αν οι εργασίες έχουν περατωθεί, για την αναφορά του επιβλέποντα και άλλες δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αναφοράς του επιβλέποντα για την έκδοση της βεβαίωσης περαίωσης από τον Προϊστάμενο της Δ.Υ.. Αν οι ανωτέρω προθεσμίες δεν

τηρηθούν, ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλλει όχληση, οπότε θεωρείται ότι η βεβαίωση έχει εκδοθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά.

Την έκδοση της βεβαίωσης μπορεί να ζητήσει ο ανάδοχος και πριν από τη λήξη των προθεσμιών αν έχει περατώσει τα έργα. Η βεβαίωση περάτωσης των εργασιών δεν αναπληρώνει την παραλαβή των έργων, η οποία διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

2. Αν στις εργασίες που έχουν περατωθεί διαπιστωθούν επουσιώδεις μόνο ελλείψεις που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας γνωστοποιεί με διαταγή του προς τον ανάδοχο τις ελλείψεις που έχουν επισημανθεί και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην περίπτωση αυτή η βεβαίωση περάτωσης εκδίδεται μετά την εμπρόθεσμη αποκατάσταση των ελλείψεων και αναφέρει το χρόνο που περατώθηκε το έργο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης.
3. Αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί ή οι ελλείψεις που διαπιστώθηκαν δεν είναι επουσιώδεις ή αν δεν περατώθηκαν από τον ανάδοχο εμπρόθεσμα οι εργασίες αποκατάστασης επουσιωδών ελλείψεων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο εφαρμόζονται, ανάλογα με την περίπτωση, οι διατάξεις των άρθρων 60 και 61 του Ν.3669/2008 όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 135 του Ν.4070/2012.

Μετά τη λήξη των προθεσμιών περαιώσεως των εργασιών, την οποία αναφέρει εγγράφως ο ανάδοχος προς την Υπηρεσία, ο επιβλέπων ενεργεί έλεγχο των έργων για να διαπιστώσει αν αυτά έχουν περαιωθεί και υποστεί ικανοποιητικά κάθε δοκιμασία, προβλεπόμενη από τη σύμβαση και ακολούθως εκδίδεται η βεβαίωση περαίωσης.

42. Διοικητική παραλαβή για χρήση (άρθρο 72 του νόμου 3669/2008)

1. Οποτεδήποτε και πριν από την προσωρινή παραλαβή, το έργο ή αυτοτελή του τμήματα που έχουν περατωθεί μπορεί να δοθούν σε χρήση, ύστερα από τη διενέργεια σχετικής διοικητικής παραλαβής.
2. Η διοικητική παραλαβή γίνεται με πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας, του επιβλέποντος και του αναδόχου. Αν το έργο παραδίδεται για χρήση σε υπηρεσία άλλη από τον φορέα κατασκευής του συμπράττει στο πρωτόκολλο και εκπρόσωπος της υπηρεσίας αυτής. Αν ο ανάδοχος κληθεί και δεν παραστεί ή αρνηθεί την υπογραφή του πρωτοκόλλου, αυτό συντάσσεται από τους λοιπούς, με σχετική μνεία κατά περίπτωση και του κοινοποιείται. Το πρωτόκολλο περιλαμβάνει μνεία του έργου ή των τμημάτων που παραδίδονται για χρήση και συνοπτική περιγραφή της κατάστασης των εργασιών.
3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο διοικητική παραλαβή για χρήση γίνεται αμέσως μετά την περάτωση των εργασιών του έργου ή αυτοτελών τμημάτων του, αν αυτό προβλέπεται από τα συμβατικά τεύχη. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη, μπορεί η διοικητική παραλαβή να γίνει ύστερα από απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας.
4. Αν από τη σύμβαση προβλέπεται η εκτέλεση των εργασιών παράλληλα προς τη χρήση του έργου, δεν απαιτείται η διενέργεια διοικητικής παραλαβής. Το ίδιο ισχύει αν η παράλληλη χρήση προκύπτει από τη φύση των εργασιών.
5. Η διοικητική παραλαβή για χρήση δεν αναπληρώνει τη διενέργεια της προσωρινής και οριστικής παραλαβής του έργου.

43. Προσωρινή παραλαβή του έργου (άρθρο 73 του νόμου 3669/2008 και το άρθρο 136 του νόμου 4070/2012)

1. Μετά τη βεβαίωση περάτωσης των εργασιών το έργο παραλαμβάνεται προσωρινά. Με την προσωρινή παραλαβή ελέγχονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης.
2. Η προσωρινή παραλαβή διενεργείται μέσα σε έξι (6) μήνες από τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου, εφόσον υποβληθεί από τον ανάδοχο η τελική επιμέτρηση και το μητρώο του έργου μέσα σε δύο (2) μήνες από την πιο πάνω περάτωση. Αν η τελική επιμέτρηση υποβληθεί από τον ανάδοχο μεταγενέστερα, η πιο πάνω προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής αρχίζει από την υποβολή της τελικής επιμέτρησης και του μητρώου του έργου. Αν δεν υποβληθεί τελική επιμέτρηση από τον ανάδοχο, η προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής αρχίζει από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της τελικής επιμέτρησης που συντάχθηκε από την υπηρεσία. Αν η παραλαβή δεν διενεργηθεί ή το πρωτόκολλο δεν εγκριθεί μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες, η παραλαβή θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής όχλησης για τη διενέργειά της και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 3 του άρθρου 40 του Ν.3669/2008 πειθαρχικές ποινές, όπως τροποποιήθηκε κι ισχύει μέχρι σήμερα.
3. Για τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής η προϊσταμένη αρχή ορίζει την επιτροπή παραλαβής, αφού προηγουμένως η διευθύνουσα υπηρεσία της ανακοινώσει την περάτωση των εργασιών και τη σύνταξη της τελικής επιμέτρησης. Η επιτροπή είναι τριμελής, όταν όμως πρόκειται για σημαντικά έργα μπορεί να ορισθούν μέχρι και τέσσερα (4) επιπλέον μέλη για να περιληφθούν σε αυτήν τεχνικοί διαφόρων ειδικοτήτων, ανάλογα με τη φύση του έργου. Στην επιτροπή παραλαβής των έργων τουλάχιστον ο πρόεδρος δεν ορίζεται από υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας. Όταν ο φορέας που πρόκειται να χρησιμοποιήσει το έργο είναι άλλος από την υπηρεσία που το κατασκευάζει, η προϊσταμένη αρχή μπορεί να περιλάβει στην επιτροπή μέλη που υποδεικνύονται από τον φορέα που θα χρησιμοποιήσει το έργο. Η επιτροπή παραλαβής συνέρχεται και διενεργεί την παραλαβή με πρωτοβουλία και ευθύνη του προέδρου της. Για την παραλαβή συντάσσεται πρωτόκολλο που υπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής, από τον τελευταίο επιβλέποντα που παρίσταται κατά τη διενέργειά της και από τον ανάδοχο που παραδίδει το έργο. Αν υπάρξει αδυναμία υπογραφής από τον Πρόεδρο ή μέλος της επιτροπής ή τον επιβλέποντα, το πρωτόκολλο υπογράφεται από τους υπόλοιπους με σχετική μνεία των λόγων της αδυναμίας υπογραφής.
4. Η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν την επιμέτρηση με γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης, όπως διορθώνονται από τους ελέγχους που γίνονται, χωρίς να δεσμεύεται από το περιεχόμενο του τελικού συνοπτικού επιμετρητικού πίνακα, στον οποίο μπορεί να επέμβει διορθωτικά, αιτιολογεί τις τροποποιήσεις στις ποσότητες και αναγράφει τις παρατηρήσεις της για εργασίες που τυχόν έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων. Η επιτροπή επίσης ελέγχει κατά το δυνατόν την ποιότητα των εργασιών και αναγράφει στο πρωτόκολλο τις παρατηρήσεις της, ιδίως για τις εργασίες που κρίνονται απορριπτές ή ελαττωματικές, που πρέπει να αποκατασταθούν, ή παραδεκτές μεν αλλά με μείωση της τιμής τους.
5. Στην παραλαβή καλείται να παραστεί ο ανάδοχος. Η παραλαβή γίνεται νόμιμα και χωρίς την παρουσία του αναδόχου αν αυτός έχει κληθεί να παραστεί. Στην τελευταία αυτή περίπτωση,

όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος αρνείται την υπογραφή του πρωτοκόλλου, του κοινοποιείται το πρωτόκολλο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 44 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Το πρωτόκολλο θεωρείται ως πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας και η σχετική ένσταση ασκείται μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 1 του άρθρου 76 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, υπολογιζόμενη από την υπογραφή του με επιφύλαξη ή από την κοινοποίηση στον ανάδοχο. Η προσωρινή παραλαβή ολοκληρώνεται με την έγκριση του πρωτοκόλλου από την προϊσταμένη αρχή. Αυτή μπορεί να αναβάλει την έγκριση του πρωτοκόλλου μέχρι να αποκατασταθούν από τον ανάδοχο τα ελαττώματα που διαπιστώθηκαν. Η έγκριση γίνεται μέσα σε έναν (1) μήνα από την πλήρη αποκατάσταση.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τις περιπτώσεις παραλαβής τμημάτων έργων που περατώθηκαν και μπορεί να έχουν αυτοτελή χρήση, όπου αυτό προβλέπεται από τη σύμβαση, καθώς επίσης και σε όλες τις περιπτώσεις που μια εργολαβία δεν συνεχίζεται, όπως στις περιπτώσεις διάλυσης και έκπτωσης.
7. Απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.), σύμφωνα με την απόφαση ΔΕΕΠΠ/ οικ.433/ 19.9.2000 (ΦΕΚ 1176 Β΄) του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

44. Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων (άρθρο 74 του νόμου 3669/2008)

1. Ο χρόνος εγγύησης, κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του, σύμφωνα με τα άρθρα 58 παράγραφος 1 και 75 παράγραφος 2 του Ν.3669/2008 και μετά την πάροδο του οποίου ενεργείται η οριστική παραλαβή, ορίζεται γενικά σε δεκαπέντε (15) μήνες. Σε εντελώς ειδικές περιπτώσεις μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης ενδεχομένως και με ιδιαίτερο αντάλλαγμα, όχι όμως μεγαλύτερος από τρία (3) έτη. Για έργα προϋπολογισμού υπηρεσίας μέχρι του ορίου που γίνονται δεκτές στις δημοπρασίες εργοληπτικές επιχειρήσεις Α2 τάξης, εφόσον η φύση των εργασιών το επιτρέπει ή για έργα που δεν νοείται μακροχρόνια συντήρησή τους, μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να καθορίζεται χρόνος εγγύησης μικρότερος των δεκαπέντε (15) μηνών. Ο χρόνος εγγύησης αρχίζει από τη βεβαιωμένη περάτωση των εργασιών αν μέσα σε δύο (2) μήνες από αυτή υποβληθεί από τον ανάδοχο η τελική επιμέτρηση, άλλως από την ημερομηνία που υποβλήθηκε ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο συντάχθηκε η τελική επιμέτρηση.
2. Κατά το χρόνο εγγύησης και υποχρεωτικής συντήρησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους. Εργασίες για την αποκατάσταση βλαβών από τη χρήση εκτελούνται με έγκριση της υπηρεσίας και η δαπάνη αποδίδεται στον ανάδοχο ή οι εργασίες αυτές εκτελούνται από την υπηρεσία. Αν ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων κατά το χρόνο εγγύησης, οι απαραίτητες εργασίες μπορεί να εκτελεσθούν από την υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του υπόχρεου αναδόχου.

45. Οριστική παραλαβή – Χρόνος Εγγυήσεων (άρθρο 75 του νόμου 3669/2008 και το άρθρο 136 του νόμου 4070/2012)

1. Στην οριστική παραλαβή εφαρμόζονται οι διατάξεις για την προσωρινή παραλαβή των παραγράφων 3, 5 και 6 του άρθρου 73 του Ν.3669/2008 και του άρθρου 136 του νόμου 4070/2012.

2. Η οριστική παραλαβή γίνεται μετά την προσωρινή και την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης. Πρέπει να διενεργηθεί μέσα σε δύο (2) μήνες από τότε που λήγει ο χρόνος εγγύησης, σύμφωνα με το άρθρο 74 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Αν η οριστική παραλαβή δεν διενεργηθεί μέσα σε αυτήν την προθεσμία, θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια εξήντα (60) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής όχλησης για τη διενέργειά της και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι προβλεπόμενες από την παράγραφο 3 του άρθρου 40 του Ν.3669/2008 πειθαρχικές ποινές, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Αν η προσωρινή παραλαβή δεν έχει διενεργηθεί μέχρι την οριστική παραλαβή, διενεργείται ταυτόχρονα προσωρινή και οριστική παραλαβή.
3. Κατά την οριστική παραλαβή ελέγχεται πάλι η καλή κατάσταση των εργασιών.
4. Μετά την οριστική παραλαβή του έργου ο ανάδοχος ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Σε περιπτώσεις ειδικών έργων, με τα συμβατικά τεύχη μπορεί να ορίζονται πρόσθετες ευθύνες ή υποχρεώσεις του αναδόχου και μετά την οριστική παραλαβή.
5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και της παραγράφου 3 του άρθρου 176 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, εφαρμόζονται είτε η οριστική παραλαβή διενεργηθεί πραγματικά είτε συντελεσθεί αυτοδίκαια.
6. Η συντέλεση της οριστικής παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του αναδόχου από την εργολαβική σύμβαση. Τα δικαιώματα του αναδόχου από την σύμβαση αποσβένονται και οποιαδήποτε εξ αυτών αξίωση παραγράφεται αν δεν ασκηθούν εντός 2 μηνών από την εμφάνισή της γενεσιουργού της αιτία.
7. Αν η παραλαβή συντελεσθεί αυτοδίκαια και διαπιστωθούν εκ των υστέρων διαφορές στις ποσότητες των εργασιών που εκτελέστηκαν ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να επιστρέψει το εργολαβικό αντάλλαγμα που τυχόν έχει καταβληθεί για τις εργασίες αυτές.
8. Απαραίτητο στοιχείο για την οριστική παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.).

Ορίζεται χρόνος εγγυήσεως δεκαπέντε (15) μηνών μετά την πάροδο του οποίου θα γίνει η οριστική παραλαβή του έργου.

Αν ο ανάδοχος παραμελήσει τη συντήρηση των έργων και επήλθε ή επίκειται βλάβη αυτών τότε καλείται εγγράφως όπως μέσα σε ορισμένη προθεσμία συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις του. Αν δεν συμμορφωθεί προς την παραπάνω διαταγή, οι σχετικές εργασίες εκτελούνται από τον κύριο του έργου σε βάρος και για λογαριασμό του από τις κατατιθεμένες εγγυήσεις ή από τα οφειλόμενα σ' αυτόν ποσά και σε περίπτωση ανεπαρκείας αυτών, το υπόλοιπο βεβαιώνεται σε βάρος του εργολάβου με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και εισπράττεται κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοτικών και κοινοτικών εσόδων.

46. Ενστάσεις - Αιτήσεις θεραπείας (άρθρο 76 του νόμου 3669/2008)

1. Κατά των πράξεων ή παραλείψεων της διευθύνουσας υπηρεσίας, που προσβάλλουν έννομο συμφέρον του αναδόχου, χωρεί ένσταση. Η ένσταση ασκείται με κατάθεση στη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης, εκτός αν σε ειδικές περιπτώσεις ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα Κώδικα.

2. Η ένσταση απευθύνεται στην προϊσταμένη αρχή, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η αρμόδια αρχή υποχρεούται να εκδώσει την απόφασή της μέσα σε δύο (2) μήνες από την κατάθεση της ένστασης.
3. Αν η ένσταση απορριφθεί στο σύνολό της ή μερικώς ή αν παρέλθει άπρακτη η δίμηνη προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει αίτηση θεραπείας σε ανατρεπτική προθεσμία τριών (3) μηνών, από την κοινοποίηση της απόφασης ή από την άπρακτη πάροδο του διμήνου. Η έκδοση ή κοινοποίηση απόφασης επί της ενστάσεως, μετά την πάροδο του διμήνου, δεν μεταθέτει την έναρξη της ανωτέρω προθεσμίας για την άσκηση αίτησης θεραπείας. Αίτηση θεραπείας ασκείται επίσης και κατά αποφάσεων ή πράξεων της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, εφόσον με τις αποφάσεις ή πράξεις αυτές δημιουργείται για πρώτη φορά διαφωνία. Στην τελευταία αυτή περίπτωση δεν απαιτείται να προηγηθεί ένσταση και η τρίμηνη ανατρεπτική προθεσμία για την άσκηση της αίτησης θεραπείας αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης ή της πράξης στον ανάδοχο.
4. Η αίτηση θεραπείας δεν είναι απαραίτητο να έχει συνταχθεί με ορισμένο τύπο, πρέπει όμως να περιλαμβάνει μνεία της πράξης ή της παράλειψης κατά της οποίας στρέφεται, σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους λόγους στους οποίους στηρίζει τις απόψεις του αυτός που υποβάλλει την αίτηση και τέλος συγκεκριμένα και με σαφήνεια τα αιτήματά του.
5. Η αίτηση θεραπείας απευθύνεται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και η επίδοσή της γίνεται πάντοτε με δικαστικό επιμελητή, κοινοποιείται δε και στην υπηρεσία που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη πράξη. Αν η αίτηση υποβάλλεται για παράλειψη έκδοσης της πράξης, η κοινοποίηση γίνεται προς τη διευθύνουσα υπηρεσία.
6. Η αίτηση θεραπείας συνοδεύεται από αντίγραφο της πράξης από την οποία προήλθε η διαφωνία, της ένστασης που υποβλήθηκε κατ' αυτής και της πράξης ή απόφασης κατά της οποίας στρέφεται η αίτηση, αν κοινοποιήθηκε τέτοια πράξη ή απόφαση.
7. Η διευθύνουσα υπηρεσία και η αρμόδια για την ένσταση προϊσταμένη αρχή υποχρεούνται να διαβιβάσουν στην αρμόδια για την αίτηση θεραπείας υπηρεσία το φάκελο της υπόθεσης που περιλαμβάνει πάντοτε τα συμβατικά τεύχη ή αντίγραφά τους. Τα συμβατικά τεύχη μπορεί να τα προσκομίσει και αυτός που υποβάλλει την αίτηση.
8. Αίτηση θεραπείας μπορεί να ασκήσει και ο κύριος του έργου, εφόσον δεν είναι το Δημόσιο. Αν η αρμοδιότητα για την απόφαση επί αιτήσεων θεραπείας ασκείται από όργανο του φορέα, επί αιτήσεων θεραπείας του προηγούμενου εδαφίου αποφασίζει πάντοτε ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.
9. Αν δεν είναι το Δημόσιο κύριος του έργου, αντίγραφο της αίτησης θεραπείας επιδίδεται στον αντισυμβαλλόμενο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την επίδοσή της στον Υπουργό, διαφορετικά η αίτηση θεραπείας θεωρείται σαν να μην έχει ασκηθεί. Ο αντισυμβαλλόμενος μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός μπορεί να υποβάλει στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων τις τυχόν αντιρρήσεις του επί αιτήσεως θεραπείας. Η παράλειψη υποβολής αντιρρήσεων δεν δημιουργεί τεκμήριο αποδοχής των όσων προβάλλονται στην ένσταση ή την αίτηση θεραπείας, τα οποία μπορεί ο ενδιαφερόμενος να αποκρούσει για πρώτη φορά στο Δικαστήριο.
10. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, αυτός που υπέβαλε την αίτηση θεραπείας υποχρεούται να υποβάλει στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων επικυρωμένο αντίγραφο του αποδεικτικού εμπρόθεσμης επίδοσης της αίτησής του αυτής

στον αντισυμβαλλόμενο. Η υποβολή του εν λόγω αντιγράφου γίνεται μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επίδοση της αίτησης θεραπείας στον αντισυμβαλλόμενο. Οι αιτήσεις θεραπείας στην περίπτωση αυτή δεν εισάγονται για συζήτηση στο αρμόδιο Τεχνικό Συμβούλιο πριν περάσει η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου για υποβολή αντιρρήσεων. Οι αντιρρήσεις συζητούνται μαζί με την αίτηση θεραπείας, με τις οποίες συζητούνται και εξετάζονται και οι τυχόν αντίθετες για το ίδιο θέμα αιτήσεις θεραπείας. Σε περίπτωση αντίθετων αιτήσεων θεραπείας, όταν αρμόδιος να αποφασίσει επί αιτήσεως θεραπείας του κυρίου του έργου είναι ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, σύμφωνα με την παράγραφο 9, η αρμοδιότητα του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων επεκτείνεται και στη συνεξεταζόμενη αντίθετη αίτηση θεραπείας του αναδόχου, έστω και αν διαφορετικά αρμόδιο να αποφασίσει για την τελευταία αυτή αίτηση θεραπείας θα ήταν όργανο του κυρίου του έργου.

11. Προκειμένου να συζητηθεί η αίτηση θεραπείας στο τεχνικό συμβούλιο η αρμόδια για την εισήγηση υπηρεσία, σε συνεννόηση με τη Γραμματεία του Συμβουλίου καλεί με έγγραφη πρόσκλησή της τον ανάδοχο να παραστεί, σε ορισμένη ημέρα και ώρα και πάντως όχι νωρίτερα από δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης, αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στη συνεδρίαση του συμβουλίου, για να υποστηρίξει τις απόψεις του και να δώσει κάθε σχετική πληροφορία ή διευκρίνιση που θα ζητηθεί από τα μέλη του συμβουλίου. Η επίδοση της πρόσκλησης γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 44 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα. Κατά τη συζήτηση καλείται επίσης, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας παραγράφου και ο κύριος του έργου που υποβάλλει αίτηση θεραπείας ή αντιρρήσεις κατ' αυτής.
12. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος, αν και κλήθηκε, δεν παρέστη ο ίδιος ή με αντιπρόσωπό του, γίνεται σχετική μνεία στα πρακτικά του συμβουλίου και το συμβούλιο προχωρεί στην εξέταση της αίτησης θεραπείας και χωρίς την παρουσία του. Τα ίδια εφαρμόζονται και όταν κληθεί και δεν παραστεί ο κύριος του έργου που άσκησε αίτηση θεραπείας ή αντιρρήσεις.
13. Η εξέταση της αίτησης θεραπείας αρχίζει με την προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας προς το συμβούλιο. Η εισήγηση ερευνά πρώτα το εμπρόθεσμο της αίτησης θεραπείας, της ένστασης που τυχόν προηγήθηκε, της επίδοσης της αίτησης θεραπείας στον αντισυμβαλλόμενο, στις περιπτώσεις που απαιτείται τέτοια επίδοση, καθώς και των αντιρρήσεων του αντισυμβαλλομένου, αν έχουν υποβληθεί αντιρρήσεις. Στη συνέχεια εξετάζει την ουσιαστική βασιμότητα της αίτησης θεραπείας, ανάλογα με τους περιεχόμενους σε αυτή λόγους και τα προβαλλόμενα σχετικά αιτήματα. Αν η αίτηση έχει οικονομικό αντικείμενο, η εισήγηση περιλαμβάνει εκτίμηση αυτού. Την προφορική ανάπτυξη της εισήγησης ακολουθεί συζήτηση για την πλήρη ενημέρωση των μελών του συμβουλίου στην υπόθεση. Στη συνέχεια καλείται να ακουσθεί αυτός που άσκησε την αίτηση θεραπείας και αυτός που τυχόν υπέβαλε αντιρρήσεις. Ο πρόεδρος του συμβουλίου ορίζει τη σειρά ακρόασης ή και την ενδεχόμενη ταυτόχρονη ακρόαση. Όταν οι ενδιαφερόμενοι αποχωρήσουν, συνεχίζεται η συζήτηση από το συμβούλιο, το οποίο μετά το τέλος της συζήτησης γνωματεύει αιτολογημένα για την υπόθεση.
14. Σε κάθε αίτηση θεραπείας αποφασίζει ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου, μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την επίδοση της αίτησης θεραπείας.
15. Αν η αίτηση θεραπείας απορριφθεί με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή αν ο Υπουργός δεν εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του μέσα στην τρίμηνη προθεσμία της παραγράφου 14, δικαιούται αυτός που υπέβαλε την αίτηση θεραπείας να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με τις διατάξεις του επόμενου

άρθρου. Η κοινοποίηση της απόφασης γίνεται μέσα στην ανωτέρω τρίμηνη προθεσμία. Σε περίπτωση που τα αρμόδια υπηρεσιακά όργανα δεν προσκομίσουν μέχρι το δεύτερο δεκαήμερο του τρίτου μήνα το σχέδιο απόφασης επί της αιτήσεως θεραπείας στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή το αρμόδιο όργανο των άλλων φορέων που εκτελούν δημόσια έργα, επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 40 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

16. Αν η αίτηση θεραπείας είναι εμπρόθεσμη, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μπορεί να εκδώσει την απόφασή του και μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 14, αλλά οπωσδήποτε όχι πέραν του έτους από τη λήξη αυτής, εφόσον δεν έχει λήξει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα σχετική προσφυγή και δεν έχει ακόμα εκδοθεί επί της προσφυγής αυτής απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο μέσο και είναι εκτελεστή μόνο αν την αποδέχεται αυτός που υπέβαλε την αίτηση θεραπείας και παραιτηθεί από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα προσφυγή του. Η αποδοχή μπορεί να γίνει σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της σχετικής απόφασης. Σε κάθε περίπτωση η τυχόν εκδοθείσα απόφαση του εφετείου κατ'ισχύει.
17. Όπου σε αυτό το άρθρο αναφέρεται ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων νοούνται και οι άλλες αρχές, οι οποίες σύμφωνα με τις κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις αποφασίζουν επί αιτήσεων θεραπείας, με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 8.
18. Οι διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 3200/1955 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις αποφάσεων ή εγκρίσεων των αρχών ή οργάνων όλων των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα που αναφέρονται στις συμβάσεις ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων έργων. Αρμόδιος Υπουργός είναι ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

47. Δικαστική επίλυση διαφορών (άρθρο 77 του νόμου 3669/2008)

1. Κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που προκύπτει από τη σύμβαση κατασκευής δημόσιου έργου επιλύεται με την άσκηση προσφυγής ή αγωγής στο αρμόδιο δικαστήριο κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ή του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων. Η κατά τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας διάκριση μεταξύ των ενδίκων βοηθημάτων της προσφυγής και της αγωγής (άρθρα 63 και 71) ισχύει και στις διαφορές του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.
2. Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των διαφορών αυτών είναι το διοικητικό ή πολιτικό εφετείο της περιφέρειας στην οποία εκτελείται το έργο. Παρέκταση αρμοδιότητας δεν επιτρέπεται. Αν το έργο εκτελείται στην περιφέρεια δύο ή περισσότερων εφετείων, αρμόδιο καθίσταται εκείνο που ορίζει ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Αρείου Πάγου, ύστερα από αίτηση εκείνου που ενδιαφέρεται να ασκήσει την προσφυγή.
3. Της προσφυγής στο εφετείο προηγείται υποχρεωτικά αίτηση θεραπείας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 76, διαφορετικά η προσφυγή κηρύσσεται απαράδεκτη. Η προσφυγή στο εφετείο ασκείται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης που εκδόθηκε επί της αιτήσεως θεραπείας ή από τη λήξη της τρίμηνης προθεσμίας της παραγράφου 14 του άρθρου 76 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.. Εάν το έργο εκτελείται στην περιφέρεια δύο ή περισσότερων εφετείων,

η αίτηση για τον καθορισμό του αρμόδιου εφετείου, σύμφωνα με την παράγραφο 2, υποβάλλεται μέσα στην ίδια δίμηνη ανατρεπτική προθεσμία. Στην περίπτωση αυτή η δίμηνη ανατρεπτική προθεσμία για άσκηση προσφυγής αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης του Προέδρου του Συμβουλίου Επικρατείας ή του Αρείου Πάγου. Δεν απαιτείται η τήρηση ενδικοφανούς διαδικασίας στις περιπτώσεις που ασκείται από τον ενδιαφερόμενο αγωγή, στο δικόγραφο της οποίας δεν σωρεύεται αίτημα ακύρωσης ή τροποποίησης διοικητικής πράξης ή παράλειψης.

4. Η υπόθεση συζητείται σε δικάσιμο που ορίζεται όσο το δυνατόν συντομότερα. Οι διάδικοι υποχρεούνται να προσκομίσουν κατά την πρώτη συζήτηση όλα τα αποδεικτικά μέσα. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου. Αν ο φάκελος της υπόθεσης δεν αποσταλεί στο διοικητικό εφετείο από τη Διοίκηση, η συζήτηση αναβάλλεται σε νέα δικάσιμο, κατά την οποία η υπόθεση συζητείται με βάση τα στοιχεία που προσκομίζει ο προσφεύγων, αν το ζητήσει ο ίδιος.
5. Η συζήτηση και η διεξαγωγή της απόδειξης ολοκληρώνονται σε μια δικάσιμο, ανεξάρτητα από τη δικαιοδοσία που υπάγεται η υπόθεση. Αν ο χρόνος δεν επαρκεί, επιτρέπεται διακοπή για άλλη ημέρα και ώρα ενώπιον των ίδιων δικαστών, με προφορική ανακοίνωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά και επέχει θέση κλήτευσης όλων των διαδίκων, των μαρτύρων και εκείνων που δεν παρίστανται. Ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου λαμβάνονται υπόψη μόνο αν έχουν δοθεί ύστερα από κλήτευση του αντιδίκου τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη βεβαίωση και, αν πρόκειται να δοθούν στην αλλοδαπή, οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από αυτή. Η απόφαση εκδίδεται το ταχύτερο και αρκεί πιθανολόγηση. Οι αποφάσεις του διοικητικού ή πολιτικού εφετείου είναι αμέσως εκτελεστές.
6. Η αίτηση αναίρεσης κατά των αποφάσεων του πολιτικού εφετείου επιτρέπεται μόνο για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 559 αριθμός 1 έως 7, 9, 16, 17, 19 και 20 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Αν από την εκτέλεση της απόφασης πιθανολογείται κίνδυνος βλάβης, της οποίας η αποκατάσταση δεν είναι εύκολη, μπορεί να διαταχθεί με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους η ολική ή εν μέρει αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης, με τον όρο παροχής ανάλογης εγγύησης ή και χωρίς εγγύηση ή να εξαρτηθεί η εκτέλεση της απόφασης από την παροχή εγγύησης από το διάδικο που έχει νικήσει. Για την αίτηση αποφαινεται, συνεδριάζοντας ως συμβούλιο, χωρίς υποχρεωτική κλήτευση των διαδίκων, το αρμόδιο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Αρείου Πάγου, το οποίο συγκροτείται από τρία μέλη, στα οποία περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ο εισηγητής της υπόθεσης. Η απόφαση της αναστολής μπορεί κατά τον ίδιο τρόπο να ανακληθεί, με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους έως και κατά την πρώτη συζήτηση της αναίρεσης.
7. Σε περίπτωση που ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής ασκήσει αναίρεση, με αίτηση του αναδόχου, μπορεί μέχρι την εκδίκασή της να γίνει συμβιβασμός. Για το συμβιβασμό εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του αρμόδιου οργάνου των φορέων που εκτελούν δημόσια έργα, μετά από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Μετά την αποδοχή αυτής από τον ανάδοχο, ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής παραιτείται από την αναίρεση.
8. Αν ο ανάδοχος του έργου είναι κοινοπραξία, η προσφυγή ασκείται είτε από την ίδια είτε από όλα τα μέλη της, που μεταξύ τους στην περίπτωση αυτή υπάρχει αναγκαστική ομοδικία.

48. Διαιτητική επίλυση διαφορών (άρθρο 78 του νόμου 3669/2008)

1. Στη διακήρυξη διαγωνισμού ή στη με κάθε τρόπο καταρτιζόμενη σύμβαση εκτέλεσης έργου μπορεί να εγκριθεί και περιληφθεί ρήτρα διαιτησίας.
2. Η σχετική έγκριση και οι όροι της διαιτησίας καθορίζονται χωρίς καμία δέσμευση από οποιαδήποτε άλλη διάταξη, με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Οικονομίας και Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού.

49. Ασφάλιση Έργου (άρθρο 157 του νόμου 4281/2014)

Σύμφωνα με το 157 του νόμου 4281/2014 οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «Ασφάλιση κατά παντός κινδύνου και αστικής ευθύνης», η οποία καλύπτει την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από τον ανάδοχο της σύμβασης κατά την εκτέλεσή της. Η ασφάλιση αυτή ζητείται υποχρεωτικά στις δημόσιες συμβάσεις έργων.

50. ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ - Γενικές Διατάξεις (Άρθρο 80 του νόμου 3669/2008)

1. Την κατασκευή δημοσίων έργων επιτρέπεται να αναλαμβάνουν ημεδαπές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) και στην αντίστοιχη με το έργο κατηγορία και τάξη εγγραφής, καθώς και εργοληπτικές επιχειρήσεις κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Οι επιχειρήσεις αυτές μπορεί να είναι ατομικές ή εταιρείες οποιασδήποτε νομικής μορφής ή συνεταιρισμοί, όπως ειδικότερα ορίζεται στην παράγραφο 10 του άρθρου 100 του Ν.3669/2008. Το Μ.Ε.ΕΠ. τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, σύμφωνα με το άρθρο 92 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, για την παρακολούθηση της τεχνικής και οικονομικής ικανότητας των εργοληπτικών επιχειρήσεων που επιθυμούν να αναλαμβάνουν την εκτέλεση δημοσίων έργων.

2. Κατασκευαστικές επιχειρήσεις χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ε.Ο.Χ., που έχουν τα ουσιαστικά προσόντα, γίνονται δεκτές στους διαγωνισμούς και μπορούν να αναλάβουν την εκτέλεση δημοσίων έργων σε όσες περιπτώσεις αυτό προκύπτει από διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας. Σε άλλες περιπτώσεις αλλοδαπές κατασκευαστικές επιχειρήσεις μπορεί να γίνουν δεκτές, όταν προκηρύσσεται ειδικός διεθνής διαγωνισμός σύμφωνα με διακήρυξη ή τύπους διακήρυξης που εγκρίνονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

3. Για την παρακολούθηση της τεχνικής εμπειρίας στην κατασκευή έργων των προσώπων που στελεχώνουν τις εργοληπτικές επιχειρήσεις του Μ.Ε.ΕΠ., τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (Μ.Ε.Κ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 107 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2, η εγγραφή στο Μ.Ε.ΕΠ. μιας επιχείρησης και η διατήρηση σε ισχύ της εγγραφής αυτής με την αναθεώρησή της, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 96 και 97 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ανάληψη από την επιχείρηση αυτή της κατασκευής δημοσίου έργου, κατά τις διατάξεις του Ν.3669/2008 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

51. Παραβάσεις στην εκπλήρωση υποχρεώσεων (Άρθρο 81 του νόμου 3669/2008)

1. Οι εργοληπτικές επιχειρήσεις, που αναλαμβάνουν την εκτέλεση δημοσίων έργων, υπόκεινται στον έλεγχο της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων για παραβάσεις στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους μπορεί να επιβάλει στις επιχειρήσεις αυτές διοικητική ποινή προστίμου

μέχρι ενάμισι εκατομμυρίου (1.500.000) ευρώ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους.

Με απόφαση του αυτού Υπουργού μπορεί να αυξάνεται το ανωτέρω ποσό.

Παράβαση στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων είναι, ιδίως, η κατά την εκτέλεση του έργου έλλειψη προσήκουσας προστασίας του περιβάλλοντος ή παράλειψη λήψης μέτρων για την αποκατάστασή του, η μη λήψη μέτρων προστασίας του κοινού, η παρακώλυση λειτουργίας ή βλάβη ή καθυστέρηση στην αποκατάσταση φθορών σε άλλα δημόσια έργα ή κοινόχρηστα πράγματα. Η διοικητική αυτή ποινή είναι ανεξάρτητη από την τυχόν ποινική ή αστική ευθύνη. Το πρόστιμο της παραγράφου αυτής εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Η ανακοπή κατά της πράξης επιβολής του προστίμου ασκείται ενώπιον του τριμελούς διοικητικού εφετείου, το οποίο δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό. Από το έσοδο αυτό αποδίδεται στην «Τ.Ε.Ο. Α.Ε.» ποσοστό που καθορίζεται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Οικονομίας και Οικονομικών. Με την απόφαση αυτή καθορίζεται ο τρόπος απόδοσης των σχετικών ποσών και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

2. Το ανωτέρω πρόστιμο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ, αν πρόκειται για επικίνδυνες για το κοινό παραβάσεις ή παραλείψεις. Το ίδιο ισχύει και αν η υπαίτια εργοληπτική επιχείρηση έχει διαπράξει επανειλημμένα παραβάσεις. Το πρόστιμο δεν μπορεί να είναι ανώτερο από τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ αν η παράβαση δεν ήταν επικίνδυνη για το κοινό και η επιχείρηση μέχρι την υποβολή των αντιρρήσεων της που προβλέπονται στην παράγραφο 5 έχει άρει την παράλειψη ή παράβαση και έχει καλέσει έγκαιρα την αρμόδια υπηρεσία να διαπιστώσει την άρση.

3. Οι πιο πάνω παραβάσεις διαπιστώνονται με έκθεση τεχνικού υπαλλήλου της Διεύθυνσης Δημόσιων Έργων ή της Διεύθυνσης Εκτέλεσης Συντήρησης Έργων (Δ.Ε.Σ.Ε.) της Περιφέρειας στην οποία διαπράττεται η παράβαση ανεξάρτητα από το φορέα κατασκευής του έργου ή των Διευθύνσεων Κατασκευής Έργων τέως μείζονος Πρωτεύουσας της Γ.Γ.Δ.Ε..

4. Η έκθεση συντάσσεται ύστερα από αυτοψία και περιλαμβάνει τα στοιχεία του υπαλλήλου που τη συντάσσει, τα στοιχεία της εργοληπτικής επιχείρησης που διαπράττει την παράβαση, το έργο που εκτελείται ή εκτελέστηκε με μνεία του φορέα κατασκευής, περιγραφή της παράβασης, της έκτασης, της διάρκειας και των συνεπειών της, μνεία των στοιχείων που θεμελιώνουν την υπαιτιότητα της επιχείρησης και κάθε άλλο στοιχείο χρήσιμο για την εκτίμηση της παράβασης και επιμέτρηση της ποινής.

5. Η έκθεση αυτή θεωρείται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας στην οποία ανήκει ο υπάλληλος που τη συνέταξε και κοινοποιείται στην εργοληπτική επιχείρηση, που μπορεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών να καταθέσει στην υπηρεσία αυτή αντιρρήσεις. Η έκθεση και οι εμπρόθεσμες αντιρρήσεις υποβάλλονται αμέσως στη Διεύθυνση Μητρώων και Τεχνικών Επαγγελμάτων της Γ.Γ.Δ.Ε..

Με την απόφαση για την υποβολή της διοικητικής ποινής του προστίμου ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων αποφαινεται και για τις υποβληθείσες αντιρρήσεις. Η απόφαση αυτή αποτελεί τίτλο βεβαίωσης στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.).

6. Αντίγραφο της έκθεσης, αμέσως μετά τη θεώρησή της, διαβιβάζεται και στην αρμόδια για την εκτέλεση του έργου υπηρεσία, για να λάβει τα μέτρα της, σύμφωνα με τη σχετική σύμβαση με την υπαίτια επιχείρηση.

7. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μπορεί να διατάξει οποιονδήποτε τεχνικό υπάλληλο του Υπουργείου να προβεί στη διαπίστωση παραβάσεων. Αν ο υπάλληλος ανήκει στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου, η έκθεση θεωρείται από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης στην οποία υπηρετεί ο υπάλληλος αυτός και σε αυτή τη Διεύθυνση γίνεται και η κατάθεση των σχετικών αντιρρήσεων.

52. Πειθαρχικός Έλεγχος (Άρθρο 82 του νόμου 3669/2008)

1. Οι εργοληπτικές επιχειρήσεις, που αναλαμβάνουν την εκτέλεση δημοσίων έργων και τα στελέχη των επιχειρήσεων αυτών, υπόκεινται σε πειθαρχικό έλεγχο για κάθε υπαίτια αθέτηση των αναλαμβανόμενων υποχρεώσεων έναντι του κυρίου ή του φορέα κατασκευής του έργου, καθώς και για κάθε συμπεριφορά ασυμβίβαστη με την εργολαβική τους ιδιότητα και ιδίως για χρήση της βεβαιώσεως χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, δυστροπία για επανόρθωση σοβαρών κακοτεχνιών που έχουν βεβαιωθεί, έκπτωση, ενσυνείδητη προσπάθεια διαφόρου ποσοτικής εμφανίσεως των εκτελεσθεισών εργασιών, ψευδή δήλωση προς τον κύριο του έργου όταν αυτή απαιτείται από τις κείμενες διατάξεις, παράλειψη της υποχρέωσης του αναδόχου για την τακτική καταβολή των αποδοχών του προσωπικού του εργοταξίου του, παράνομη εκχώρηση του έργου ή τμήματος αυτού, ύπαρξη σοβαρών ενδείξεων ότι έγινε συνεννόηση των συναγωνιζόμενων προς αποφυγή πραγματικού συναγωνισμού και κάθε άλλη παράβαση των υποχρεώσεων του αναδόχου που προβλέπονται από την περί δημοσίων έργων νομοθεσία.

2. Ο πειθαρχικός αυτός έλεγχος, που ασκείται στις εργοληπτικές επιχειρήσεις και τα στελέχη τους, είναι ανεξάρτητος από τον έλεγχο που ασκείται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, για την αναθεώρηση και κατάταξη στις κατηγορίες των έργων και τάξεις του Μ.Ε.ΕΠ., από την υπηρεσία τήρησης των Μητρώων της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

3. Σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων ή διάπραξης άλλων παραβάσεων επιβάλλονται διοικητικές και παρεπόμενες χρηματικές κυρώσεις. Οι διοικητικές κυρώσεις αυτές είναι:

α) Ο αποκλεισμός από δημοπρασίες της εργοληπτικής επιχείρησης μέχρι έξι (6) μήνες.

β) Ο υποβιβασμός της τάξης της εργοληπτικής επιχείρησης από ορισμένες ή όλες τις κατηγορίες έργων.

γ) Η προσωρινή διαγραφή της εργοληπτικής επιχείρησης ή του στελέχους της από το Μητρώο που τηρεί η αρμόδια υπηρεσία της Γ.Γ.Δ.Ε., από έξι (6) μήνες έως τρία (3) έτη.

δ) Η οριστική διαγραφή της επιχείρησης ή του στελέχους της από τα τηρούμενα ως άνω Μητρώα. Η διοικητική κύρωση της περίπτωσης α' επιβάλλεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας. Οι λοιπές διοικητικές κυρώσεις των περιπτώσεων β', γ' και δ' επιβάλλονται από το πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα επόμενα άρθρα. Η παραπομπή στο πειθαρχικό συμβούλιο γίνεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή την αρμόδια τεχνική υπηρεσία ή την προϊσταμένη αρχή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 7 του άρθρου 87 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

4. Παρεπόμενη πειθαρχική συνέπεια αποτελεί η επιβολή χρηματικής κύρωσης, σε βάρος των εργοληπτικών επιχειρήσεων και των στελεχών τους, στους οποίους έχουν ήδη επιβληθεί οι διοικητικές κυρώσεις της παραγράφου 3.

Το χρηματικό πρόστιμο της παραγράφου αυτής καθορίζεται για μεν τη διοικητική κύρωση της περίπτωσης α' της παραγράφου 3, από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, για δε τις λοιπές διοικητικές κυρώσεις των περιπτώσεων β', γ' και δ', από το αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο, όπως ορίζεται στο άρθρο 86 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα.

5. Για τον καθορισμό της επιβαλλόμενης διοικητικής κύρωσης και του αντίστοιχου χρηματικού προστίμου, το ύψος του οποίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το ενάμισι εκατομμύριο (1.500.000) ευρώ, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, το Πειθαρχικό Συμβούλιο συνεκτιμά ιδίως τις συνθήκες διάπραξης της παράβασης, τη δυστροπία της εργοληπτικής επιχείρησης για επανόρθωση της παράβασης και την τυχόν κατ' εξακολούθηση διάπραξη παρόμοιων παραβάσεων εκ μέρους της ίδιας εργοληπτικής επιχείρησης ή των στελεχών της.

6. Τα ανωτέρω χρηματικά πρόστιμα εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

Η ανακοπή κατά της πράξης επιβολής του προστίμου ασκείται ενώπιον του τριμελούς διοικητικού εφετείου, το οποίο δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

7. Με προεδρικό διάταγμα καθορίζεται η επιβολή παρεπόμενων χρηματικών κυρώσεων, το ύψος αυτών, που δεν μπορεί να υπερβεί το ενάμισι εκατομμύριο (1.500.000) ευρώ και τα όργανα που τις επιβάλλουν, καθώς και η σχετική διαδικασία, η συγκρότηση και λειτουργία εν γένει των πειθαρχικών συμβουλίων, πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων, στα οποία θα συμμετέχουν και εκπρόσωποι των εργοληπτικών οργανώσεων και του Τ.Ε.Ε., η πειθαρχική εν γένει διαδικασία, οι δικαιούμενοι να ασκήσουν πειθαρχική αγωγή, η άσκηση εφέσεως, οι προθεσμίες και παραγραφές, οι λόγοι αναστολής και διακοπής αυτής, οι ειδικότερες σχέσεις προς ενδεχόμενες συναφείς αποφάσεις διοικητικών, πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, ως και κάθε λεπτομέρεια σχετικά με την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου.

Για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις, που μπορούν να αναλάβουν την κατασκευή δημοσίων έργων και δεν είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ., εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων με την οποία ρυθμίζονται όλα τα σχετικά θέματα με τις διοικητικές και παρεπόμενες χρηματικές κυρώσεις.

8. Η διαδικασία επιβολής του προστίμου της παραγράφου 1 του άρθρου 81 του Ν.3669/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

53. Λήξη πειθαρχικής ευθύνης (Άρθρο 83 του νόμου 3669/2008)

1. Οι εργοληπτικές επιχειρήσεις και τα στελέχη τους, που για οποιονδήποτε λόγο έχουν αποβάλει την ιδιότητα αυτή, δεν διώκονται πειθαρχικά, εκτός αν συντρέχει περίπτωση παρεπόμενης χρηματικής κύρωσης σε βάρος τους.

2. Σε κάθε περίπτωση, συνεχίζεται η πειθαρχική δίωξη που έχει αρχίσει. Η δίωξη αυτή διακόπτεται σε περίπτωση οριστικής διαγραφής της επιχείρησης ή του στελέχους της από τα τηρούμενα Μητρώα ή θανάτου ή οριστικής εξόδου από το επάγγελμα.

54. Παραγραφή (Άρθρο 84 του νόμου 3669/2008)

1. Οι πειθαρχικές παραβάσεις των εργοληπτικών επιχειρήσεων και των στελεχών τους παραγράφονται μετά από δεκαοκτώ (18) μήνες από το χρόνο που διαπράχθηκαν.

2. Οι πράξεις που απευθύνονται κατά της εργοληπτικής επιχείρησης ή του στελέχους της για τη δίωξη της παράβασης διακόπτουν την παραγραφή. Μέσα όμως σε δεκαοκτώ (18) μήνες από την πρώτη αυτή διακοπή του χρόνου της παραγραφής, πρέπει να έχει εκδοθεί η απόφαση του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, διαφορετικά η παράβαση παραγράφεται.

3. Πειθαρχική παράβαση η οποία παραγράφηκε, μετά την έκδοση αποφάσεως του πρωτοβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου, μπορεί να ληφθεί υπόψη σαν επιβαρυντική περίπτωση στην επιμέτρηση της ποινής κατά την τιμωρία άλλης πειθαρχικής παράβασης που διαπράχθηκε πριν από την παραγραφή εκείνης.

4. Οι ποινές που επιβάλλονται ουδέποτε διαγράφονται από το Μητρώο της εργοληπτικής επιχείρησης. Οι παραβάσεις που παραγράφονται, μνημονεύονται επίσης στο Μητρώο αυτό. Η

μνεία αυτή ουδέποτε διαγράφεται από το Μητρώο, στα χορηγούμενα όμως, μετά από αίτηση της ίδιας εργοληπτικής επιχείρησης, πιστοποιητικά πειθαρχικής κατάστασης δεν αναγράφονται οι επιβληθείσες ποινές μετά τριετία από την τελεσιδικία της πειθαρχικής απόφασης, εκτός αν αυτή επέβαλε την ποινή της οριστικής διαγραφής από τα τηρούμενα Μητρώα.

Θεσσαλονίκη, 08 Απριλίου 2015

ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ

Πουγαρίδου Άννα
Αρχιτέκτων Μηχανικός
με Γ' Βαθμό

Σταυρίδου Ναυσικά
Πολτικός Μηχανικός
με ΣΤ' Βαθμό

Πολυμενίδης Παναγιώτης
Μηχανολόγος Μηχανικός
με ΣΤ' Βαθμό

ΕΛΕΓΧΘΗΚΕ & ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Για τη Διευθύνουσα Υπηρεσία
Ο Αν. Προϊστάμενος του
Τμήματος Τεχνικής Υποστήριξης Κ.Μ.

Αντώνης Σαμαράς
ΠΕ Μηχανικών με Δ' Βαθμό

ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ

Με την με αριθμ. πρωτ. οικ.27348/08.04.2015 Απόφαση της Δ/σης Τεχνικού Ελέγχου της ΑΔΜΘ